UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

4023

СВОБОДА НАРОДАМ І ЛЮДИНІ!

ЗА САМОСТІЙНУ СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

СЛАВА УКРАЇНІ!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

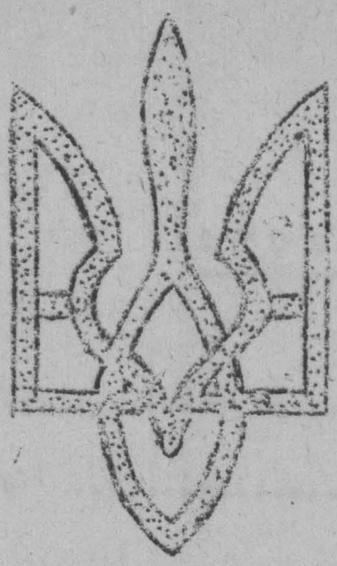

ЮНАЦЬКИЙ ШЛЯХ

ОДНОДНІВКА ЮНАЦТВА О.У.Н.

З 13. РІЧНИЦЮ СМЕРТИ СЛП. БІЛАСА Й ДАНИЛИШИНА.

ГРУДЕНЬ 1945

БЕРЛІН ВІДЕНЬ

4023

З М І С Т :

МІЙ КРАЮ РІДНИЙ ...../ Мук/ ст. 3

ТРИНАДЦЯТЬ ЛІТ ТОМУ ..... / Пім/ " 4

ЗОВ ГЕРОЇВ :..... " 7

З ЖИТТЯ БОЄВИКА ...../ Федорович/ " 8

ЗА ЗАНАВІСОЮ НЕВІДОМОСТИ ..... / Віг-о/ " 13

ЗАКРУЖЛЯЛА МЕТЕЛИЦЯ ..... " 20

СВІТОГЛЯД І ХАРАКТЕР ...../А.Орлівський / " 21

НЕЧАЙНА ЗУСТРІЧ З ВОРОГОМ ...../ Остап / " 26

Мук.

МІЙ КРАЙ РІДНИЙ...

Не сумом, а посвистом стрілів
Співають десь пісню ліси,
Пють снігу пелюсточки білі
Багряної каплі роси.

Не сльози, а поклики сміливі
І пісня вояцька, грімка.
І збрия лицарська на тілі
Грізного бійця-юнака.

Не просьба покчемна про ласку,
Не жалі й кляття рабів:
Гармати десь гупають гаяки
І кулі брязчать з між дубів.

При зброї сталевій брязку,
Про волів абсурду полки
Юнацтву розказують казку
Ліоні рівчаки й балки.

Це — в нас так. Це так — в Україні,
Де наші батьки і діди.
Так, ждіть нас! Ми прийдемо, рідні,
Поповнювати Ваші ряди!

ТРИНАДЦЯТЬ ЛІТ ТОМУ.

"Не завагаєшся виконати найнебезпечніший чин, якщо цього вимагати ме добро Справи".

Чин, що його виконати дістали наказ Білас і Данилишин разом із десяти іншими товаришами, був дійсно небезпечний: невдачу треба було б оплатити життям, чи щонайменше довголітньою тюрмою. Але ніодин із дванадцятки, що зібралися тут у Львові по організаційному наказу з різних сторін Західньої України, не завагався ні на мент його виконати. Цього ж вимагало добро Справи. Справи, що для неї кожний із них добровільно і свідомо посвятив усе своє життя: справи боротьби за українську державність, за славу і свободу розвою Української Нації.

Цим разом треба було виконати напад на почту в Городку біля Львова. Йшло не тільки про відібрання від польської влади грошей, зарабованих українському населенні. Найважнішим був момент пригадки польським наїздникам, що вони на чужій землі, що вони в краю народу, який хлібом-сіллю витає кожного свойого приятеля, а кожного займанця - кулею. Щоб знав увесь світ, що український нарід не заперестав революційної боротьби за своє визволення, за свої права. Кожний польський урядовець, насаджений на наші землі щоб чув, що він сидить тут на вулкані української революції.

Наказ було виконано справно. Та при відступі вивязалась несподівана стрілянина, в якій двох боєвиків: Старик і Березинський наложили головами. Решта прорвалась в безпечне місце і на наказ розбритись домів.

Дмитро Данилишин і його сестрінець Василь Білас, пустились разом до стрийського поїзду, щоб ним повернутись до рідного села Трусів-ця біля Дрогобича. Та поліційні станиці кругом були вже заалярмовані. На станції Глинна-Наварія стрінули оба боєвики несподівано двох поліцистів, що зажадали від них документів. Боєвики мали при собі зброю, тому треба було діяти. Допустити до переводження в них ревізії вони не сміли. Тому Данилишин сягнув спокійно до кишені і замість паперу блиснув у його руці документ боєвика - револьвер. Два стріли - і на землі залишились у крові труп польського жандарма і важко ранений комендант польської поліції. Боєвики зникли.

З поїзду треба їм було очевидно після цього зрезиґнувати. Вони рішились іти дальше пішком.

Полями попрямували вони до стрийського гостинця, щоб перейти мостом Дністер. Та в селі Розвадові вони стрінули юрбу людей, узброєних в жандарське знаряддя, що зайняли до них крайнє ворожу поставу. Що й як виявилось опісля - сільський "секретарж" повідомлений телефонічно про напад на почту в Городку та вбивство поліцая і зранення команданта в Глинній-Наварії, заалярмував селян, що через Розвадів тікає двох бандитів, які нібито ограбили в околиці селян та пострілили кількох селян, що хотіли їх зловити. Безкритична юрба повірила і при появі боєвиків кинулась їх ловити. Данилишин витягнув револьвер, але стріляти в українських селян не хотів. За погрозою стріляв він держав їх тільки у відповідній віддалі, прямуючи до мосту. Але вперта юрба не відвязувалась. Треба було якось зникнути їм з очей. Тому оба боєвики звертають зі шляху здовж ріки до верінського ліса. На горбі зарисувались виразно обриси дерев. Треба тільки перебрести Дністер. Моста в цьому місці немає, а юрба міцно наступа на пяти. Без надуми кидаються оба в хвилі холодної води і дістаються другий берег. Та тут жде вже на них юрба верінських селян. Один із боєвиків при виході з води дістає удар у голову. Неповинна кров юнака, проли

лівою рукою, зрощує рідну землю. Данилишин вихоплює револьвер, та - набої замочені. Безсило спадає закостеніла від холоду пізньої осені рука до долу.

"Ми за вас гинемо, а ви нас катуєте. - звертається він до селян. Ми українські боєвики. Як так будете поступати, то ми Українці ніколи не здобудемо".

Юрба опритомніла. Вили і мотики, піднесені ворожо в гору, опали. Всі потупили зніяковіли зір у землю.

Але було вже запізно. Зза юрби висунулась з наїженими штиками група польських жандармів.

"Ренце до ґури! Жуцць бронь!"

Побачили б вони ще були, як гинуть українські боєвики! Та зброя була не до вжитку. Кидатися ж голіруч на багнети, щоб згинути на місці, невиго. Треба здатись, щоб на суді нечестивих кинути прилюдно катам правду в вічі.

Вістка про подію облетіла швидко всі закутини Західньої України. Замовкли нагло звуки веселої музики, урвались всюди забави. В цілій Західній Україні проголошено всенародню жалобу: двох боєвиків упали в бою з наїздником, а двох дальше катує і судить польський наглий суд. Все українське населення заворушилось, ніби електрична струя пройшла через усіх. І старі і малі нетерпеливо очікували появи щоденника, щоб довідатись про подробиці судової розправи.

Зі сльозами в очах читали всі про зізнання свідка-священника, що бачив спіймання боєвиків:

"...Вони оба стояли на горбку, а кругом них юрба з вилами і косами. Дмитро піддержував Василя, що йому кров спливала по обличчі з розбитої голови. "Ми за вас гинемо" - сказав їм Дмитро. І мені пригадався в тій хвилі Христос на Голгофті. Він теж гинув за братів своїх, а круг нього стояла товпа!...

А боєвики держались оба гідно.

"Я український селянин-робітник. Я свідомий того, що я зробив і що мене жде за це і не жалую. Я сповнив свій обовязок" - заявив суддям Білас.

"Я жалую тільки одного, - сказав гордо в останньому слові Данилишин - я жалую, що після виконання на мене присуду смерти, я не зможу ще раз згинути для України".

Обох боєвиків засуджено на кару смерти.

Оба прийняли присуд зовсім спокійно:

"Ми знали, що нас жде".

По спартанськи попращала обох від рідні мати Василя, Дмитрова сестра.

Останні хвилини їхнього життя провів з ними оборонець Степан Шухевич. Бажаючи вбити свідомість близької смерти, він запропонував їм випити по чарці. Та боєвики не згодились:

"Як члени організації ми не вживали досі алькоголю і залишимось уже вірні цьому звичаєві до смерти. - сказав Данилишин, відсуваючи чарку - я знаю, чому ви мені даєте - додав усміхаючись - щоб я забув про егзекуцію. Але я її зовсім не боюсь. Я при повній свідомості зовсім спокійний і при повній свідомості хочу вмерти."

В останній хвилині перед егзекуцією підійшов до них польський прокурор:

"Вам уже все одно. Скажіть: чи це ви вбили Голуфка?"

Організаційний наказ був: на цю тему не говорити. І навіть в останній хвилині свойого життя не забули вони, що без дозволу не вільно відхиляти занавіси організаційної тайни. З призирством зміряли вони прокурора і з погірдливою усмішкою, без слова вони відвернулись від нього.

І з окликом "Слава Україні!" пішли на шафот.

Схилили голови перед маєстатом геройської смерти подруги

й друзі,схилили голови перед геройською поставою боєвиків і їхні політичні противники.І коли в рядах НПЗУ та в пресі галицьких радикалів появився був голос,що Білас і Данилишин впали жертвою несвідомості,що самі таки члени обох цих,ворожих ОУН,партій запротестували з обуренням,що таке зневажування героїв,хай і інших політичних переконань,негідне людини.

Помилився теж глибоко ворог,думаючи,що виконанням кари смерти на боєвиках відстрашить українську суспільність від революційної боротьби. Сталось щось зовсім противне:

З хати до хати,з рук до рук ходили часописі зі звідомленнями з судової розправи.Драматичні моменти події зворушували і найбільш затверділу душу.І навіть ті,що перетомлені важкою працею за хліб насущний,чи зневірені дошкульними невдачами не мали досі й охоти брати до рук якунебудь політичну брошуру та цікавитись суспільним життям,тепер змінились.

"Двох українських селян-робітників повісили поляки за Україну!".

Ті прості слова небуденної вістки увірвались глибоко в селянську душу.Вони розкрили їм очі на те,що круг них іде запекла боротьба.Боротьба на життя і смерть за Правду і Волю,за права українського народу,за них самих.Такі ж самі,як вони,молоді українські селяни,робітники й студенти жертвують своє життя за те,щоб їхнім братам краще жилось.Щоб плодами української землі користувався той,хто зливає її щоденно потом і кровю,а не ворог-наїздник.Щоб усі ми були вільними людьми й не потребували більше коритись чужинцеві.Щоб ніхто не смів зневажати звичаїв наших предків,ні не топтав чести нашої Батьківщини.

Бо ця земля - наша від тисячки літ.Окуплена кровю наших предків,освячена їхніми святими змаганнями.І ніхто інший не має права на неї.

Тому і треба боронити її перед захланними загарбницькими руками ворога.Треба обороняти її спільно,усім.Ніхто не сміє стояти осторонь і приглядатися,як його брати проливають за нього свою кров.Треба усім ставати у ряди бійців і не зневірюватись нічим,ні не жалувати ніяких жертв.

...А в вечорі стукала до робітничих селянських вікон пісня-дума про геройський чин Біласа-Данилишина.Вона викликала юнаків із теплих хат на стрічі,на тайні сходини,на революційний чин.Вона відганяла від них морозний холод зимової ночі,запалювала їхні душі невгасаємим вогнем запалу й завзяття і видержливості.Родила в них жажду чину й посвяти.

Ця дума сколихувала шкільну дітвору і говорила їй все.Ця пісня була колисанковою піснею малих дітей.І вже в дитячих душах зарисовувалась свідомість про геройську посвяту як про щось найбільш благородне у людському житті.

І замість притахнути,полумя революційної боротьби спалахнуло ще яркіше.Ряди боєвиків росли,як цвіти весною.

В церквах правились панахиди.Біля церков виростали ночами могили,висипані в память героїв,що впали в боях за Волю України.Маяли жовто-блакитні прапори,а польські когути летіли в рівчаки.

На місці,де зловлено Біласа й Данилишина,виросла одної ночі висока могила з березовим хрестом.Коли ж ворог захотів її знищити,мусів сплатити кровю свою зухвалість.При витяганні хреста вибухла закопана там бомба і покалічила важко святотатників.Слідуючої ночі виріс знова березовий хрест на високій могилі.

І голосна шкільна акція,що розгорілась вкоротці як чинний протест шкільної дітвори проти польонізації,черпала свою силу в геройському чині посвяти Біласа й Данилишина.

Своїм чином і своїми заявами на суді звели вони теж в нівець

намагання другого нашого смертного ворога посіяти недовіря,а потім ворожнечу між "клясами" українського народу й між рядовиками,а провідниками. Вони заманіфестували,як виконують накази рядовики;а їхній провідник студент Зенон Коссак,та Краєвий Провідник Організації Степан Бандера,кілька літ різніше,підчеркнули своєю гідною поставою на слідстві й на розправі, що в нас і рядовик і провідник ідуть рамя в рамя у революційному змагу, однаково наражують своє життя й однаково гідно вміють заступати честь українського боєвика.

І сьогодні,під шум наших снігом притрушених лісів,під звуки посвистів куль,співають бійці Української Повстанчої Армії пісню про Біласа і Данилишина,героїв української національної революції.

З О В Г Е Р О Ї В.

В кого в жилах кров юнацька,
Кого в даль манить дорога
Бистрим соколом злетіти,
Бо їх мрія перемога,
Вас я кличу:йдіть за мною!

В кого розум спать не любить,
А думки летять під хмари,
В кого мрію доганяти
Це щоденних снів примари
Вас я кличу:йдіть за мною!

Всіх,що волю гартувати
Як в горнилі забажали,
Що кувати тужні й нерви
Свої хочуть з криці-сталі,
Вас я кличу:йдіть за мною!

Тих,що праця в них - забава,
Бо для праці лиш родились,
Тих,що люблять перешкоди
Так ломати,наче криги,
Вас я кличу:йдіть за мною!

Тих,що витязів-героїв
Люблять за їх славні бої
За лицарську їхню славу,
До пригод охоту жваву,
Вас я кличу:йдіть за мною!

Тих,що люблять Святослава
І дружинників і зброї,
Їх славетні перемоги
Серед тяжких лютих боїв, -
Вас я кличу:йдіть за мною!

Кого Ґонта поривае,
Хто про Байду сни леліє,
Хто в вогні рамя удержить,
Хто в тортурах не зсміє, -
Вас я кличу:йдіть за мною!

Кого кличе дух Богдана
У побідні йти походи,
Хто тяжких мартів вонцьких
Любить труди й невигоди,
Вас я кличу:йдіть за мною!

Хто,як Білло,Данилишин
За Вкраїну вміє вмерти,
Хто на ворові криваво
Їхні хоче мстити жертви
Вас я кличу:йдіть за мною!

Всіх,що прапор України
У Києві на Соборі
Хочуть бачити,як вільний
Мае в синьому просторі
Вас я кличу:йдіть за мною!

Гей,всі витязі майбутні,
Гей за мною всі,до бою!
Окрушимо всі заборола
У нестримному пробою
Вас я кличу: збій за мною!

З ЖИТТЯ БОЄВИКА.

В рр. 1929-1932 добре було знане кожному українському підпільникові на ЗУЗ прізвище комісаря польської поліції у Львові Чеховського. Він разом з комісарем Білевічем вів найважніші українські політичні справи. Оба вони вславилися побоями політ-вязнів зі справ Східних Торгів, Бібрики і всіх справ 1930-го року. На всіх тодішних процесах підсудні вказували на них, як на спричинників жахливих побоїв - знущань, бо саме вони давали накази своїм підвладним поліційним агентам тортурувати політ-вязнів.

Жахливі вістки доходили на світ зза тюремних мурів про тих, що впали в лабети обом комісарям. Переслухані цілими тижнями човгалися на колінах, заки погоїлися їх пяти. Катовані відходили від ума, коли кати вливали їм на силу воду крізь ніс. Способи знущань були невичерпані. Багато друзів їх не видержувало - вибрали довголітню тюрму, щоб лише вирватися з ославленого "Яховича"", себто слідчої тюрми при вул. Яховича у Львові. А комісарі Чеховський і Білевіч дістали відзначення за відзначенням, аванс за авансом,-а все це коштом крови и десяток літ тюрми жорстоко мучених молодих українських державників - борців, що виписали на своїм прапорі найвищий наказ" Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за Неї."

Комісар Чеховський, низький смаглявий мущина, дещо східний тип з характеристичною бородавкою на лиці, вдивлений підчас допитів у лице жертви, слідив уважно найдрібнішу гру мускулів на її лиці, і немов хижа звірина ,коли зможе віддати жертву своїм"асистентам" для дальшої успішної"роботи". З ОУН насміхався - жартував -, певний, що за ним стоїть ціла польська держава з великим справним поліційним апаратом, що внеможливить навіть боєвикам ОУН помсту за друзів. Та перечислився, бо проти сили й справности польської поліції стоїть фанатизм, погорда смерти, впертість і посвята.

Зовсім припадково відкрила ОУН приватне помешкання ком. Чеховського. В літі 1932 р. зустрілося в ранних годинах при вул. Стрийській , недалеко площі Сокола -Батька двоє людей. Ком. Чеховський ішов жвавою ходою до міста, мабуть до бюра, а боєвик ОУН - Дзвін, колишній клієнт Чеховського йшов на організаційну явку за місто. Холодний ворожий погляд кинули на себе два знайомі.Виминулися і оглянулися оба поза себе." Це він десь тут живе - йде рано до бюра" подумав Дзвін. Добре мешкає, дуже добре мешкає - за містом, мусить проходити поруч Стрийського Парку" Маю тут людей. Було б легко це зробити". Ризико мале - , жертв з нашої сторони не буде". Такі думки почали снуватись у голові Дзвона. Тоді б перерішилася доля ком.Чеховського.

" " "

В звені членів ОУН у Дзвона був молодий 20-ти літній юнак Юрко Березинський. Високий, пристійний, з живими блискучими очима, цілим своїм єством належав до ОУН. Її історію, її боєвиків знав усіх на память, що ранку будила його зі сну думка про Організацію і думка про неї заколисала його на вічний сон за рік у Городку Ягайлонськім. В душі леліяв мрії - помірятися і собі з ворогом і показатися гідним своїх старших друзів.

І саме той юнак дістав наказ від Дзвона прослідити спосіб життя ком. Чеховського - де живе, куди ходить рано, якими вулицями, в котрій годині вертається з бюра, чи виходить систематично в вечорі і куди. Живий усміх і радість у Юркових очах є відповіддю на наказ провідника. І Дзвін бачить, що найбільшу радість зробив би йому , коли дав би ту "роботу" саме йому до виконання. Інвігіляційну працю виконує Юрко не самий. Він має у своєму звені ще двох друзів,

вони йому стають до помочі. Але і трьох людей до слідження може бути за мало, особливо, що слідкування треба вести біля Слідчого Відділу Польської Поліції при вул.Казимиргівській, а там крутиться багато агентів. Юрко дістає до помочі ще дівчину Міру.

Вже перший тиждень інвігіляція приносить добрі висліди: Ком. Чеховський мешкає в чиншових блоках при вул. Стрийській напроти Сокола Батька. Що рана виходить з дому в год. 7,30, іде вулицею Стрийською, опісля алеєю Стрийського парку виходить знову на вул. Стрийську і нею іде аж до трамваєвої зупинки. Трамваєм їде аж до бюра. З бюра вертається вже звичайно автобусом і то не систематично, в різних годинах. Якоїнебудь правильності в пополудневих годинах ствердити не було можливо. В вечорі не ходив ніколи самий, зрештою виходить вечором рідко. Час до часу і ранком ішов з агентом, але це було розмірно рідко.

Інвігіляції йшли справно дальше. Чеховський не помічував ні разу тіней, що просувалися легко побіч нього, чи за ним. Кожного дня в іншому місці ждав, чи проходив якийсь молодий, нічим не замітний мущина побіч комісаря та згубився серед людей чи закрутів вулиць. Не знав"Мільцьо " / здрібніле ймення Чеховського, яким його часто називали/, що кожний з тих незамітних людей несе йому в дарунку смерть. А молода рана дівчина нераз ждала в ранніх годинах, чи пополудневих при вул. Казимиргівській - певно на милого ждала. Чи не помітив Чеховський, що в очах тої дівчини замість туги за милим чаїться сталь.

Грудень, січень, лютий проходить на інвігіляції, яка зрештою ніяких нових матеріялів про Чеховського не дає. Але й досі зібрані дані ті,що є вистарчають вповні. Систематично ходить він що ранку тою самою дорогою : вул. Стрийська, алея Стрийського парку, знов вул. Стрийська до трамваєвої зупинки. В ранніх годинах рух на тих вулицях мінімальний, поліцистів чи озброєних військовиків, що мали б бути грізні при погоні за вбивником, майже ніколи тут немає. Терени, що прилягають до дороги, якою іде Чеховський - це - з одного боку Стрийський парк і Повитавова Площа, з другого Вулецькі горби, Стрийський цвинтар і городи біля вул. Пелчинської. В такі терени певно не буде пускатися погоня,що може бути зложена найбільше з двох людей. До того ж вони правдоподібно не будуть озброєні, а перед собою матимуть людину зі зброєю в руках рішену на все.

В такій ситуації можна приступити до потрібного опрацювання цілого пляну. Немає сумніву, що робота виконана рано о год. 7,10 - 7,30 на трасі між домом і трамваєвою зупинкою.

Дальше йде про самого виконавця. На просьби Юрка Дзвін не може бути глухий. Він гарно зробить це сам, він не розконспірований, відваги йому не бракує, він спокійний, правда, що молодий він ще трохи - 20 літ лише має, та тут Дзвін тямить, що він сам маючи 19 років брав участь у"мокрій роботі" і зовсім добре почувався та і добре її виконував. А на війну чи не йдуть 20-літні і чи якраз усі молоді ідейні запальні люди не найбільші герої воєн і революцій. Старі звичайно називають їх"дурними дітьми", "негативістами" чи інакше,але чи не тому,що вже забули,якими самі були за молоду. Отже піде Юрко Березинський. Чи міг би хто відтворити цей гордий радісний погляд, з яким Юрко прийняв наказ.

"Будь спокійний Друже Провідник, я не заведу тих надій,що їх на мені покладаєш. Коли б мені навіть не вдалося втекти від погоні - живим в руки ворогові не дамся !"

/ І слова його не були пусте : постілений в нападі на пошту в Городку Ягайлонськім,коли не міг вже втікати,приложив собі холодне дуло до виска і скінчив з собою,щоб ворогові не віддатись./

Місце до виконання роботи вибрали на закруті вулиці Стрийської в тому місці, де кінчиться якийсь опаканений город, а починається цвинтар. Закрут на стільки добрий, що евентуальних свідків атентату

буде менше, тільки ті, що будуть по тій стороні закруту, де буде виконаний атентат. Всі,що будуть по противній стороні, нічого не зможуть бачити. Охорони Юркові не треба буде, бо від прохожих не можна сподіватися важнішої погоні. Зрештою Юрко дістане два револьвери і кілька магазинків набоїв. Щоб роботу робити "якнайдискретніше", дістане він один револьвер маленького калібру 6,25 мм.який стріляє без великого гуку при вистрілі, а другий, великого калібру 9,0 мм. для самооборони. Устійнення дня атентату має в собі посмак забобону.

Виконати роботу можна було що дня, та Дзвін уважав, що найкраще вона вдасться у второк, бо це для нього найщасливіший день тижня. Він сам йшов на першу велику роботу саме у второк. І вибрано второк 22.березня.-

В перших днях цього тижня Юрко виїзджає до своїх батьків в село Оглядів, Радехівського повіту. Ситуація складається гарно. Поїзд,яким їде з Радехова до Львова ,приїздить на двірець Підзамче десь біля год. 6,45 рано. Звідси безпосередньо дістається Юрко на місце роботи. Ще час, а поворотний поїзд до Радехова є вже о год. 8 рано. Цей поїзд мусить Юрко схопити на Підзамчі і ним відїхати до дому. Вже в полудне буде дома, отже його кількагодинної неприсутности ніхто з домашних не повинен помітити, тим більше, що він і так надто багато дома не просиджував. Алібі буде просто прекрасне - від початку Березня був цілий час дома, поза Львовом.

Все приготоване. Юрко жде нетерпеливо в Оглядові на день 22.березня. У Львові Міра дальше стверджує, що Чеховський не змінив способу життя. Ні, все " грає ".

Приходить уже ніч 21-го на 22-го березня. На заспаному приходстві непомітний рух : Юркова сестра тихо - тихесенько будить свойого брата зо сну. Чи спав він - не знати. Зривається спокійний, опанований, трохи блідий. В темній кімнаті одягається в приготовані "пумпи" і куртку. Кашкет і зброю дістане у Львові. За кілька хвилин він готовий, має далеку дорогу: до маленької залізничої зупинки Павлів - 11 клм. ходу. Сестра прощає брата, свойого улюбленого брата спокійно без слів. Благословить його на дорогу іконою Матері Божої, благословить на діло "за друзі свої". Вона вірить,що він сповнить свій обовязок і вернеться живий та здоровий.

Тихо відчинулись двері, заскрипів сніг і в блідо-місячній ночі майнула попри вікно висока сильветка молодого чоловіка. Пішов.- Пільними доріжками далеко від сіл, попід ліски все скорше й скорше просувався в перед. Задивлений в передсебе старався розсунути очима темряву ночі, щоби доглянути маленьку деревляну будку побіч залізничих рейок.

І вкінці дійшов. Будка пуста, нікого - нікогісінького довкруги. Білетів тут не продають, в поїзді їх дістане. Це дуже корисно.Лише так довго ще до поїзду; коби лише не спізнитися, а то все могло б пропасти. Та ні: вже чути з далека свист і стогін - їде,- зараз тут буде, коби лише нікого знакомого в поїзді не було, - а тих знакомих тут стільки є.

Але второк таки щасливий день. В сепаратці з пригашеними світлами лише дві старші жінки, що по кутках дрімають і не звертають на нікого уваги. І ось на одній зі стацій присівся ще один худощавий чоловік, що й собі здрімнувся в куточку, закрившися курткою. Лише чи він дрімав? Про це жінки не могли б сказати. Чим ближче до Львова, натовп ставав більший, але молодця в кутку це не виводило з рівноваги. Він дрімав дальше.

Поїзд не мав спізнення. Точно заїхав на Підзамче -, а між юрбою перекупок, молочарок і учнів протискався високий, блідий мужчина і уважно шукав когось між тими, що ждали на стації. Весело всміхнувся до Міри, що ждала вже з течкою в руці. Там револьвери і кашкет,

ці останні конечні речі. Обоє пішли , узявшись під руку, ніби залюблена пара, веселі, усміхнені. Вона повідомляє його, що все в порядку. Чеховський незмінно продовжує свою ранішню дорогу і сьогодні напевно також піде,а завтра - хіба вже ні. Вступають до першої брами при Жовківській вулиці - Віра випорожнює точку і оба револьвери мандрують до кишені Юрка. Твердо стискає він зимну сталь, що сьогодні, вже сьогодні пімстять друзів. Ще питає, чи випробувані й наоливлені. Так, все в порядку, відповідає Міра. Передвчора з них ще пробно стріляли. 9-ка Штаєр, стріляє знаменито, мала 6,25 може затятися по кількох стрілах та Юрко впевняє, що найбільше буде два стріли до комісаря, він - добрий стрілець. Час втікає і треба сідати до трамваю. Сідають обоє і їдуть до жандармерії при вул. Сапіги . По дорозі умовляються. Віра зажде на нього при вул. Пелчинській коло трамваєвої зупинки, там відбере від нього знова револьвери, набої і кашкет. Висідають з трамваю; кріпкий дружній устиск рук. Це благословенство Віри для молодого революціонера і довгий погляд за ним. Чи вернеться живий, чи може ...? Ні, він вернеться напевно. Так спокійний був - і певний успіху. Вже пішов, скоро скоро Кадецькою вулицею в гору ,назустріч невідомому. Юрко не бачить нікого побіч себе. В думі лиш одно : бути гідним тих всіх, що були передімною, всіх Грабовичів, Пісоцьких, всіх, що по тюрмах ждуть помсти. Ще лише кілька хвилин... Треба лише одно памятати, - добре ціляти, добре ціляти - і найкраще взагалі нічого не думати, лиш те одне : добре ціляти.

Юрко доходить до Кадецької школи. Ще кілька кроків до Стрийської вулиці і зараз побачить Чеховського. Це ж година, що в ній він повинен надходити. Так - ось йде вже , йде,- вже надходить з алеї Стрийського парку, - йде сам - спокійно, з руками, вложеними в плащ. Іде до бюра, де ждуть вже жертви. "Вважай Мільцю, бо ти готов не дійти сьогодні до бюра, краще молися Богові, бо це лиш хвилина, дві... от за тим закрутом". Не чує, не прочуває нічого польський комісар, він думає про аванси, про карієру...

За ним у відступі сорок кроків іде трьох трамваярів, потім якась жінка і більше нікого. Юрко йде за трамваями, минає їх, витираючи собі носа хустинкою, щоби не бачили його лиця. Та чи може їм прийти на думку, що все ж добро було б отому невинному прохожому приглянутися .

Юрко йде лиш два кроки за Чеховським. Рука в кишені різко витягається - в ній блистить маленький, чорний предмет, " лиш добре ціляти" - одинока думка в тому рішаючому моменті.

Сухий тріск пронісся по деревах Стрийського парку - лиш один тріск...

Якийсь чоловік у темному пальті зігнувся в колінах і впав перед себе лицем до землі, не видав одного звуку зі себе,- навіть рук не витягнув з кишень пальта... Це вже був труп. Труп комісаря політичної поліції Еміліяна Чеховського.

Якийсь другий перебіг через гостинець і почав втікати, драпатися на протилежний шкарп на цвинтар. Раз обсунувся, бо ховзько було, та за другим разом видістався на цвинтарну алею і зараз же зник. - Ще лиш оглянувся на прохожими.

Юрко приспішує ходу, ще лише 10 кроків ділить його від Емільця - ліва рука в кишені вже відбезпечила Ф.Н. / Юрко був майкутом/ - Зараз Мільцьо опинеться на закруті - ще секунда життя.

А вони, всі три трамваярі поставали збентежені, нерішучі, не знали що робити, до кого кидатись. Не кричали, лиш поволі почали підступати до чоловіка, що лежав на землі. Про того другого хіба забули.

А він кількома швидкими кроками пробіг цвинтар і кинувся через горби в напрямі Пелчинської вулиці. О , це зовсім не легка дорога -

сніг декуди по пояс, стежки нема, а гаятись не можна. Та на щастя ні живої душі не видно. Та в Юрка вже друга думка - якнайскорше віддалитись звідсілля, скоріше, скоріше, скоріше. І мов олень скаче він великими кроками по глибокому снігу. Ще крок, ще два і він вже при Пелчинській вулиці, вже видно трамваєву зупинку. А там, так оттам жде Міра. Допитливий погляд." Щасливо по всьому". - "Ні - це не правда, неможливе, я нічого не чула". - " Бо тільки один стріл, а відгомін тут не долетить".

І знову дружній утиск руки, вона перша йому ґратулює, тому щасливому молодому революціонерові, що ось перейшов свій хрестний вогонь. Відбирає від нього зброю, кашкет,- тепер вже вона тим заопікується . Та робота ще не скінчена, ще мусить Юрко якнайскоріше дістатися до дому. Їдуть трамваєм, обоє щасливі, усміхнені, радісні.

Вівторок щасливий день: до приїзду поїзду лише 5 хв. часу. Міра купує білет і знову молодий блідий чоловік всувається в куток сепаратки і закрившися курткою, дрімає. Чи дрімає справді? На маленькій зупинці Павлів висів один - одинокий подорожній і пільними доріжками помчав на схід.

"Де ж той Юрко подівся, що я його від рана не бачив" - питається батько доньки. " Десь тут ходив, а потім каза, що йде до свойого товариша до Кривого". " А що так по заранку схотілось йому йти у відвідини".- "Він десь зараз повинен тут бути" - відповідає донька, а сама ходить лише від вікна до вікна і що хвилини заглядає на годинник. Ах як важко ждати, краще самому робити, ніж на другого вижидати. Живе, чи ні - ці питання клубляться цілий час по дівочій голові.

В сінях хтось витирає ноги: то він, то напевно він. Скрипнули двері і в кухні стала висока, струнка постать Юрка, а йому назустріч один довгий допитливий погляд. І його очі сказали їй все. Ще заки вспів що небуть промовити, кинулась йому на шию і почала гаряче - гаряче цілувати.

За часок сиділа вже при радієвому апараті і відбирала вістку : "Дзісяй о годз. 7,30 - невядоми справца замордовал пши уль. Стрийкей єдним вистрілем револьверовим комісажа ПП Емільяна Чеховскеґо. Забойство ма правдоподобне характер політични. Сьледзтво єст в току. Цеґули єсь тримане на разє в таємніци.

" " "

Польська поліція станула перед загадкою, яку не могла розвязати довгий час.- Щойно три роки пізніше з архіву Сеника, що вбивником ком. Чеховського був Юрко Березинський. Та він вже тоді не жив. Дня 30. листопада 1932р. згинув смертю революціонера в Городку Ягайлонськім.

Куля при вул. Стрийській розікрила рівночасно ролю українського Азефа Романа Барановського, що був найближчим співробітником комісаря Чеховського.

- ооОоо -

Найкращі з поміж Твоїх Друзів, що залишились на Рідних Землях, борються тепер у рядах УПА проти наїздника, виконуючи спеціяльні завдання. Вони безперервно наражують на найбільшу небезпеку своє життя і здоров'я. Памятай про це завжди і докладай всіх старань, щоб бути гідним зватись їхнім другом!

" " " "

ЗА ЗАНАВІСОЮ НЕВІДОМОСТИ.

Кажуть, що душа підсовєтської людини є великою загадкою для західнього світу. Така ж сама думка що до підсовєтського українця панує і серед тих українців, що так чи інакше належать до західнього світу. На цьому ґрунті виникла навіть ціла проблема "сходу" і "заходу" в сучасному українському житті, а особливо на еміґрації. При чому - найбільше йде тут про українську підсовєтську молодь, до якої загально прийнято постійно прилі - пляти епітети : "скалічена", "збольшевичена", "зденаціоналізована" і т.п.

Чи дійсно справа ця виглядає так трагічно?

Воно правда, що не тільки така взагалі загадкова річ, як душа людини, а й саме зовнішнє життя людини по той бік китайського муру, що відгороджує большевицький світ від решти світу є для цеї решти світу таємницею. Причиною цього є ніщо інше, як тільки отой самий китайський мур, що зробив неможливим взаємопізнання двох світів, а тим більше якусь спільну творчість духових цінностей. У наслідок цього - витворені різними умовами життя різниці зовнішности та взаїмне недовіття сприймаються як глибока духова прірва. Але в дійсності такої прірви немає. В кожнім разі - найменше можна говорити про прірву духову.

Якщо зупинимось конкретно на питанні про українську підсовєтську молодь, то тут, здається, найбільше скороспілих висновків про її духове обличча зроблено саме на підставі простого незнання фактів. На цій самій підставі широкий світ прийшов до висновку, що взагалі все, що по той бік муру, є большевицьке, чи в кращому разі "совєтське". Бо таки ніяких протибольшевицьких, чи протисовєтських акцій такого міжнародного значення і такого характеру, як хоча б акції перед широким світом не зафіксовано. Приміром - при найхахливішому свойому розмаху винищення української нації в СССР, не чути було в світі про те, щоб українці там відповідали на терор терором, щоб на цій підставі хтось з українців вбив, чи замахнувся вбити якого видного большевицького "вождя", щоб там виникла якась войовнича політична організація, щоб було зроблено спробу повстання, чи якогось замітного заворушення, щоб там відбулись якісь голосні процеси, а тим більше - не чути було імен підсовєтських Біласів і Данилишинів, чи взагалі імен, які б ввійшли в історію боротьби української нації за своє право, так, як увійшло багато західньо-українських імен борців з польським наїздником. Але чи дійсно всього цього н е б у л о на підсовєтській Україні, чи тільки про це н е б у л о чути в світі, так, як чути було про героїчні чини українців під Польщею?

В цій коротенькій статті ми хочемо поставити й ствердити тезу, що підсовєтські українці , в першу чергу українська підсовєтська молодь, маючи своєрідну "підсовєтську" зовнішність, так само чужу їх національній душі, як і своєрідна "підпольська" зовнішність їх західних братів, є, по суті, н е м е н ш е національно здорові й сильні від них, та, що в боротьбі української нації за своє визволення ними доконані такі героїчні й славні чини, які н е у с т у п а ю т ь чинам Біласів і Данилишинів, але які н е з а ф і к с о в а н і історією тільки тому, що відбувались за тяжкою занавісою невідомости, за яку не міг проникнути не тільки зовнішний світ, а й саме громадянство безприкладної в історії людства большевицької держави. Цю тезу ми не збираємось стверджувати чисто теоретично, а тільки хочемо проілюструвати деякими фактами, які нам відомі з практики власного підсовєтського життя в самому центрі подій останніх півтора десятка років. Для цього вистарчить матеріялів самих лише спогадів автора цих рядків, якого совєтська дійсність кидала в самий вир цих подій...

Осінь і весна 1929-1930 років... Увесь світ знає про знамен-ну "пацифікацію" на підпольській Західній Україні в 1930.р- та зв'язані з нею надії української протипольської боротьби. А чи багато кому в світі відомо, що в цей же час на Великій Україні в зв'язку з колективізацією відбулися такі події української національно-визвольної боротьби, які своїм масштабом набагато п е р е в и щ у к т ь значення подій на Західній Україні та при яких було дуже багато не менш героїчних жертвенних подвигів української молоді, ніж подвиги цієї ж молоді в українсько-польській боротьбі. Можна сміливо сказати, що коли б в той час на Великій Україні була така легальна преса, такі легальні партії, таке відкрите судівництво, такий зв'язок з закордоном, як був у Західній Україні під Польщею, то безперечно ми б сьогодні говорили не просто про якісь невиразні"події" на Великій Україні в 1929-1930 рр., а говорили б про п о в с т а н н я на Україні підо.ветській в 1929-1930 рр. і згадували б сотні й більше легендарних імен українських молодих лицарів, таких самих, як Білас і Данилишин. А в наслідок того, що всіх тих умов, які зробили голосними й правдиво представленими перед світом факти української боротьби під Польщею, не було під большецькою Москвою, світ знає тільки те, що в препарованому большевиками виді було винесено за китайський мур до уваги світової опінії. Так сталося напр. з відомою СВУ /Спілка Визволення України/, з іменем якої тісно зв'язані події 1929 -30рр. 45 осіб, що їх судили большевики на відкритому процесі в Харкові, 45 старих політиків і науковців, яких навмисне виставили на позорище большевики, примусивши їх прилюдно каятись у своїх "помилках" та відмовлятися від своїх ідей, компромітуючи тим самим себе й свої ідеї , ці 45 старих політиків і науковців, яких навмисне виставили на позорище большевики, примусивши їх прилюдно каятись у своїх " помилках" та відмовлятися від своїх ідей, компромітуючи тим самим себе й свої ідеї, ці 45 осіб закрили собою перед світом не менше, як 45.000 /думаємо, що більше/ молодих, активних і самовідданих борців за волю України, розстріляних чи замучених в льохах ГПУ в зв'язку зі справою СВУ в 1929-1930 рр.Коли б з цих 45 000 хоч яких 45 осіб судили большевики відкрито й відкрито послали їх на смерть, так, щоб бачили й чули широкі маси українців і неукраїнців, то ми мали б уже в своїй історії нових Біласів і Данилишинів.

Як виявлено було на процесі СВУ, на Україні існувала й діяла поруч зі СВУ ще так зв. СУМ /Спілка Української Молоді/. Характерно: в усієї СУМ, яка була організацією масовою, на відкритому процесі СВУ фігурували тільки дві особи - Павлушків і Матушевський. Навіть ці два, виразні з поміж сотень і тисяч, представники української молоді / а большевики для відкритого процесу вибирали тільки відповідний типаж/ засвідчили на процесі, що українська революційна молодь стояла морально вище від своїх ідеологічних "провідників". А скільки набагато ціннішої революційної української молоді загинуло в цей час у зв'язку з СУМ і СВУ поза відкритим процесом і як вони себе тримали - про це знають тільки льохи ГПУ сотень українських міст і містечок.

Ми хочемо відкрити малесенький краєчок великої занавіси невідомости, що закриває ще й до сьогодні для світу таємницю подій, зв'язаних з рухом СВУ. Автор цих рядків був учасником цих подій в одній періферійній місцевості на Полтавщині в окрузі м. Прилука. Тут широко була посилена мітка СВУ і СУМ, особливо серед сільської шкільної молоді. Більська шкільна молодь / студенти різних "технікумів" і "профшкіл", а також "семиліток"/ організована здебільшого старшою сільською інтелігенцією "петлюрівського" покоління, вихована ними в"петюрівському"дусі , пішла в своєму революційному пориві далеко дальше від своїх вихователів і розвинула таку широку революційну активність, що вже осінню 1929.р. дійшло тут до одвертих виступів проти большевиків. З початком "розкуркулення" і колективізації почався

тут такий рух, який нічим не уступав відомій "саботажевій акції" в західній Україні, в цей же час, а такий рух був тоді по всій Великій Україні/. На большевицький терор відповіли українці зі свого боку теж терором. Большевицькі комісарі "хлібозаготовачі" й колективізатори боялись носа наткнути на українські села без спеціяльних відділів ГПУ. Їх нищили українські месники при кожній нагоді. Багато сіл відстоювали себе збройно в боях з військами ГПУ. Про це ще й зараз памятають села Яготинського, Гребінківського, Драбівського, Пирятинського, Кокиринського й інших районів Прилуцької округи, але такими були вони тоді в більшій чи меншій мірі майже всі.

Пригадується нині ціла низка дійсно геройських, хоч стільки ж і жахливих по своєму характеру епізодів з незабутньої зими й весни 1930.р. /на Великій Україні цей рік називають "тисяч девятьсот проклятим роком"/. Ці епізоди пройшли перед нашими очима в льоху ГПУ в м. Прилука, в колишньому будинку пана Дарнавського, де сиділи під арештом, судились і розстрілювались українські молоді герої. З одного тільки містечка Яготина сидало тоді тут 30 учнів середньої школи з трьома своїми вчителями, обвинувачені в приналежності до СУШ. Такі ж групи молоді були тут і з інших районів Прилуцької округи. Вся ця молодь у віці від 15 - 18 років трималась надзвичайно відважно, признаючи одверто свою ворожість до большевицько-московського поневолення України. Ці юнаки розповсюджували відозви ОВУ по селах Яготинського району. Крім його була тут трохи старша молодь з інших районів. З поміж усіх них виділялось трьох братів Панікарів, які обвинувачувались в терористичному акті проти большевицького агента в селі Грабарівка. Як і всіх у цьому льоху, їх судила закрито т.зв. "надзвичайна трійка ГПУ", що складалась з начальника відділу ГПУ, слідчого ГПУ і прокурора. Всіх трьох братів засудили до розстрілу і тут же вирок було виконано. Трьох братів / з них м.ін. до терористичного акту мав відношення тільки один/, особливо головний обвинувачений - Григорій Панікар, курсант военно-морської школи в Ленінграді, пішли на смерть як герої. Григорій Панікар поводив себе як козацький лицар Вайда на гаку перед турецьким султаном. Прощання з товаришами і Україною на слова ненависти до ворогів навіки залишились в памяті тих небагатьох, хто їх чув та вискочив живим з того льоху. Так само умирали інші, невідомі нам юнаки, які обвинувачувались так само в терорі проти большевицьких діячів /вірніше в терористичних намірах проти них/. Яке б політичне й виховне значення мала мужня постава таких юнаків на відкритому процесі, як би він міг відбутися, бодай так, як відбувались подібні процеси в Польщі та коли б відповідна преса й відповідні кола могли це відповідно популяризувати і пропагандивно використати. Тоді б можливе й Правлушків та Матушевський, які підготовляли вбивство Ворошилова в Києві, виглядали інакше, ніж їх представили большевики. Але в тім то й справа, що всього цього не було й не могло бути в совєтських відносинах...

1933 рік... Україна, зломлена і вже обезкровлена в "дев'ятьсот проклятому" році, умірала з голоду, організованого якраз в зв'язку з одчайдушним опором українського села колективізації. Чи справді умирала Україна мовчки й покірно? Повстання дійсно не було. Але через два роки після подій 1929 - 1930 рр. його й не могло бути. Проте постріли Хвильового й Скрипника в 1933.р. говорять, що далеко не все було спокійно в большевицькому царстві. А сотні списків розстріляних без суда за "терор, саботаж і шкідництво", при чому опинки тільки тих відомих на Україні імен, знищення яких не можна було приховати! В цих списках є такі імена, як Григорій Косяка, Дмитро Фальківський, Олекса Влизько, Кость Буревій і інші відомі українські молоді письменники й поети. Ніхто не знає і мабуть ніколи не знає, за що власне, і як вмерли ці українські мученики? А той факт, що цих людей знищили большевики без відкритого суда, говорить за те, що ці люди не скомпромітували ні себе, ні своєї ідеї.

В скритій, але великій героїчній боротьбі української нації за своє незалежне життя в 1933 р., яка мала вигляд т.зв. "українського націоналістичного руху", зв'язаного з іменами Хвильового й Скрипника /"Хвильовізм","Скрипниківщина"/, найбільший уділ припадає на долю української підсовєтської молоді. Група наймолодших у списку "українських націоналістичних терористів" - Олекса Влизько-, Дмитро Фальківський, Василь Лисик, видатні українські поети були юнаками /Влизько мав 24, Лисик 22 роки/. Хвильовий, людина трохи старшого віку, був, як сам про це писав, володарем дум "молодої молоді". Як в СВУ, так і в "хвильовізмі" та "скрипниківщині" українська підсовєтська молодь пішла в своєму революційному поривідальше від своїх духових провідників. Звідси й перехід від мови пером, до мови маузером в молодих талановитих поетів плеяди Хвильового - Влизька , Фальківського, Лисика.

Молодь меншого ніж ці поети-терористи масштабу /а може й більшої потенціяльної вартости/, при відсутності будь яких організуючих виховавчих середовищ в совєтській дійсності, сама творила свої бойові революційні організації, які носили характер досить наївних, але сміливих юнацьких спроб. Інакше й не могло бути. Ті, що роблять у цьому випадку порівняння з рухом ОУН в Західній Україні, поруч з яким ці спроби є досить за слабі, забувають, що легальна ОУН виросла безпосередньо з легального українського політичного життя в легальній СУЧДО з її "Ділом", в легальних "Просвітах" з їх виданнями, з легального літературно-наукового вістника " Донцова і т.д. Ми не знаємо, які б організації, який би рух створила українська молодь Великої України, коли б там була хоча б невеличка частина тих легальних можливостей творення національної свідомости молоді, що були в Західній Україні. Але ми добре знаємо, що й без цього за тяжкою завісою невідомости в СССР приховано стільки яскравих виявів національно-революційного руху української молоді в підсовєтській Україні, що коли б тільки це було відоме широкому світові, то всі б мали сьогодні цілком інакше уявлення про цю молодь, ніж його більшість має.

Хочемо знову не теоретично, але з власних спогадів навести деякі моменти з "біографії" цієї молоді. Пригадується грандіозна стихійна демонстрація української студентської молоді в Харкові 14-го травня 1933 року підчас похорону любимця цієї молоді, - Миколи Хвильового. Похорон відбувся відразу ж на другий день після самогубства, в спішному порядку, щоб широкі маси громадянства не змогли в ньому прийняти участи. 14-го травня ранком було офіційно повідомлено в пресі про самогубство, а вже в другій годині дня відбувся похорон. В умовах робочого будня в Харкові це означало, що крім родичів і близьких письменника ніхто не міг з'явитись на похорон. Про організацію громадського похорону не могло бути й мови- Тільки Спілка Українських Письменників офіційно взяла участь у похороні. Всі студенти харківських середніх і вищих шкіл повинні були в цей день бути в своїх авдиторіях / відвідування викладів " у совєтських "вузах" було суворо обов'язкове/. Але все ж в цей день студентські авдиторії були порожні. Студентство зібралось величезною масою коло будинку літератури ім. Блакитного, де лежало тіло Хвильового. В совєтських умовах це виглядало на справжню демонстрацію. В цю масу влилася величезна маса явних і таємних агентів НКВД. Їх присутність стримувала стихійний вияв протибольшевицьких і протимосковських настроїв цієї молоді, що прийшла попрощатися на віки з автором кличу " Геть від Москви!". Загрозливий характер такої небувалої в совєтських умовах демонстрації молоді дуже добре зрозуміли московсько-большевицькі "шефи"України, тому на другий день після похорону Хвильового-, ЦК комсомолу України скликав у клюбі зв'язку широкий "звіт" комсомольської молоді м. Харкова з метою розяснити молоді ,яку велику"політичну помилку" зробив Хвильовий своїм самогубством і як він цим прислужився "клясово-ворожим елементам", тощо. На зміт прибула спеціяльна делеґація російських письменників з Москви на чолі з. безіменським, щоб, як завжди це робиться

в таких випадках у совєтів, "розвіять атмосферу" й продемонструвати "братську єдність українського й російського народів. Пригадується, як сьогодні, який момент: як тільки головуючи на зльоті член ЦК КП б/у і голова Спілки Письменників України І.Кулик у своїй вступній промові згадав ім'я Хвильового, в залі масово почали підіймитися зі своїх місць учасники зльоту - юнаки й дівчата, так, що зрештою всі залі мусіли встати й вшанувати память -політично-збоченого-, "клясово-ворожого" самогубця довгою урочистою павзою. Це надало усьому зльотові й ніякі довгі промови після того про"клясово-ворожий вчинок Хвильового" не могли зломити загального прихильного до Хвильового настрою залі. Цей настрій проявився і в тому, що всіх промовців, особливо Безименського, засипали записками, з вимогою дати вияснення конкретної причини самогубства Хвильового. Ці записки поставили президію зльоту в дуже неприємне становище, але вияснення так і не було дано. По закінченні офіційної частини відбувся літературний вечір з виступами прибулих з Москви російських письменників. Але ще до початку цих виступів, залю почало масово покидати запрошена на вечір молодь. Пригадується далі, як не зважаючи на те, що могила Хвильового була абсолютно нічим не відзначена, навіть не було на ній якоїсь таблички з написом хто в ній лежить, хтось "систематично впорядковував цю могилу. Зробив коло неї огорожу, а на огорожі напис : "Микола Хвильовий / 1893 - 1933/".

Ці невідомі, як нам докладно відомо, були студенти літературно-мовного факультету харківського університету. Пізніше цей факт фігурував в акті обвинувачення НКВД проти цих студентів.

Трагедія Хвильового, а відразу за ним і Скрипника дуже активізувала українську студентську молодь. В 1933.р. скрізь серед студентів виникли таємні політичні організації, що на грунті теорії Хвильового й Скрипника доходили до далекойдучих політичних висновків і крагнули перейти від слів до діла. Пригадується така організація, яка повстала на першому курсі літературно-мовного факультету харківського університету в 1933.р. з ініціятиви студента Гальчинського, до якого мав відношення і автор цих рядків. До організації належала половина студентів курсу / а згодом і всього факультету/- всі ті студенти, що прийшли на студентську лаву з виморених голодом українських сіл. Читання заборонених творів Хвильового і "хвильовістів" було першим етапом її "діяльности", а закінченням її було приступлення до плянів замаху на московського намісника Сталіна на Україні - Постишева, який спричинив самогубство Хвильового і розстріл ряду українських письменників і поетів. На цьому НКВД, що довший час слідкувало за розвитком цієї організації, припинило її існування в 1936.р. Було арештовано буквально половину курсу набору р 1933.р. В тюрмі й на закритому суді члени цієї організації трималися гідно й непохитно і також гідно сприйняли суворий вирок. Більшість з них загинула в країні смерти - на Колимі.

Таких і подібних організацій, що були виключно творчістю шукачів виходу своїй здоровій національній енергії юнаків, які не мали абсолютно ніякої точки опертя в своїх шуканнях в політично опустошеній підсовєтській дійсності, де не було й не могло бути ніяких направляючих цю енергію, політичних осередків, було надзвичайно багато. В 1937.р., в році знаменної " Ежовщини", таких"організацій" викрив НКВД стільки, що серед міліонів в'язнів ,які переповнювали собою в той час тюрми й табори НКВД, основним типом в'язня був тип юнака з таких отих юнацьких організацій. Знаменним і показовим для живучости української національно-революційної стихії в душах цієї підсовєтської молоді є те, що цю молодь н і х т о не організував, але вона с а м а організувалася.

Автор цих рядків мав сам нагоду в ці роки в совєтських тюрмах і таборах НКВД спостерігати безліч фактів безприкладного національно-революційного героїзму української підсовєтської молоді. Так,напр. , в харківській тюрмі на Холодній Горі в 1937.р. перебувало до пів сотні хлопців і дівчат з Оболонянського району на Харківщині, які утворили т.зв. "Українську Національну Революційну Партію" ,що мала свою друкарню, видавала свою "літературу" й провадила широку діяльність серед селянства і робітництва та Червоної Армії. Основну масу цієї"партії"

складала колгоспна інтелігентна молодь. Керівник "партії" мав 19 років. Він був автором видавеної підпільною друкарнею брошури "Колгоспне кріпацтво на Україні". Юних революціонерів судила закрито спецколегія НКВД. Навіть на цьому закритому суді юнаки продемонстрували свою високу національну свідомість, говорячи правду в очі катам. Напр. на запитання прокуратора "хто штовхнув Вас на шлях боротьби з совєтською владою?" зпитаний відповів: "Міліони вмерлих з голоду в 1933.р.українців". Звичайно такі факти лишались відомим тільки тим, хто разом з цими юнаками ділив спільне життя в тюрмі. Більшість цих юнаків замордували кати НКВД на Колимі. Подібні ж організації і партії заповняли майже всю тюрму на Холодній Горі в 1937.р. Була тут Лубенська "Національно визвольна партія", Любожинська "Революційна Терористична Організація", Націоналістична Організація" Харківського Педагогічного Інституту і т.і. Все це було досить наївне, але зворушливе своїми чистими, благородними національно-революційними поривами, які сплачувались горячою молодою українською кров'ю. Варто тільки задуматись над тим, який би вигляд мало все це і які великі історичні рухи народило б це, як-би були хоч трохи людські можливості для відповідного виховання і організації цієї сили так, як це все таки можливо було на Західній Україні. Або, якби то виглядало, коли б такі справи, як от хоча б справа оболонянської "національно-революційної партії" були перетворені в голосну справу, що була б доступна увазі всього українського громадянства. Але як бачимо в умовах підсовєтської України не тільки такі справи, а навіть розстріл відомих українських письменників і поетів не став в полі зору широкого громадянства надією, навколо б якої бодай зупинилась увага цього громадянства. Все це відбувалось за тяжкою занавісою невідомости.

Чи маємо щось подібне в іншій країні, хоча б наприклад в Західній Україні під Польщею? Уявляємо собі, якби то піднялося все не тільки в Західній Україні, а й в цілому світі, коли б там таких відомих людей, як згадувані вже поети, розстріляли, або тільки хотіли розстріляти без суда поляки! У всякому разі, коли б їх і розстріляли, то ввесь світ знав би, що вони зробили, ч о м у зробили і я к вони вмирали. Це була б нова легенда української національно- революційної боротьби. А тут письменників і поетів велитенської потенціяльної сили розстріляли як т е р о р и с т і в і тільки після розстрілу повідомили про це в стислих словах формального списку "вибувших з живих". І ніхто в світі /поза українським світом/ навіть не поцікавився як це поети стали терористами і в чому полягала їхня терористична діяльність. Ходили чутки по Україні, що поет Д.Фальківський був арештований з револьвером у кишені на авдієнції в Постишева, якого вбити послала його організація, де були Косинка, Влизько, Буревій і інші.

Якщо це так, то це ж історичний факт не меншого, коли не більшого значення, ніж убивство польського міністра Перацького невідомими студентами. Який голосний процес був би влаштований над тими терористами в іншій країні і яке б загально-політичне і національно-виховне значення мало то при інших умовах. Або взяти нпр. трагічний кінець такої особи, як Хвильовий. Ніхто не знає і мабуть ніколи не взнає, якого змісту листа з приводу свого самогубства лишив Хвильовий. Його відразу ж знищило НКВД. Чи не був цей кровю писаний лист може й найнебезпечнішим для большевицької Москви твором славного українського письменника? Напевно так воно й було. В іншій країні про це так би багато писалось і говорилось, що цей епізод ставби, можливо, історичною легендою української національно-визвольної боротьби. І знову ж таки, яке це мало б політичне й виховне значення?...

З усього, сказаного тут цілком виразно випливає висновок, що глибокою помилкою було б сприймати своєрідну зовнішність, яку називають "большевицькою", української підсовєтської молоді та відсутність в її "біографії" таких славних, записаних в історії, сторінок, які має західньо-українська молодь, як свідоцтво її якоїсь іншої, ніж узахідньо-української молоді, чужої українській нації душі. Ні! Все, що має на собі ця молодь від большевицького панування, є тільки поверхово і цілком суперечно її здоровій національній душі. Ця здорова національна душа постійно проявляється навіть у найжахливіших умовах підсовєтської дійсности в формі підсвідомих поривів до національної свободи ,

в формі підсвідомих виявів волі до боротьби за національне визволення і волі до національної творчости. Інша справа, що все це не було н і к и м організовано ні ідейно, ні організаційно, але тим більш заслуговують на пошану й на подив всі спроби цеї молоді с а м і й с е б е організувати.

Зато при зміні умов всі придушені й часто викривлені підсовєтською дійсністю і большевицьким вихованням прикмети української духовости виявилися з несподіваною силою. Це можна було спостерігати в перші місяці по вигнанні большевиків з України німцями. Ентузіязм, з яким українська підсовєтська молодь кинулась до української державно-творчої і національно-культурної праці в осени 1941.р., коли ця молодь ще сподівалась, що вдасться у нових умовах здійснити український національний ідеал, яскраво доводить, яка велика с к р и т а с и л а таїлась у глибинах української підсовєтської молоді. Але цю силу відразу ж знову спутала нова, ворожа їй сила - німецький фашизм. Всім добре відомо, що по всіх містах і селах Великої України найбільше потерпіла від німецького терору якраз національно-активна молодь, яка в перші місяці нової дійсности висунулась наперед, перейнявши в свої руки організацію українського життя. Поскільки ця молодь не була в свій час організована і через те недостатньо зорієнтована в ситуації, вона понесла дуже великі жертви від нового окупанта, ще до того, як організувалась до боротьби з цим окупантом.

Не можна без болю згадати ту велику національно-революційну силу української підсовєтської молоді, яку вже в осени 1941.р. на весні 1942.р. з холодною жорстокістю знищили німецькі кати в Полтаві, Кременчузі, Лубнах і в сотнях інших міст Великої України. Найболючіше саме те, що знищено було якраз ту молодь, яка з неймовірними труднощами, можна сказати просто таки з чудом зберіглася від большевицького знищення. Пригадується в зв'язку з тим ім'я Олеся Дигаса, учасника СУМ і подій " дев'ятьсот проклятого" року, що завдяки своїй великій енергії і силі волі уцілів від большевицького терору. В 1941.р. він був організатором української молоді в Полтаві і на Полтавщині і був розстріляний разом з товаришами через німців весною 1942.р. Пізніше була "ліквідована" група українських дівчат в Полтаві, що організувалась для боротьби з німцями під прапором СУЧ. Безпощадна ліквідація активної української молоді, оцілілої від большевизму, пройшла в 1942 р. Пізніше була "ліквідована" група українських дівчат в Полтаві, що організувалась для боротьби з німцями під прапором СУЧ. Безпощадна ліквідація активної української молоді, оцілілої від большевизму, пройшла в 1942.р. по всій Україні. Тоді ж загинув молодий талановитий поет Михайло Проненко, що десять літ провів по тюрмах і таборах ЧКВД, вирвався живим з країни смерти - Колими і був розстріляний німцями як український націоналіст у Кривому Розі. Багато подібних молодих українців було тоді розстріляно в Києві, Харкові, Сумах, Дніпропетровську, Запоріжжі. Оцілілa українська молодь такого типу скоро знайшла шлях до активної боротьби за Україну в організованих рядах борців ОУН і УПА. Її героїчні чини в цих рядах вже вписані в історію боротьби України з двома окупантами в ці бурхливі воєнні роки...

Українська підсовєтська молодь пройшла страшний шлях боротьби з гнобителями української нації. Цей шлях був т я ж к и й /, ніж шлях західньо-української молоді. В цій боротьбі йшло не тільки про фізичне збереження нації, а перш за все про чистоту національної душі, яку найбільше намагався забрудити облудний большевизм. В боротьбі за душу української нації, в першу ж чергу за душу української молоді, большевизм має таку витончену й смертельно небезпечну зброю, як матеріялістичний світогляд, яким він розкладав і розкладає досі всі поневолені ним нації. Встояти в цій боротьбі, зберігши чистий національний ідеал у душі, було найбільшим героїзмом, на який спромоглася українська підсовєтська молодь. Ідеал Української самостійної Соборної Держави не вирвав з її душі і не стравив роз'їдаючий навіть найздоровіші національні організми матеріялістичний світогляд, ця діявольська наука

Маркса- Енґельса - Леніна - Сталіна". Ця наука не проникла в душу української підсовєтської молоді, хоч і викривила дещо зовнішні прояви цієї душі. Українська духовість, якій чужий ,принижуючий людину матеріялізм плазунів-рабів, яка виходить з високого творчого ідеалізму нації-лицаря, ця українська духовість, що протягом довгих віків поневолення не давала й не дала вмерти українській нації, лишилась неспля - мованою у душах української підсовєтської молоді, не зважаючи на не - мов би то "большевицьку" зовнішність цієї молоді.

Ніхто не сміє недоцінювати, а тим більше виключати з рахунку велику національно-революційну силу української підсовєтської молоді , або перекреслити, тільки через необізнаність з фактами , її великий внесок духа і чину в справу боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. Цей внесок схований від світа борогами за тяжкою занавісою невідомости. Але прийде час, розкриється занавіса , і світ здивується неймовірній силі духа української національної молоді, що зберігла і гідно відстояла в найжахливіших і безприкладних умовах підсовєтської дійсности ідею великої невмирущої української нації.

ВІГ-О.

Закружляла метелиця, забилася,
Наче біла птиця в осени,
Та чому вони мені приснилися
І чого такі ясні вони?

Стали колом над побитим полем
І мороз по полю перейшов,
Та чому, сестрице, завше з болем,
Смертним болем з'єднано любов?

Білі пси лизали язиками
Чорні квіти їх кривавих ран...
Перейшла метелиця полями,
Загремів туман.

- - - - - - - - - -

А.Орлівський

СВІТОГЛЯД І ХАРАКТЕР.

Мати світогляд це значить вміти відповісти на питання:що є основою життя,в чому лежить його суть,які сили є мотором людського ділання,що є найвищою ціною,до якої повинні бути спрямовані усі наші чини та яке є відношення одиниці до суспільності,нації і держави.

На початку мусимо отвердити одну незбиту житеву правду, а це те,що питомим для кожної людини є воля жити і розростатися.І йде тут не про заспокоєння отих найнижчих інстинктів,яким є н.пр. інстинкт голоду,але про повне життя,тобто про заспокоєння передо всім духових потреб.

Ми приходимо на світ з певними нахилами,уподобаннями,здібностями.Один має нахил до практичного життя,до техніки,інший сприймає особливо красу окружаючого світу,є такі,що незвичайно глибоко відчувають людські переживання,терпіння,радощі,ще інші мають склонність до критичного підходу до життя.Ті аналізують усі явища,шукають у всьому початку і кінця.Це майбутні техніки,мистці,поети,філософи.Але покищо усі ті прикмети духової особовості у молодої людини криються на дні її душі,як певний потенціял,як певні сили,як підсвідома воля,як щось,що шукає вияву.Людина щось хоче,вона шукає, вона хапається всього,кидає кидає і знов шукає,поки не знайде себе. /Це стається часто припадково./Але вона мусить чогось хотіти,мусить шукати,мусить мати волю жити.

Людина без волі це немов отой хворий,що змучений фізичними терпіннями та зусиллями зберегти життя,тратить охоту жити,стає байдужим на все.Тоді треба чогось дуже сильного,щоб привернути в ньому охоту до життя,та дати йому силу до дальшої боротьби.Воля жити і розростатися проявляється як внутрішний неспокій,гін до чогось. Цей неспокій є підсвідомий,людина не здає собі справи з цього,що в ній діється,вона чогось хоче,сама не знає чого.Вона відчуває якусь внутрішню силу,що не дає їй спокійно сидіти на одному місці,пхає її до руху.Вона,та сила,виганяє малого хлопця з хати вганятися за мотилями,будувати тами на потоці,ліпити замки з піску,спинатися по деревах,шукати пригод з товаришамиВона змушувала героя Самчука покидати свою череду і йти здовж ріки шукати нових світів,Шевченка - шукати стовпів,що небо підпирають.Та сила,той внутрішний неспокій - це дух.Васко де Гами,Колюмба,відкривців бігунів землі,нових країн та недоступних джунглів,мистців пензляті долота,поетів та учених - вічних творців.Це дух людей,що їх називаємо непосидющими,рухливими,ініціятивними,коротко:живими людьми,що є ненасичені у вияві своїх духових та фізичних сил.

Люди,в яких діють огні внутрішних сил,які мають ту волю, це ті,яких ми вічно називаємо молодими у відрізненні до тих,що тужать за хаткою в лісі,далеко від людей і життя,за спокоєм і вигідним життям.Оті вічно молоді люди не здають собі часто справи з цього "куди і пощо",для них стають тісними стіни хати,неінтересний малий круг людей,нудним старе вже пізнане,їх жене та внутрішна сила до чогось нового,непізнаного ще, - до чину.

Який великий вплив має та підсвідома воля -- жити на зовнішне обличчя людини,на її поступовання,на це дає вам багато прикладів само життя.

Ви зустрічаєте людей,що закидають вас тисячами різних питань,дітей,що все бачать,їх все інтересує,їх годі вдержати на одному місці.Інші ж сидять спокійно,і- або дрімають,або дивляться тупо в один пункт.Нерозумні родичі - є звичайно задоволені тими другими, бо вони приносять їм якнайменше клопоту.І обсервуйте тих дітей в школі - одні

І в науці є перші ,і в спортовому житті є чинні, і в бібліотеці є сталими гістями і пополудневі лекції відвідують,а то й за часописи хапаються, та й не глухі на багатогранне життя,що шумить у нестриманому леті кругом них вперід. І бачите других, що десь там несміливо з останньої лавки підносяться,щоб загикуючись видусити з себе мізерні відповіді на запити учителів.Сірі вони в школі,не видні і в пізнішому житті, у суспільному житті пройдуть крізь життя непомітно, вузенькою стежкою. понад ровом, щоб дати місце тим другим,що схвативши життя за чуба,повернуть його туди, куди схочуть. Людина без волі - це людина напів мертва.Ми мусимо в житті чогось хотіти,інакше не буде руху,не буде ділання,не буде життя.

Отже ця воля, це щось, що лежить у сфері духа, а не матерії, є основою життя.

Але та підсвідома воля, це немов розбурхані хвилі ріки, що летять стрімголов,шукаючи найменшого опору, це немов дикий кінь без їздця, електричні енергії без громозводу, що можуть крім користи принести велике знищення і шкоду, коли не спрямувати їх у правильне русло, коли не вбрати їх в щорми, не використати їх до певних означених цілей.

Тим чинником, що освідомляє, координує, направляє, є людський розум. Розум - це немов те віконце, через яке підсвідома воля бачить свою мету та шлях її реалізації. Розум для волі є тим, що їздець для дикого коня, машиніст для льокомотиви.

Визнаючи за волею перше й основне значення в житті, признаємо, що розум і воля взаїмно себе доповняють. Сам розум без волі є безсильним. На це дає нам багато примірів конкретне життя. Ми знаємо - або інакше розум нам так каже,- що праця, пильність, перевищають вроджені здібності, та коли в нас немає волі перемогти лінивство, свідомість останеться ввідомістю, що евентуально викличе у на. грижу совісті і ми залишимось при подиктованих розумом плянах, постановах, заявах, які без чинності волі ніколи не будуть зреалізовані.

Ми знаємо, що пянство та гра в карти переходить у наліг, який потягає за собою моральний та матеріяльний упадок, а проте немає у нас сили /волі/, щоб сказати "ні" і перемогти цей наліг.

Точність,обовязковість,карність - це одні з найкращих прикмет людського характеру, але треба сили,що змусила б нас встати раньше, щоб спізнитись, поконати лінивство і робити не те,що нам подобається,але те,що нам наказують. Ми навіть вміємо добачувати зло,але немає в нас сили,щоб його усунути. Ми любимо звичайно критикувати.Але критика є лише тоді виявом волі,або інакше активної постави до життя, коли вона намагається направити зло.Критика,що має на меті лише підорвати чин, це вияв слабих,що не мають сили піднестися вгору, та хочуть знищити все те,що спихає їх в тіні.

Всі явища в суспільному житті є випливом людської думки,що має свій початок у волі. В житті немає механічності,а ділає лише людська воля.До всіх явищ життя мусимо бути звернені обличчам,активно ставитись до них, бути їх підметом. Будемо лише пасивними глядачами, тоді події переростуть нас і ми останемо в їхньому хвості.Будемо реагувати активно, станемо їхніми панами і нагинатимем до власної волі. Пасивна людина в житті,це немов мячик,який летить туди, куди його штовхнуть. Є моменти,коли мимо найбільш активної постави до життя ми стаємо іграшкою, але тут рішає вже фізична сила,що теж має свій початок у волі.

Такі висновки, як "мені не хочеться", "мені вже все обридло", чув майже кожний з вас у свойому житті. Ви стрічали людину,що знайшла себе,її підсвідома воля стала освідомлена волею, вона знайшла мету. Але у змаганні за її осягнення вона зустрічала за багато труднощів,вона змагалась з ними, боролась, напружувала всі свої сили та мимо всього мети вона не осягнула. Її сили послабли, у душу закрилась зневі -

на, а далі резигнація ! Вона стратила волю до життя. Чому? Бо стративши мету, стратила ціль життя, стратила ідею, що підтримує волю до життя, оживляє, зміцнює її, пориває до чину. Матеріяльні добра ніколи не підвуть людини до чину, ніколи не піднесуть її вище.

Нагорода за перемогу у змагу ніколи не пориває тим, що вона має певну матеріяльну вартість. Змагун напружує всі свої сили не тому, що перша нагорода це, приміром " срібна ваза", але тому, що перша нагорода є вища від другої і третьої.

Живемо не для самого того матеріяльного низького життя, але для чогось вищого, взнеслого, для духових вартостей.

Честь, слава, добре м'я, стремління вибитись на вершини, це щось, що дорожче навіть понад саме життя. Коли б до вас, що находитесь у найбільшій нужді прийшов хтось і за ціну високої грошевої нагороди вимагав від вас зрадити тайну,за ціну вашого життя відступлення від вашої національности. Що вибрали б ви тоді: багацтво чи честь ? Зраду, відступлення чи смерть?

Що штовхає молодого юнака вступити до ЮОУН, до пласту, чи не цей внутрішний гін та внутрішня підсвідома воля в повній ширині виявити свої духові й фізичні сили, що стихійною силою пхають його вийти з вузьких для нього просторів шкільних заль у широкий круг до кращих можливостей. Чи не є це жадоба вибитись понад окруження, вийти на світло, жадоба слави, розросту, бо лиш слабі, безвольні залишаться в тіні, вічно повзатимуть мов хробак по землі, бо в них немає сили піднестися в гору.

Що штовхає мистців, поетів, малярів, музиків до творчости - чи надія зарібку? Тоді він мусів би творити лиш те, що людям подобається і тоді його твори стратили б мистецьку вартість, стратили б душу. Тоді поет став би віршоробом, а різьбар чи маляр - ремісником.

Для Шевченка заборона писати й малювати була страшнішою від фізичної смерти. Заспокоєння отих чисто духових потреб приносили для нього збільшення кари, та проте вони були для нього дорожчим понад само життя. І тому він писав: " Мені однаково чи буду я жить" і т.д. Байда вибрав смерть, але віри своєї не виріки. Басарабова воліла прийняти смертні тортури і врешті сконати серед них, як зрадити товаришів. Коли на Бласа і Данилишина видано кару смерти і вони у своїх тюремних келіях очікували виконання вироку, один із українських адвокатів, що боронили їх, приніс їм пістолет. Але вони не скористали з них. Їх гордість не дозволила їм на те, щоб хтось міг їм закинути, що в них забракло відваги заглянути смерті в очі.

Не щось матеріяльне, дочасне, але щось взнесле - вічне було для них дорожче понад життя. За що віддавали свої молоді голови Кутянці, учасники Базару, та тисячі свідомих героїв, що згинули в підвалах НКВД та в рядах безсмертної УПА.

Хто має ідею, хто вірить у неї, горить нею, цей ніколи не зневірриться, ніколи не зрезигнує з боротьби за її осягнення, бо зневірюються лише слабі. Сильні вбачають красу життя не в самому осягненні ідеалу, але радше у змаганні за нього, в терпіннях та поборюванні труднощів. Тоді життя набирає змісту, змагання зміцнюють у людині силу, терпіння ушляхотнюють її.

Саме осягнення ідеалу викликує в людині почуття насичености, а далі несмак.

Прикметою волі є те, що вона хоче накинути себе другим, поширитися на найширші круги. Тут лежить початок конфліктів, конкуренції, ривалізації, боротьби.

І тому, прийнявши, що воля є основою життя, а ідея - це ті сили ,що зміцнюють її і поривають до чину, мусимо визнати, що суттю життя є вічна боротьба.

Момент боротьби випливає теж із засади,що кожна людина хоче жити,а звичайно інтереси одної суперечать інтересам другої.Не треба теж забувати,що людина,щоб бути сильною і мати успіхи в житті,мусить зводити боротьбу з самим собою.

Самовиховання,що є вислідом виховної праці над собою,це безперервна боротьба з власними вродженими або набутими у власному середовищі та під злим впливом привичок,що глибоко вростають у душу людини.Лінивство,сваволя,егоїзм,нахил до вигідного життя,це наші вороги,з якими мусимо зводити затяжну боротьбу,щоб бути сильними.

Лише волі освідомлені і осяяні одною ідеєю,спрямовані до одної мети можуть діяти рівнобіжно,інакше мусить прийти до конфлікту,в якому перемагають сильніші.

Людина може виявитись і рости лише на тлі середовища.Середовище - це той найближчий круг,який дає людині зрівнуватись,ривалізуватись.Середовище зміцнює в людині амбіцію,зміцнює волю,побуджує до чину. Лише у сталому контакті з живими людьми наступає виміна думок,повстають нові проблеми,поширюється круг заінтересувань,скаля вражінь,а це все у висліді дає розвиток людини,духове багатство.Не можна собі уявити розвитку людини,відокремленої від інших живих людських істот.Людина відстала від життя,це саме людина,що відокремлена від середовища,людина,що її життя перерослo.

Бо в житті немає зупинки.Житя пливе нестримною хвилею в перід. Кожний день приносить щось нового.Людський дух,гнаний підсвідомою волею, не має границь.У леті на вершинисвойого вияву.Вростаючи корінням у минулі століття,черпаємо досвід і силу від тих,щовід нас відплили,та спрямовуємо усі наші зусилля та працю у майбутнє.Звязок між вчера,нині і завтра є нерозривний.У тому комплексі житєвих явищ людина є нерозривно звязана з середовищем.Певні досягнення людського духа мають без сумніву загально людське примінення і значіння та все таки його творчість є спрямована в першу чергу для інтересів вищої людської спільноти,якою є нація. В тому теж лежить сила ідей та можливості їхної реалізації,чи вони відповідають духові та розвоєвому степені даної людської спільноти.

Нові ідеї випливають із потреб життя,через те вони мусять бути тісно звязані із середовищем,з якого випливають і для якого мають бути здійснювані.Чужі ідеї можуть лише дезорентувати та розбивати національні енергії,ніколи не будуть визнані як свої,ніколи не пірвуть за собою цілості.Державний російський устрій у формі скрайнього деспотизму,її ж суспільний устрій та організація цілого життя ніколи не знайшли грунту в Україні,противно сильний спір.Поставлення сильного "козацького" стану на взір польської шляхти,питомої лише для Польщі - стали причиною невдач Мазепи.Ідеї лібералізму та соціялізму,що до глибин струснули інші держави,в Україні знайшли слабенький відгук.Ці ідеї,що лягли в основу французької революції а знайшли своє завершення у жовтневій російській революції і большевизмі не були чимсь новим на Україні.Свобода,рівність, братерство,це поняття знані на Україні від найдавніших часів.Вони були основою українського соціяльного устрою.За них боровся український нарід продовж цілої історії,коли лиш хто-небудь хотів ці засади зрушити.Якщо ці ідеї,хоч кидані у формі гасел чужими людьми,поривала і українців,то боротьба за них набирала у нас зараз національний характер.Боротьба проти існуючого в Україні,в даний історичний момент соціяльного устрою,це була боротьба проти чогось чужого,накинутого,-боротьба проти окупанта. Не за впровадження нових для Европи ідей,лібералізму чи соціялізму,але за привернення давнього українського,соціяльного ладу.

Тому українська людина може розвиватись лише серед власного, українського середовища,серед того середовища,з якого вона вийшла .Бо в її крові соки рідної землі,в її духовості первні української духовості; в її склонності,її світ заінтересувань такий,який вона набула від своєї матері - Українки.Українець серед чужого середовища,як дерево пересаджене на інший невідповідний для нього грунт,викривлюється,нидіє,каловатіє.

Зберегти цілість і здоровля нації,це значить зберегти оте середовище,забезпечити можливості нормального і повного розвитку укр.людини.Тому добро нації,її всесторонній ріст,це ота найвища мета,до якої по-

бо її схильності, її світ зацікавлень такий, який вона набула від своєї матері - українки. Українець серед чужого середовища, як дерево пересаджене на інший, невідповідний для нього ґрунт, виявляється, нидіє, марнотіє.

Зберегти цілість і здоров'я нації - це значить зберегти те середовище, забезпечити можливості нормального й повного розвитку української людини. Тому добро нації, її всесторонній ріст - це ота найвища мета, до якої повинні бути спрямовані усі наші чини. Нація - це живі, мертві і ненароджені. Користаючи з надбань минулого, зобовязуємось тим самим супроти живих і ненароджених братів наших.

Повний розвиток нації може йти лише у власній державі. Тому боротьба за власну державу - це зміст життя та найвища мета поневоленої нації й кожної української одиниці, як її невідривної складової частини. Характер це є сильна /свідома/ воля, кажемо залізна воля, це є впертість у змаганні за своє "хочу", невгнутість /незламаність/ супроти усіх сил, що намагаються зламати ваше "я", вірність своєму ідеалові, здібність сказати в певних ситуаціях життя "Ні". Мати характер, значить мати хребет. Прим.:хоч вашу душу огортає глибокий смуток, а до очей тиснуться сльози, ви ж змусите себе до лагідного усміху і погідного виразу обличча - це значить - у вас є сильна воля.

Хоч голод нутро розриває, а спрага спалює уста, а ви з несмаком і спокійно дивитесь не кусок хліба, що його подають прошакові - це значить - у вас є сильна воля.

Хоч вас розпаленим залізом пражать і паси зо шкіри деруть, а ви з погордою дивитесь на ката і ані звуку не видасьте зі своїх уст - це значить : у вас є сильна воля.

Хоч ваш ідеал висмівають і болотом обкидати хочуть, а ви дальше при ньому стоїте, як і давніше стояли та готові кожної хвилини на найбільші жертви для нього - це значить : ви є вірні своєму ідеалові.

Хоч вас змушують і тортурують, хоч вас намовляють і солодкими обіцянками манять, а помимо цього остаєтесь таким, яким були - тоді ви є вперті.

Сталість характеру залежить від поривачої сили ідей, для здійснення яких він служить, від світогляду.

Дати собі відповідь на питання : звідки вийшли, де находимось і куди прямуємо. Знайти ціль життя, вірити в неї, томіти ясно та знати засоби і шляхи до її здійснення - це значить мати світогляд. Ясно означений світогляд скріпляє характер та дає йому твердість у відношенні до сил, що намагаються його зломити. Хто сприймає життя як вічну боротьбу, як вічне зусилля волі в ім'я обраного ідеалу, цей або побідить, або у змаганні впаде; побідженим ніколи не буде.

Бо лише слабі присідають на придорожньому камені і безсоромно приглядаються, як пливе життя попри них настримною хвилею вперед, полишаючи їх за собою, як непотрібний баласт.

Сильні ж духом уміють взяти життя в руки і кермувати ним.

Остап.

НЕЧАЙНА ЗУСТРІЧ ІЗ ВОРОГОМ.

/ Спомин рядовика Української Повстанчої Армії /.

Воно було узимку сорок п'ятого.

Сотенний Гроза вислав нас кількох на стежу в недалеке село.Це було пів роя:Степан - як командир,Юрко,Остап,Микита,я і малий Коля.

Як виходили ми з густого ліса,вже вечоріло.Причаєно і так немов гнівливо тріщав нам під ногами сніг.Причаєно і остережливо тріщало віття.Ми всі у білих,довгих,хутряних шубах,на плечах в кожного "папашка", у мене ще й "дихтяр".І йдемо - весело і обережно.Уже і край ліса-поле і в яру широко розкинене знайоме вже село Н.Нам треба тут заночувать. До кого підемо?До Насті.І вже - стук-стук в вікно...А хто там?- Свої одчиняй! - Ах,ви, - і радісно усміхнені блакитні очі доні Мотрі.

Нас просять повечеряти.Гуторимо,жартуємо.Остап недалеко від хати,стаїть на стійці - та гляда,чи не надходить ворог.У селі тихо,сонливо,лиш ледь-не-ледь десь чутно гавкання собак.Ніч морозна і зоряна...

Нам хочеться поспать і ми кладемось покотом у хаті на солому. Приходить сон так солодко й безжурно...

Та враз - Гарррах!Харрраххх!! - вогонь з "папашок" й кулеметів.- Остап вбігає в хату і кричить:"Червоні!Окружили!Вже і відвороту нам нема!" - А густі стріли щораз ближче,вже чутно вигуки "товаришів". Ми завмираємо.Їх - сила.Степан зривається і шепотом до нас:"Ну,хлопці, час на нас,ставати по місцях." - Боронимось з хати.Прийдеться мабуть погибать,та - може - Бог пошле і щастя...."Ставати - готуватись!" -

Ми скоро входимо в хату й двері із середини замикаємо ключем. Микита,я й Остап пильнуємо вікон,Степан боронить сіни,Юрко та Коля йдуть до другої кімнати.І ждемо.На дворі сіріє...День...Я бистро і напружено дивлюся крізь вікно.Уже доволі виразно чорніють постаті червоних.Я це голошу командиреві,а він:-"Стій,почекай,на мій наказ почнеш вогонь!" - І в хаті знова мертва тишина.Я чую тільки удари мойого серця;вижидаюче стискаю приклад вірного "дихтяра".Та враз ми чуємо тупіт попід хату і стукоти в двері з криком "отчиняй!".До мене шепче командир:"Вогонь!" - і я,націлюючись,сильно потискаю спуст "дихтяра". І чують всі,як замок дзвінко закланцав,але й зараз же глухо,зі стогом, завмер.Набій не вистрілив,затявся.У мене із жаху ціле чоло зрошується потом.Я скоро відтягаю замок вдруге, - і знову це саме:дзвінке клацання,стогін.О горенько моє,затявся,зрадив мій "дихтяр"Та раптом чуємо якийсь підозрідий рух між ними з-за дверей і шепоти:"А что оно такое, Ваня?" - і скорий тупіт ніг.І тихо.Ворог ніби привалився.Подвіря чисте,мов тут й нікого не було.

Степан дає наказ - чекати всім у хаті на його знак, - а сам виходить на дорогу.Ще сіро є і темнавo.Дорога і місток.А дальше - темні постаті большевиків.Степан числить - їх більше двадцять!Він йде до них,спокійно і поволі.Ми завмираємо.Ой леле,що буде?Вони ж його побачать! - І справді.Ворог ворухнувсь.Вже чути крики:"Стой,кто йдьот?"- "Свой" - чути ясну відповідь Степана.Червоні думають,що це хтось із села і знову ж "Стой!"..Скрізь сіро і трівожно.Степан іде.Червоні вагаються.Вони застрашено і вижидаюче збиваються в одну суцільну масу.

А Степанові, видно цього й треба. Так певно зближається до них, ніби до своїх хлопців.

Та большевики теж не забувають про обережність. Кріси держать вони на поготові в руках і знова:

- Стой !...

Степан віддалений від них вже тільки на яких двадцять кроків. І навіть не було часу подумати про що йде - так швидко "папашка" злетіла зза Степанових плечей до його рук. І -

- Тррах ! ...

Посипались стріли з цілого ріжка. А в парі з тим жахливий зойкіт-стогін смертельно ранених червоних. Ми чуємо наказ:

- За мною !

І притьмом вискакуємо з хати на дорогу. А там - на поле - в яр - і в радісно привітливу стибінь лісу.

Ми - вільні !... Боже !...

За нами тільки сірий день,- густий вогонь із кулеметів,- досадний крик розлючено безсилих ворогів,- і полумяний сніп горючої хати.

А ми вільні ! Нам радісно і дуже !

- оо оо оо оо оо -

СВОБОДА НАРОДАМ ! СВОБОДА ЛЮДИНІ !

ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ ДЕРЖАВУ!

ЮНАЦЬКИЙ ШЛЯХ

ТРАВЕНЬ

1946

Ч. 1 (2) Рік II.

Ціна 3 Рм.

ЧИТАЙТЕ Й ПОШИРЮЙТЕ " Ю Н А Ц Ь К И Й Ш Л Я Х " !

Ю Н А К И ! НАДСИЛАЙТЕ ДОПИСИ ДО " ЮНАЦЬКОГО ШЛЯХУ "

+ + + +

Ілля Партизан

ТРИ СІЛЮЕТИ

Стоїть огорена земля ,
Пустіють згарами руїни -
Жагуче серце України
Пробила наволоч Кремля...

На бік всі лозунги й кличі
Про волю й подих демократій!
Йде сповнення незримих хартій
В огні, залізі і мені .

I.

Поеми - мало ,
Сто - замало !
Закволі в вислові думки .
Ти на чужині впав од кулі,
Ти впав од вражої руки .

Горіло серце ще жагою
І в плянах золотився зрив...
Заскоро, Батьку Отамане ,
Ти головою наложив !

Бракує тембру ,
Щоб укласти ,
Щоб розказать докраю все ...
О,жалко, жалко, що не часть
Таких історія несе !

У роки хижі
У Парижі
Лежиш окрадений з мети ...
О,встань но,глянь но, Отамане,
Як розпняли II кати ...

В руїнах Лавра ,
Край у крові ,
Кістки на збочищах Карпат ,
В сніги Сибіру
Йде за віру -
Закований Твій рідний брат...

І, що там Троя ,
Що там Спарта,
О, що там Картагени біль!
Хоч йде за нами тінь Шварцбарта -
Ми вірні все - Тобі .

Хоч бурі висять
Ти з'явися
З'явися серед нас!
Ми дні і ночі
Ждем охочі
На Твій святий наказ .

II.

Розумні очі, рівні риси ,
Душа музичніша від струн...
Твоє ім'я навіки вище
Трислово тризубне: ОУН.

Ти впав, як Він, від кулі хама,
Ти впав і не діждав II...
Поклін кривавим Ротердамам
Голгот страдальних України .

Лежиш чужий у домовині,
Безкраїй вир ...
Безкраїй сон ...
Та дух Твій гордий і орлиний
Віта від Попраду по Дон ...

Твій час іде, іде година ,
Обернеться у дійсність міт -
Повстане вольна Україна
І всім засвітить правди світ...

Блищить вже кар Господній палець,
Ліси таємно шелестять ...
Кладем на слово Коновалець
Прекрасну юність і життя .

III.

В плеяді тих, що мучились за волю,
Що їх кував в кайдани кат московський,-
Сіятиме в безсмертній ореолі
Герой, борець і захистник Міхновський.

Хай ллється кров, хай злочин тріумфує ,
Хай стогнуть знов по ночах чорні авта -
Живих сердець - ніхто нічим не скує ,
Бо невміруща наша рідна правда .

І нам не страх - ні тюрми ані грати ,
І стенка, розстріл - в нас уже не новість.
Нас всіх веде і вчить перемагати
Тверда як сталь Міхновського духовість .

В - к .

ЗА НАЦІОНАЛЬНЕ ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ!

Краще в рідним краю милім
Полягти кістьми, сконати ,
Ніж в землі чужій, ворожій
В славі й шані пробувати .

М.Вороний: "Євшан-Зілля".

Молодь - то цвіт нації, то її надія, міць і сила. Молодь - то авангард, а разом з тим і мотор нації.

Молодь - в молодості. А молодість є велика сила, то найбільше творчий період в житті людини. Період, коли людина завзято прагне створити нове, вічне; період, в який людина творить ідеї, здійснює їх, палко служить їм.

Молодість не знає втоми, не любить обрахунків, вона прагне до вищої мети- здобуває і перемагає, а не пристосовується, не споглядає.

В історичній боротьбі народів, націй, молодь завжди була і є вирішальним чинником.

Нарід, що має здорову, ідейну, свідому завдань свого народу молодь - ніколи не буде упокорений.

Тому-то на тернистому історичному шляху українського народу, його сусіди, "визволителі" зі Сходу і Заходу, так багато уваги приділяли українській молоді. Не розвиткові її, не піклуючись нею, а боротьбі з її ідеалами, боротьбі на неї, за опанування її. Сотні років російський імперіялізм намагається відірвати українську молодь від рідного грунту, нав'язати їй /молоді/ чужі й ворожі українському народові ідеали та заставити українську молодь служити йому.

Так само було й з Польщею, Мадярщиною, Румунією. Від червоного імперіялізму українська молодь зазнала страшного лиха.

Багато зла заподіяли большевики на Україні, та найдошкульнішого удару завдали вони саме в ділянці виховання молоді.

Визвольні змагання 1917-21 рр., показали ворогові, що "єдінонеделімческая" русофільська політика, яку послідовно переводив царат на Україні сотні років, не убила в українському народі духу національної волі, не упокорила його.

Крути і Базар, де молоді лицарі українського народу впали смертю хоробрих за національну незалежність - задокументували це.

Большевики, ці вірні і послідовні наслідувачі царської політики на Україні, зрозуміли, що покорити український нарід вони зможуть тільки тоді, як відірвуть від нього молодь.

Двадцятьпятпрічне панування большевицької імперії на Україні є боротьбою за українську молодь та її душу. І треба признати, що до певної міри ворог мав успіхи.

В минулому царат і польська шляхта так само багато уваги приділяли українській молоді, щоб відірвати її від народнього українського грунту, але їхні методи й тактика були далеко

простішими, слабшими, мякшими. Большевики ж були завжди/ немилосердно жорстокі і послідовні. Царат і польське панство заборонило українську школу, доводили, що української мови не має, але не втручалися до величезних багатогранних проявів національної культури в широких українських народніх масах, не нищило і не безчестило аж надто украцнських традицій.

Большевики дбають про розвій української культури, але "національної по формі і інтернаціональної по змісту".

Серед українців, серед української молоді зокрема, яка всіма фібрами своєї душі ненавидить большевицьку сваволю, є немало таких, що не розуміють і досі глибокого і наскрізь ворожого українцям змісту, який большевики вклали в поняття культури національної формою, а інтернаціональної, цебто російської змістом. Насаджуючи таку культуру, большевики вели нещадну боротьбу з усіма духовими і культурними надбаннями українського народу, винищували всі національні прояви життя українського народу, замінюючи їх на словах інтернаціональними, а справді російськими. На кожному кроці підкреслюється меншевартісність українського і перевага інтернаціонального, цебто російського. Ті прояви мистецтва, літератури, побуту, звичаїв, традицій, що відбивали українську самобутність, вважалися ворожими цій большевицькій, цебто російській, інтернаціональній по назві, а наскрізь реакційній по суті, догмі.

Українська мова стала знаряддям боротьби проти українства. Українська молодь нагадувала дитину, у якої силою відібрали рідну матір, замінивши її мачухою, і змушували ненавидіти матір, а любити чужу осоружну мачуху.

Большевизм відібрав в української молоді її молодість. Скільки нелюдського, надприродного знущання з молоді вилено в творі Хвильового "Я", де син стріляє у свою матір. То українська молодь розстрілює Україну, бо так велів "визволитель".

Багато хто з української молоді повірив, був цій облудній підступній догмі і намагався служити своєму народові під чужими васлами. Цілий ряд відових українців-комуністів не з мотивів кар'єри, а з ідейних спонукань сприймали за чисту монету підступні інтернаціональні гасла большевиків, вірили в них і намагалися з ними працювати для добра України.

Не вина, а трагедія української молоді в тому, що вона бодай на якийсь час повірила була ворогові і під українську обмежену форму, яку дозволив ворог, вмістила і ворожий, інтернаціональний по назві, а російський по суті, зміст.

Всім відома трагедія Хвильового.

Талановитий, відважний, глибоко національний письменник став комуністом. Большевик переміг українця, та не на довго. Трагедія Хвильового, як багатьох інших, в тому, що, повіривши ворогові, він намагався поєднати непоєднуване інтернаціональне з національним. Інтернаціональний /російський шовінізм/ зміст де-далі більше намагався проковтнути дозволену національну форму.

Національне єство письменника,українська честь протестує і неминуче приводить до особистої трагедії Хвильового, а з ним і всіх,хто повірив ворогові,а лишився ч е с н и м.

Гаслом "геть від Москви" /інтернаціональна суть/ Хвильовий висловив те,що відчувала передова українська молодь. Самогубство Хвильового розкрило очі обдуреній українській молоді на російський характер і зміст так званої інтернаціональної культури і ще раз підтвердило,що українській молоді не подорозі з большевизмом.

Міліони ув'язнених,замордованих в катівнях і концтаборах української молоді,довели,що українська молодь не піддалась ворогові,не загубила свого національного єства, не втратила національних ідеалів.

Трагедія,а не вина частини нашої молоді в тому,що вона була мало критична до чужих підступних гасел і,повіривши в їхню прогресивність,далася ворогові запрягти себе до чужого воза.

Українське прислів'я вчить нас,що "краще своє латане, ніж чуже хапане".

Ми пережили першу фазу найлютішої з усіх дотеперішніх воєн.

Український нарід зазнав двох "визволителів": червоного і брунатного.

Хуртовина війни двічі шаліла на українських землях. Обидва визволителі однаково обкрадали нас,обидва нищили нашу молодь,обидва змушували її бути гарматним м'ясом і боротись за чужі,ворожі нашому народові ідеали. В хуртовині цієї війни наша молодь складала національний іспит. Стверджено,що не вся молодь була зріла,були і є серед нашої молоді національні пустоцвіти.

Український нарід гордий,що його молодь одна з перших серед поневолених народів розпочала збройну боротьбу з німецьким загарбником у лавах УПА. Боротьба ця,як би про неї не говорили наші пічкурні політики,довела цілому світові, що наш нарід хоче жити вільно,хоче бути сам господарем своєї землі,не прийме поневолення.

Ця війна дечого навчила нас.

Не має бути серед української молоді таких,які б вірили,що хтось чужий подбає про нас. Чесна українська молодь зрозуміла,що ніхто не дасть нам волі,а її вибореє тільки український нарід і в першу чергу його авангард - молодь.

"Хто визволиться сам,той вільний буде.
Хто визволить когось,в неволю візьме".
/Л.Українка/.

Та частина української молоді,що не хотіла,вірніше не мала відваги боротись за українську справу,змушена була боротись за ворожу справу ,в лавах "визволителів" - займанців - большевиків і німців. Національно свідома,відважна українська молодь в перший рік німецької окупації стала під стягом Української Повстанчої Армії /УПА/ до боротьби з обо-

ма ворогами - окупантами українського народу: червоним і брунатним імперіялізмами.

Ніяка боротьба не обходиться без жертв. Досвід визвольних змагань українського народу показав,що боротьба за свої українські ідеали,під своїм ідейним проводом коштує менше жертв.

У червоній армії українці втратили,за даними совєтської преси до трьох і пів мільйона. Українська Дивізія добре сформована,втратила в однім бою під Бродами більше,ніж УПА за весь час своєї боротьби з обома загарбниками.

Боротьбою в УПА українці здобули собі визнання всього світу,бо про це говорить уже ціла світова преса. Колосальними втратами у ворожих українцям лавах окупантів,ми не тільки нічого не здобули,а мусимо покищо про них мовчати.

Така неумолима логіка життя.

Українська нація сьогодні - в поході.

Та й не тільки українська.

Увесь світ,а в першу чергу поневолені народи,у висліді цієї війни не склали зброї. Багато говориться про мир,а разом з тим усі готуються до війни,бо шестирічна війна не принесла жодному народові заспокоєння,не розв'язала передвоєнних протиріч.

Навпаки,цих протиріч стало більше. Червоний імперіялізм своєю агресією загрожує цілому світові. Український нарід не склав зброї,а веде нерівну героїчну боротьбу за природне своє право бути господарем на своїй землі,за Українську Самостійну Соборну Державу із справедливим соціяльним ладом без холопа і без пана. Цією боротьбою перейняте все життя на рідних землях.

Дехто вважає,що боротьбу з большевизмом веде одна повстанча армія,а через те і не доцінюють наших сил. Боротьбою з большевизмом охоплені вся українська людність на усіх українських просторах. Примусове переселення українців на Заході,заборона греко-католицької Церкви та приєднання української церкви до російської православної,поселення росіян-інвалідів червоної армії в колгоспи Дніпропетровщини,саботаж в шахтах Донбасу - то все боротьба,яку большевики звуть відбудовою і побудовою соціялізму.

Частина українського народу через військові події опинилась на чужині.

Частина нашої молоді,вирвана з рідного грунту,опинилася на чужині.

Відірвана від рідного краю,позбавлена цілющих впливів української землі,слабіша,легкодушніша частина української молоді забуває на чужині про свої обов'язки,завдання і марнує час, піддаючись хвилевим задоволенням.

"Молодість в житті один раз,а через те її треба використати так,щоб потім не було стидно за проведені роки".

/М. Островський/.

Українська молодь,що не хоче провести марно вік,має кожний крок свого буття пов'язувати з боротьбою свого народу. Мо-

лодь має пам'ятати,що в остаточному змаганні українського народу за його волю,вона,молодь,у великій мірі рішатиме вислід війни.

Це ставить перед українською молоддю,яка опинилась на чужині,завдання підготувати себе до вирішального бою,підготуватись до національно-державного будівництва. Кожен день перебування на чужині мусить використати вона на те,щоб навчитись боротись,перемагати і перемогти.

Гартувати свої сили до боротьби,учитись працювати навіть у німців,невпинно працювати над собою,щоб бути корисним для свого народу - такі завдання ставить перед молоддю Край.

Хвилеві задоволення,матеріяльна нажива забирають у частини молоді все життя і роблять з неї рабів дрібних пристрастей,закриваючи перед нею великі діла,ідеали. Молодь,що не має в собі великої мети,не служить їй,молодь,що відривається від ідеалів і прагнень свого народу,стає національним пустоцвітом.

Тільки той живе,хто служить ідеї,має мету,більшу від буденного життя. Велика мета розкриває волю духові,рукам - скріплює людину,бо вона розкриває перед людиною творчі перспективи.

Відсутність цього робить з людини егоїста,кар'єриста,все життя такої людини обмежується задоволенням тваринного існування,людина втрачає людська,а стає рабом. Такі люде жують,а не живуть.

На чужині зустрілися дві галузки нашої молоді,що зростали під різними впливами у відмінних умовах.

З болем доводиться ствердити,що і досі українська молодь не загорнула мілкого психологічного Збруча і іноді піддаючись ворожим впливам чи хуторянській пропаганді пічкурних патріотів міряється,хто вартісніший,свідоміший,культурніший,тощо.

Дрібні відміни у проводженні,у вдачі,які витворилися під впливом різних історичних умов,не різнять нашу молодь,бо перед нею стоять великі завдання,за які сьогодні іде в Краю боротьба.

Пам'ятаймо науку Ярослава Мудрого своїм дітям:

Як не будете всі разом
Йти до спільної мети,
Ви,державу зруйнувавши,
Розійдетесь у світи,
Ви розгубите ту землю,
Що придбали вам батьки,
І тинятиметесь всюди,
Як вигнанці,жебраки.

/О.Олесь/.

ЛИЦАР ЗБРОЙНОГО ЧИНУ

До 20-тиріччя з дня смерти СИМОНА ПЕТЛЮРИ

25 травня минає 20 років з дня трагічної смерти одного з вірних синів Землі Української, речника нашої волі і правди, борця за Українську Самостійну Соборну Державу - Симона Петлюри, що згинув у Парижі від підступної кулі московського наймита Шварцбарта.

Ім'я Петлюри ввійшло в історію України як символ збройної боротьби нашого народу за свою самостійність, боротьби, яка, з часу упадку Української Держави, велася, ведеться і буде вестись аж поки український нарід не виборе собі прав на людське життя, не здобуде того місця в світі, яке йому належить.

І як не намагаються московські реакціонери та їх мізерні прихвостні очорнити, знеславити і применшити це світле для українського народу ім'я, всеж воно буде вічно дороге нашому народові і страшне для ворогів, бо завжди нагадуватиме нам, що шлях до власної державности лежить не через кабінетні дискусії, вічне базікання і шукання підтримки в когось, а через рішучу, безкомпромісову боротьбу об'єднаних сил нації.

Роля Петлюрт, який був не лише провідником збройної боротьби Українського Народу, а і символом цілої епохи, визначається може не так кількістю підлеглих йому військ і території, як тією велитенською силою його духового впливу, який він робив на широкі українські маси, для яких саме ім'я Петлюри було втіленням їхніх поривів і сподівань.

З цього погляду значення Симона Петлюри в історії нашого народу може навіть більше від того, яке мали для своїх народів, напр., американець Вашингтон чи італієць Гарібальді. Все це пояснюється тим, що ця постать в нашій історії не була якоюсь випадковістю - вона виросла з глибин українських мас, була органічно зв'язана з ними, втіливши в себе не лише прагнення своїх сучасників, а і прагнення цілих поколінь своєї нації. Тому і не диво, що ще на початку століття бачимо Петлюру серед найпередовішої частини патріотів, що об'єднались у Революційній Українській Партії /РУП/, яка стала першою національною активною силою на Великій Україні, сміливо поставивши питання української самостійности. Як член РУП-у Петлюра багато прикладає зусиль на поширення національної свідомости, громадсько-політичної думки серед мас і концентрацію їх сил навколо одного найважливішого питання, яким є для нас власна державність. Цю роботу він продовжує після розламу РУП-у, належачи до іншої партії, але уміючи в своїй практиці підійматися вище вузької партійщини, вважаючи завжди головними і першочерговими питання загально-національного характеру.

Одна з позитивних прикмет Петлюри полягала в тому, що йому були чужі манія величности, пустомельщина, егоїстичний карієризм, який часто сіреньким безвартісним людцям затуманює очі і вони

починають грати комедію, глядачами якої ми можемо бути і наші дні. Праця, "чорна", може непомітна, але вперта, систематична, послідовна, муравлина праця на користь свого народу - було непорушним життєвим його законом.

Тому то, напр., будучи одним з активних співробітників українського журналу "Украинская Жизнь" /друкувався російською мовою/, що виходив у Москві, і маючи незаперечні організаторські та журналістичні здібності, Петлюра не цурався також "буденної" роботи, виступаючи на сторінках журналу як критик і рецензент. І все ж таки оця, на перший погляд ніби звичайна собі непомітна людина, на тих, хто знав її ближче, справляла незвичайно сильне враження. Ось що, напр., писав про Петлюру академік Корш :

"Українці самі не знають кого вони мають перед себе , Вони знають: Петлюра видатний редактор, патріот, громадський діяч тощо. Це все правда, але не вся правда. Петлюра безконечно вищий за те, що про нього думають. Він з породи вождів, людина з того тіста, що колись, у старовину закладали династії, а в наш демократичний час стають національними героями. Живе він при несприятливих умовинах, не може виявити себе.

Та хто знає, чи не зміниться все навкруги. А коли зміниться-буде він вождем українського народу".

На пробудження і зміцнення національної свідомости в масах, на кристалізацію української громадсько-політичної думки, була спрямована майже вся діяльність Симона Петлюри між двома революціями. /1905 - 1917/.

1917 рік став тим, багатим на події перехрестям, яке завело багато одиниць і цілих народів на пізніше проклятий ними шлях. Революція розв'язала руки і українському народові , підняла його до боротьби за національне і соціяльне визволення, а разом з цим дала можливість повністю виявитися й усім здібностям Симона Петлюри. Тому вже на весні 1917 р. бачимо його як здібного організатора українських мас, в рухові яких він стає одною з основних фігур. Про цього простого "цивіля", який до того не знав війська, але став Головою Українського Вояцького Центру /Український Генеральний Військовий Комітет/ і першим військовим міністром України /Генеральним Секретарем Військових Справ/, заговорили широкі українські маси.

Його слово стає авторитетним наказом для відданих українській справі вояків, бо ім'я Петлюри було нерозривно звязане з виникненням і розвитком української збройної сили та з самою ідеєю збройної боротьби за нашу державу.

Слова його не розходились з ділом, бо він умів не тільки запально говорити, але й діяти. І коли на початку 1918 р. треба було зі зброєю в руках обороняти молоду Українську Державу, ніхто інший, як Петлюра, став на чолі "слобідських гайдамаків", безстрашно боронячи українську самостійність, розуміючи, що з ворогом можна говорити тільки зброєю і що тільки вона може розірвати пута нашого національного і соціяльного гніту.

Літо 1918 р. на якийсь час приводить його до в'язниці, але повстання в листопаді того ж року висуває Петлюру на відповідальне місце. Він стає членом Директорії і Головним Отаманом війська УНР, залишаючись на цьому пості до кінця своєї трагічної смерти. Знаменним є те, що він віддавши себе цілком на службу нації, поринувши з головою у вир боротьби, він на цей час зрікається всякого партійництва, організуючи і залучаючи до праці всі активні національні сили, Петлюра стає зразком моральної, духової, політичної витривалости, зразком мужньої непохитности, яка мусить супроваджувати завжди і скрізь кожного українського патріота. В самі найтяжчі моменти боротьби, коли вже здавалося, що переможуть поразницькій і капітулянтській настрої поява та слова Петлюри вливали нові сили зневіреним, переконували їх у потребі дальшої боротьби і ця боротьба продовжувалась з новим завзяттям.

Його сучасники оповідають, що "коли він говорив, тоді постать звичайної людини танула, зникала, перетворювалась у постать велетня духа і волі. Обличчя його переображалося, світилося, горіло внутрішнім вогнем палкої любови до батьківщини, його голос звучав твердо, рішуче, його слова були такі повні віри в перемогу й осягнення поставленої мети, так вимагали цієї перемоги, що ця віра передавалась війську, підіймала його дух, наче електризувала його, і воно, забуваючи всі труднощі, небезпеку, перенесені злидні і втому і відважно кидалося в бій".

Саме в тому одна з величезних історичних заслуг Петлюри перед українським народом, бо якраз він, більше ніж хто інший, сприяв міцності і розмахові українського визвольного руху, сприяв тому, щоб боротьба нашого народу з загарбниками тривала аж до 1921 р.

І навіть тоді, коли цей Лицар збройного чину, приймаючи гірку іронію долі, опинився за межами рідних земель, він нашу поразку вважає тимчасовою, не сходячи з своїх позицій, знову підбадьорує слабих духом та у відповідь на ворожі акції розгортає свою національну роботу.

Він стає і закордоном символом боротьби українського народу з поневолювачами, заставляючи серйозно тремтіти ворога. Цей страх і чорна лють московських сатрапів і стали наслідком його трагічної смерти 25 травня 1926 р.

Незадовго перед смертю в тому ж 1926 р. в статті "Пам'яті поляглих за державність" Петлюра писав: "В дні свят Української Державности встають передімною постаті лицарів і мучеників Великої Ідеї... Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кровю ... Ворожою і рідною. Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень, організаційної праці, ідеологічної творчости всього того, що нація і свідомо й ірраціонально використовує для ствердження свого права на державне життя. Кров, пролита для цієї високої мети, не засихає. Тепло її все буде у душі нації, все відограватиме роль непокоючого, тривожного ферменту що нагадує про нескінчене і кличе на продовження розпочатоно..."

Ці рядки багато говорять про силу і велич імени Симона Петлюри, яка полягає не в геніяльности його, не в якійсь незвичайній талановитості чи титанічності, а в тій невичерпній, живущій силі, яка завжди була і є запорукою нашої невміруцости і власне оця сила притягала до Петлюри серця і розум українських мас. Як і в наші дні єдиний революційний український рух називають "бандерівщиною", так у часи визвольних змагань минулої світової війни та й довго після неї, синонімом справжнього українства була "петлюрівщина", і "петлюрівщина", як традиція безкомпромісової боротьби за українську самостійність допомогла не одному українцеві зорієнтуватися в обставинах змагань наших днів та стати поруч тих, які, як і Петлюра, запоруку перемоги над ворогом бачать у одчайдушному збройному змаганні.

Саме тому нам лишається назавжди дорогим, близьким і рідним цей світлий образ, бо Петлюра - це втілення віри в незалежність і нашу правду, у конечність активного збройного чину.

Таким був для нас сучасників, таким і залишиться для наступних поколінь, які в пантеоні героїв своєї визвольної боротьби в постаті Симона Петлюри бачитимуть одного з світлих лицарів, що гордо і непохитно йшов сам і вів за собою крицеві когорти до берегів Українського Щастя.

- - -

Петро К-К.

У твоїх катакомбах - дика і зла
Смертоносна, епохо, що сієш лють -
Невмолимих, як ти, зухвальців лягла
Небезпечна путь .

Їм не треба, не треба жодних утіх ,
Їм би тільки жорстокість твою і гнів,
Щоб у ніч холодінь пророчих твоїх
Спалахнути світанком погаслих днів .

- - -

ЗВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

23-го травня 1938 р. В Роттердамі, на головній вулиці Коссінгел, в наслідок вибуху бомби, що її підкинув московський висланець, трагічно згинув Голова Проводу Українських Націоналістів і Комендант Української Військової Організації - полк. Євген Коновалець.

Загинув титан думки й чину, прометей новітніх часів, що, готуючи український нарід до здобуття Української Самостійної Соборної Держави, дбав, ростив, виховував, гартував, своїм прометеївським духом залізно-непохитні лави українських націоналістів. І хоч від смерти Євгена Коновальця нас відділяє цілих 3 років, хоч Організація Українських Націоналістів міцна, свідома своїх завдань і є в надійних руках революційного Проводу, який твердо й послідовно виконує заповіти свого Вождя, - все ж і тепер ми відчуваємо болючу втрату, якої зазнала Україна.

Втрата велика, болюча і, головне, не перша вона й не остання на буремному шляху наших визвольно-революційних змагань, бо ворог не перебирав і не перебирає в своїх засобах боротьби з українським рухом. Тому, відзначаючи трагічні роковини смерти Вождя, ми Українські Націоналісти, мусимо з належним зрозумінням відчути, який тягар лежить на плечах наших і які ми мусимо бути сьогодні, в час, що є коротким етапом перепочинку і готування до нових велетенських боїв.

З нами безсмертна тінь Вождя, з нами Ідея, якою Він горів, за яку боровся, і тому кожен з нас повинен зуміти в праці, житті і боротьбі стати хоч трохи подібним до Нього, бути гідним Його величі та, як Він, непохитно вірити в нашу перемогу і боротися так рішуче, безкомпромісово і героїчно, як боровся Він.

Відчуймо Його в собі, бо Він вічно живий, вічно з нами. І сьогодні, в роковини смерти Вождя, витаймо думками над Його могилою, воскресивши в пам'яті траурні дні 1938 р. То були тяжкі для України дні. Увесь український світ з защіканими устами і з блиском в очах від лютої ненависти до червоної від крови Москви, схиляв свої голови над тінню віддаленої назавжди постаті Великої Людини.

Масові жалібні обходи відбулися на Рідних Землях в Галичині. Їх уряджувало українське громадянство Парижу, Риму, Чехословаччини, Берліну, Відня, Данцігу, Парагваю, Софії, Брюсселя, США, Аргентини, Бразилії, Канади, навіть Далекого Сходу. Всюди, де тільки билося українське серце, ця звістка усіх без винятку українців проняла до глибини душі і тільки там, над Дніпром, у золотоверхому, на великих просторах Рідних Земель московські сатрапи цю вістку /навіть вістку!/ ховали від українського народу. Крали від нього так, щоб він не чув і не знав...

На сторінках всієї без винятку української преси світу прокричали кровю писані рядки про велику нашу втрату.

"Українське Слово" /Париж, орган Українського Народнього Союзу у Франції/, в числі з 29.У. писало:

"Про справжню величину втрати, що її понесла Українська Нація в смерті Полковника Євгена Коновальця можуть здати собі справу тільки ті, що були вповні посвячені в його велике діло. Належно оцінити його, а також належно вшанувати його пам'ять зможе тільки вільний український нарід в своїй Вільній Державі".

Канадійський "Новий Шлях" орган "Українського Національного Об'єднання" в Канаді з 31.У. писав :

"Червона Москва, що опирається на злочинстві й мордуванні змогла позбавити життя нашого Вождя, як свого часу змогла замордувати Голову Української Держави, сл.п. Головного Отамана Симона Петлюру. Цим своїм черговим злочинним актом вона завдала страшний удар непримиренному до займанців українському революційному рухові. Бо вбила Вождя не виборного, Вождя не з титулу свого високого родового походження, а Вождя, що своєю довголітньою, саможертвенною працею для волі й слави свого народу став могутнім велетнем - провідником того народу. Смерть Вождя Євгена - це невіджалувана, велетенська втрата для цілої нації! Та помиляється Москва, коли вірить, що згладивши зі світу його, вбила ніж у серце українського націоналістичного руху? Його смерть - це страшна рана для нас, рана, що не загоїться, доки ворог сторицею не заплатить за свій злочин! Над пошматованим трупом нашого невіджалуваного Вождя, перед своєю національною совістю і честю, перед лицем нації і світу, ми, українські націоналісти, присягаємо жорстоку відплату ворогові! Його смерть не вбила нас, а зробила нас кращею. Мертве тіло нашого Вождя, але його дух, дух найбільшого героя-мученика далі очолює Українську Національну Революцію і приспішує її хід на погибель своїм ворогам, а на визволення Україні. З найбільшим запалом виконуватимем накази нашого Вождя Євгена !"

В Ню-Йоркському "Націоналісті" з 1.УІ. говорилося:

"Націоналісти! У божеській пошані до пам'яти Вождя Української Національної Революції, приймім цей ворожий виклик героїчно, з повним спокоєм і гідно Великої Ідеї, за яку поліг на полі слави один з найбільших наших синів, один з піонерів державницького відродження України, Вождь і Провідник Нації - Полковник Євген Коновалець! Ворожа рука, посилаючи смертоносну бомбу в серце нашого Вождя, показала всім, чужим і своїм, одну незаперечну істину: Український Націоналізм - це смертельна загроза для Москви, загроза для всіх інших окупантів України! Велика жертва нашого Вождя на жертвеннику визволення України - це великий знак недалекої перемоги нашої Ідеї, близького визволення цілої Української Нації ."

"Як замахом своїм на сл.п. Головного Отамана Симона Петлюру, так і замахом на сл.п. Полковника Євгена Коновальця , Москва нищила не особи, а провід Української Нації. Знищенням цих Героїв України добивалася Москва знесилити і зломити наступ українського визвольного фронту. Пролита за Україну кров кращих її Синів напоїла собою Велику Ідею боротьби за українську національну волю та Великодержавність, розвинула її силу й притягає непереможно до цієї Ідеї кожного, в кого

тече українська кров". / "Український Вісник", орган "Українського Національного Об'єднання" в Німеччині ч. 14 /.

Стаття "Нашого Кличу" /Аргентина, орган "Української Стрілецької Громади", ч. 21 - 22 / кінчалася так:

"Чи тим скритим бандитським ударом у чоло Української Нації Москва виграла свою ставку? - Ні! Ні! Не виграла тому, що Він наш Великий Провідник вже не був для нас чоловіком... Він для нас був за життя надчоловіком, який ніколи не гине і тим Він залишається нашим втіленням, кровю, помислом і чином. Ми, і коли б хотіли щось друге творити і зовсім інше думати, вже не можемо. Він був націоналістичною революцією, а Революція і Нація то був Він".

"Хлібороб" /Бразилія, орган хліборобського освітнього Союзу в Бразилії/ в ч. 22 стверджував:

"Не перша це і не остання жертва в боротьбі з московсько-ворожими темними силами, які намагаються за всяку ціну знищити сучасну цивілізацію, втопити культуру людства, творену тисячоліттями, в крові та кинути пограбовані, збезчещені і зруйновані морально й матеріяльно народи світу під ноги жорстокому, кровожадному, соціялістичному жидівсько-московському молохові". І далі закінчуючи статтю , писав:"Вони вбили Полковника Коновальця, але не його Велику Ідею . Українського визвольного руху ніяка сила не може вбити. Ту Віру і Ідею, що її Великий Вождь посіяв на українському чорноземі, не в силах уже вбити ніяка злочинна рука, якого б то не було окупанта. Вождь згинув, але Дух Його буде гетьманувати в усьому українському народі. І та віра у Велику Ідею визволення ,яку вщіпив Він у серця мільйонів, приведе вже скоро до святого храму - Соборної Незалежної Української Держави".

"Вождь загинув, але Ідея,якій Він служив, жива і житиме вічно. Найкращим пам'ятником для Вождя - Героя буде здійснення Його ідеалу - Самостійної Соборної України"./Харбінський "Далекий Схід", Орган Української Національної Колонії в Маньчжу - Ді Го, ч. 2./.

"Вістка про трагічну подію в Роттердамі,- говорилося в американській "Свободі" /Орган Українського Народнього Союзу ч. 124/, - стрясає цілий український нарід. Ми бачимо наочно, що вороги завзялися знищити весь наш визвольний рух, а в боротьбі проти українського націоналізму всі вони йдуть разом... Впала ведика жертва . І впаде ще багато інших. Це нам усім треба знати й з тим погодитися, як із чимось зовсім природнім, і то в такому розумінні, що кожна така жертва наближає нас до здійснення тої Ідеї, за яку ця жертва падає".

Львівська "Мета" /Орган Українського Католицького Союзу ч.22/ писала:

"Підкреслюємо ще раз, що смерть Євгена Коновальця,завдана рукою большевицького агента є ударом і викликом для цілого українського народу. Злочинний атентат большевиків на організатора боротьби з московською окупантською владою в Україні - це факт, який повинен зактивізувати ціле українське громадянство до дальшої витривалої боротьби за визволення

"Українці з-під червоного ярма".

Ужгородська "Свобода" /Закарпаття/ з 7.УІ. писала про Коновальця:

"Це був українець-соборник, який не знав партикулярного патріотизму, для якого не існувала Галичина і Наддніпрянщина, Буковина і Закарпаття. До останнього дня життя залишився фанатиком української збройної сили, потрібної в часі найближчого великого міжнародного зудару".

Із цих далеко неповних і не всіх повідомлень нашої преси того часу аж надто видно, кого ми втратили і як на цю втрату реагувала українська нація, чим жила і що думала в ті траурні дні. Нехай же наша жорстока сучасність зв'яже нас хоч на мить із тими далекими днями, вллє в наші душі нової титанічної сили, безмежної любови до України і огненої ненависти до наших ворогів.

Ідучи в нову мандрівку небезпек, самопосвяти і боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу, хай будуть завжди і скрізь із нами слова відозви Проводу Українських Націоналістів, виданої в дні смерти Вождя і зміст якої не втратив своєї актуальности сьогодні.

Подаємо закінчення цієї відозви.

"РЕВОЛЮЦІОНЕРИ !

Відчуваєте і розумієте велич тієї Людини, що згинула, і вагітний зміст того слова, що ним вас звемо, і ті обов'язки, що до носіїв тієї назви звик ставити світ!? Знаємо, що ви заслужили на нього, без озву виконуючи волю своїх провідників, що була посередньою волею Вождя, та ненавидячи неволю, а до загину кохаючи свободу. Всі ми з Вождем у кермі творили і творимо один духовий організм провідної верстви, яка однаково відчуває і взаїмно себе розуміє. І знаєте ви, які завдання тепер стоять перед вами.

Наш - відповідальних у сучасному менті за рух у цілому - заклик до вас:

БУДЬТЕ ГОТОВІ ! ГРЯДУТЬ НОВІ БОЇ! ...

... Вождь - Символ ще могутніше нас єднає, сцілює ввесь український нарід, зосереджує його енергію і живучу силу навколо Ідеї і тих чинів, які Він, як взори-приклади для дальшої боротьби нам залишив. Він живе в Ідеї й Чині!

НЕ ЗЛЯКАЄ НАС ТЕРОР КРЕМЛЯ! ЯК ДОВГО ЖИТИМЕ ОСТАННІЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІСТ, ОСТАННІЙ УКРАЇНЕЦЬ, ТАК ДОВГО ЙТИМЕ ОСТАННІЙ БІЙ НА ЗЕМЛІ ЗА СУВЕРЕННУ СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

Як бувало в нашій героїчній старовині, так і сьогодні наша віра, наша любов і ненависть є така безмежна, що й по смерті нашій боротимуться наші духи на побойовищах із ворогами! Така прийде в житті, в чині, не в слові - наша відповідь Москві!

Ми твердо підемо на-зустріч усім небезпекам, що могутніше об'єднані цією Цінністю, якою стає для нас упавший Вождь, перейшовши з дочасного у вічне життя України, і створивши містичну, моральну реальність і єдність наших душ.

Як колись Хмельчани, як згодом Мазепинці, так тепер націоналісти Коновальця будуть синонімом величної епохи в історії Української Нації, що буде ЙОГО епохою.

Вжийтеся, Друзі, в усю велич нашої доби, в усю героїку і потужну трагіку наших днів. Усвідоміть собі те, що про цю епоху легенди колись творитимуться... До тієї епохи зітхатимуть колись мільйони й знаходитимуть у ній джерело свого відродження... Про неї колись народні кобзарі пісні складатимуть... Вона житиме вічно в народній уяві, як міт, як легенда... Як дума про добу жорстоку, але світляну, добу могутню, добу великого зусилля, риску життям і погордою смерти... Переведіть аналізу свого сумління, своїх вчинків і задумів - і скажіть у душі собі - чи ГІДНІ ви цього? Станьте, отже на висоті завдання, переможіть і скоріть усі слабості людські, щоб оновлені в тій святій крові, що в Роттердамі пролилася, ви могли чесно, сумлінно та щиросердно сказати: Ми готові! Ми гідні великого й неоскверненого імени - Коновальцеві Воїни, Українські Націоналісти!

Особлива бо це є хвилина: головою в ній Вождь Народу і Голова Держави наложив!

Не взиваємо вас до консолідації, бо це було б профанацією хвилини! Ніяка фраза, ніякі поклики, а глибінно об'єднуючими є для нас слова:

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ.

Ніякий і найгарячіший апель не чинить того, що чинить уже легендарне ім'я: К о н о в а л е ц ь , яке стало програмою нашої чинности, символом боротьби за Суверенну Соборну Українську Державу, символом змагу двох світів - українського націоналізму проти інтернаціоналізму, большевизму Москви та її сателітів!

І не оформлюємо ми нашого поклику в якісь вказівки. Ні! Це тепер зайве!

Ми віримо, Друзі, у вас, бо знаємо ваші чини, вашу готовість і посвяту!

Ми віримо, що ще сильніший ритм боротьби охопить усі українські землі й усі місця, де б'ється гаряче українське серце!

Ми віримо, що ще могутніше в ОДИН такт битимуться наші серця і кожен наказ Проводу буде тільки оформленням і усвідомленням вам ваших бажань, розкриттям шляхів, що найуспішніше ведуть до Мети!

У цю хвилину повторюємо єдиний наш апель до вас:

Будьте гідні того, що ви мали честь боротися під кермою великої Людини, що відійшла від нас навіки.

Хай заповіт її, освячений життям та кровю: ПЕРЕМОГА АБО СМЕРТЬ - буде назавжди законом вашого серця!

Продовжуйте криваво-блискучу нитку традиції. Вождь зза гробу стоїть на сторожі непорочности й святости Ідеї!

Із могили його голос несеться:

ХАЙ БІЙ ВАШ БУДЕ ПЕРЕМОГОЮ, А ПЕРЕМОГА ПОМСТОЮ!

СЛАВА ВОЖДЕВІ - ЄВГЕНОВІ КОНОВАЛЬЦЕВІ !
ХАЙ ЖИВЕ СУВЕРЕННА СОБОРНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА!
ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ !
ХАЙ ЖИВЕ ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ!

ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Дано в липні 1938 р.

-- -- --

О. Мирон

" ГЕТЬ ВІД МОСКВИ !"

/ в тринадцятиліття смерти М.Хвильового./

"Кінець прийшов не тільки малоросійщині, українофільству й просвітянству, але й запроданому москвофільству..."
/М. Хвильовий/

"Самостійницька боротьба українського народу, здавлена в партизанських формах і в конспіративному СВУ, проявила себе в третій формі, а саме у формі боротьби за культурно-політичне відродження української ідеї, за її новий зміст і за повний розвиток українського народу в умовах нової большевицької дійсности. Це був період знаний пізніше під одною збірною назвою хвильовізму, що, поставивши собі в початках лиш завдання культурного відродження, переводився скоро в могутню революційну течію, що охопила собою не тільки культурне, але й політичне та господарське життя народу і кінчала наскрізь політичним гаслом "геть від Москви", в розумінні боротьби проти ворожого для народів Сходу імперіялістичного центру". /Радович: "У спільному революційно-визвольному українському фронті боротьби"/.

Це був час посиленого тиску большевицької Москви в напрямі ліквідації самостійницьких стремлінь українського народу. З нахабною відвертістю Москва розкрила карти і перед провідними українськими одиницями стало в повний ріст питання: що далі ? Ясним вже стало, що спільна дорога з Росією є рівнозначне національній смерті.

І в той критичний мент з уст колишнього мятежного партизана, комуніста-революціонера, який в партизанських відділах боровся зі зброєю в руках за Українську Радянську Соціялістичну Республіку в союзі з Москвою, - падуть тверді слова:

"геть від Москви". З повною свідомістю відповідальности за долю української нації кидає Микола Хвильовий це гасло, розуміючи всю трагізм ситуації. І коли стає перед ним дилема,- або відкликати ці слова, або згинути,- Хвильовий вибирає це друге і власною кровю стверджує слушність своїх думок і кличів. Його ім'я стало символом боротьби за самостійність української культури і нашим символом боротьби за повну національно-політичну незалежність України від Москви:

"Хвильовизм" охрестили самі большевики боротьбу України з Росією, даючи тим самим найкраще свідоцтво значення Хвильового для українського народу.

Хвильовизм став опірним центром всього нового українства в його змаганні з Москвою і проявився у всіх ділянках нашого суспільно-політичного і культурного життя.

Основні заложення Хвильовизму це:

1. Орентація української культури на "психологічну Европу" під гаслом "геть від Москви".
2. Провідна роля інтелігенції у відродженні українського народу.
3. Піднесення рівня української культури, а передусім літературної творчости /боротьба з неуцтвом та примітивною просвітянщиною/.
4. Україна колискою "азіятського ренесансу", який у розумінні Хвильового є "европейського відродження - плюс незрівняне, бадьоре, радісне грецько-римське мистецтво".

Справа зірвання з Москвою була для Хвильового зовсім ясна і зрозуміла. Девізом його стало: стати на власні ноги у всіх ділянках національного життя. Особливий натиск кладе він на те, щоби літературу вирвати з-під московського впливу.

"Росія ж самостійна держава,- пише Хвильовий,- "Самостійна! - Ну! так і ми самостійні! Отже оскільки наша література вже стає, нарешті, на свій власний шлях розвитку, оскільки перед нами стоїть таке питання: на яку із світових літератур вона мусить взяти курс. У всякому разі не на російську /підкр. наше/. Це рішуче і без всяких застережень... Від російської літератури, від її стилів мусить українська поезія якомога швидше тікати. Справа в тому, що російська література тяжить над нами у віках, як господар становища, який привчав нашу психіку до рабського наслідування.

Отже вигодовувати на ній наше молоде мистецтво - це значить затримати його розвиток. Наша орентація - на західньо-европейське мистецтво, на його стилі, на його прийоми".

Не дивним є, що за такі думки, совєтська критика зустріла Хвильового гострими нападами і лайкою та визначила його як українського націоналіста.

На X.З'їзді Партії 1927 р., Лазар Каганович, тодішній перший секретар КП/б/У,- заявив на адресу Хвильового: "Під голоском тих шарів, які покладають свої надії на революцію буржуазної влади на Україні силами чужоземного збройного

імперіялізму мимоволі виявив себе письменник і критик, член партії М. Хвильовий з його проповіддю орієнтації на Захід української культури, що зростає; на психологічну Европу, все одно буржуазну чи пролетарську і під гаслом "геть від Мокви".

А Сталін, розуміючи небезпеку "Хвильовизму",- писав:"в той час, коли західно-европейські пролетарі і їх комуністичні партії повні симпатії до Москви - цитаделі міжнародного революційного руху і ленінізму, в той час, коли західньо-европейські пролетарі з захопленням дивляться на прапор, що віє у Москві, український комуніст, Хвильовий, не має нічого іншого сказати на користь Москві крім того, як закликати всіх українських діячів до втечі від Москви і то "якомога швидше". І це називається "інтернаціоналізмом".

Вслід за своїми "вождями" пішли і рідні земляки, які щиросердно допомагали "розоблачать" Хвильового.

А "Вальдшнепи", де Хвильовий виступав гостро проти комунізму, дали до того ще сильніщу притоку. Андрій Хвиля, підсовєтський український критик у статті: "Куди ведуть дороги шведотких могил" пише: "найвиразніше Хвильовий висловив свої думки й погляди у "Вальдшнепах". Устами Карамазова /герой роману/ Хвильовий характеризує гасла пролетарської революції, як фарисейство і матеріял для спекуляцій. Його то Аглая /героїня роману/ розуміє, якими шляхами повинна повертатися історія України. Аглая повна життя, юности, рішучости і кличе до побідних боїв проти большевизму. Ось які жінки, на думку Хвильового, потрібні українському народові".

Ці цитати вказують наскільки діймаючим був удар по Москві, вимірений Хвильовим. Московсько-большевицькі "вожді" знали, які це матиме наслідки, бо знали, якою популярністю серед мас, а передусім серед молоді, втішався Хвильовий.

До боротьби з ним змобілізувала Москва всі сили. Зліквідовано всі літературні організації і видавництва, які повстали за ініціятивою Хвильового. "Гарт", "Вапліте", "Літературний Ярмарок" мусіли перестати діяти, а далі прийшло і до фізичної ліквідації поодиноких їх членів.

Безпосередньо братись за Хвильового було це поки небезпечно. На нього почався натиск, щоб він сам відкликав всі ті гасла і думки, які кинув у маси. Це змусило вхопити його за револьвер і покінчити з собою, щоб чистими і несплямленими оставити свої ідеї.

Це прекрасно зрозуміла українська молодь, для якої недосяжним ідеалом був "Микола" - і це прекрасно зрозуміли большевики, які похорони Хвильового зарядили у звичайний день, коли всі були на праці - і не могли взяти участи.

Та всі спроби розвіяти легенду, яка витворилась довкруг Хвильового остались без успіху; бо занадто великою є він індивідуальністю, занадто яскравим є він виразником українського духа, української національної стихії.

Думки Хвильового є тепер особливо актуальні, коли совєтська Росія стоїть на вершинах своєї могутности" - і коли в глибині душі неодного слабодуха зроджується сумнів у абсолютну

відрубність і живучість української національної ідеї. Незабуваймо, що в моменті критичному моменті існування нашого народу виступив Хвильовий, не менше критичний мент переживаємо сьогодні.

Життя й існування нашої нації залежить від того, чи зуміємо ми відірватись від Москви - цього кривавого мол оха , який розкладає і нищить нас, жертвою якого впав Хвильовий і тисячі та мільйони найкращих синів України.

Тому, не з Москвою, а без неї і проти неї - наш шлях.

Хай же полум'яне, тверде й мятежне Хвильового "геть від Москви!" - стоїть палаючим дороговказом на нашому шляху у боротьбі за власну, незалежну державу.

- о - о - о - о -

- - - -

"СПРАВА В ТОМУ, ЩО УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ НЕ ДАВ І НЕ ДАСТЬ СПОКОЮ ... РОСІЙСЬКОМУ МРАКОБЕСІЮ"

/ "ВАЛЬДШНЕПИ"/

"ЕВРОПА - ЦЕ ДОСВІД БАГАТЬОХ ВІКІВ. ЦЕ НЕ ТА ЕВРОПА, ЩО ІІ ШПЕНГЛЕР ОГОЛОСИВ "НА ЗАКАТІ", ТА, ЩО ГНИЄ, ДО ЯКОЇ ВСЯ НЕНАВИСТЬ. ЦЕ - ЕВРОПА ГРАНДІОЗНОЇ ЦИВІЛІ - ЗАЦІЇ, ЕВРОПА - ГЕТЕ, ДАРВІНА, БАЙРОНА, НЮТОНА... "

/ "ПРО КОПЕРНИКА З ФРАУЕНБЕРГУ"/

СТАНОВИЩЕ В УКРАЇНІ

1. Сталінсько-большевицька окупаційна політика в Україні виявляється в слідуючих напрямах:

а/ в політичному поневоленні українського народу, що в загальному зводиться до ліквідації української самостійної державности та ліквідації всяких самостійних змагань і спровадження українського питання до рівню регіональної і адміністративної округи Росії;

б/ в культурній асиміляції, себто в намаганні найперше денаціоналізувати українство, а потім зрусифікувати шляхом накинення українському народові російської мови, культури, патріотизму, традиціоналізму, расизму і месіянізму з метою перевиховання народу і створення нової совєтської ментальности людини -раба;

в/ в господарській експлуатації, яка виявляється в колоніяльному становищі України у відношенні до московської метрополії, у грабіжництві надземних і підземних багацтв та індивідуальній експлуатації працюючих низів України через надмірну працю і нужденну заплату;

г/ в поліційному терорі, що засобом збірної, а зокрема родинної, обіцяльної відповідальности, переселеннями в пустелі Сибіру і Казахстану, засланнями до північних концтаборів, тюрмами і розстрілами, а далі облавами на людей, шантажем, провокацією і донощицтвом придушує і паралізує намагання народу визволитися з під московського ярма.

2. У відповідь на жорстоку большевицьку окупацію УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД ПРОВОДИТЬ ВИЗВОЛЬНО-РЕВОЛЮЦІЙНУ БОРОТЬБУ, ЯКА ВИЯВЛЯЄТЬСЯ:

а/ в підпільно-революційній боротьбі зорганізованого національного активу з метою підготовки і проведення протибольшевицької національної революції;

б/ в збройно-революційній самооборонній акції українських повстанчих загонів, що силою своєї зброї охороняють населення перед терором енкаведівських опричників та паралізують намагання окупанта реалізувати свою окупаційну політику;

в/ в загальному опорі населення у зв'язку з насильним накидуванням большевицьких експлуатаційних та протинародніх суспільно-державних плянів та експериментів;

г/ в солідарності, співдії, жертвенності, посвяті і нерозгнутім всіх суспільних верств у боротьбі з кривавим наїзником.

3. За українським народом 36 років боротьби з російсько-большевицьким окупантом. На тому героїчному шляху він поніс велетенські жертви в людях, а зокрема в керівних національно-політичних кадрах. Загинули з рук ворога вожді народу, люди науки, письменники і поети, загинули, або пропали без вісті сотні тисяч найбільш національно свідомих земляків, померли голодною смертю мільйони селян, робітників, інтелігентів. Великий рахунок втрат жде свого вирівняння.

4. Зокрема завзялися московсько-большевицькі окупанти терором знищити населення західних областей України. Не маючи змоги добратися з своїми отруйними ідеями до народніх мас, вони наслали сюди тисячі своїх агентів, що методом найбільш

кривавого терору почали навертати земляків на свою большевицьку віру. Та населення західних областей України не зломилося, а чудово доказує свою національну й політичну зрілість. В нерівному змаганні, хоч і платить велетенські жертви, все ж переможно прямує до мети.

5. З українських політичних партій, що раніше діяли на українських землях, не залишилася на полі бою жодна: вони або емігрували, або припинили свою діяльність, або включилися в один революційний фронт, що сьогодні, сконсолідований, веде нарід до перемоги.

/З Декляраціі Проводу ОУН на Рідних Землях після закінчення другоі світовоі війни в Европі, виданоі у травні 1945 р./

- - - -

О.П.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ОБЛУДА Й ОМАНА

Большевики всіма силами намагаються переконати ввесь світ, що вони в корені змінили свою політику щодо церкви й релігіі. Ввесь ввіт знав, що до війни Совети вели активну боротьбу проти церкви і релігіі, намагаючись цілком ліквідувати іі, бо церква для них була нестерпна, особливо в Україні, як установа, що має мету цілком протилежну завданням безбожницького большевизму.

Впродовж віків церква впливала на всі сторони життя народу: державне життя, громадське, моральне і культурно-освітне. Церква була чинником, що пов'язував Україну з культурним світом. Вона освячувала вільнолюбні традиціі нашого народу, його боротьбу за свою волю і правду.

Та так було лише до катастрофального 1654 р. Після тяжких репресій українська церква була підпорядкована московському державному і церковному урядові, і це мало для нашого народу згубні наслідки. Московський уряд зробив нашу церкву одним із засобів своєі імперіялістичноі і обмосковлювальноі політики, одною з основ московського самодержавства. І церква в Україні стала ворожою до національних змагань і прагнень нашого народу.

Большевики, прийшовши до влади, зразу оцінили ролю церкви як чинника ворожого їм. Для боротьби з нею вони розробили цілу систему заходів. Почали з декрету відокремлення церкви від держави і школи, позбавивши тим церкву будь-якоі підтримки чи навіть толерантности з боку держави і поставивши церкву в умови повноі безправности. Заходившись

перебудувати все життя на "комуністичних" засадах, большевики наразилися на великий спротив нашого народу, що впродовж століть виховувався на традиційних християнських засадах. Борючись з цим спротивом, совети знищили всі церковно-освітні установи, заборонили церковну пресу і викладання релігії - не тільки в школі і церкві, але навіть і в родині. Бо треба ж було не допустити до молодих поколінь впливу християнських ідей: заарештовано найбільш активних і визначних духовників, частину з них розстріляно, частину заслано. Позбавлено громадських прав не тільки духовенство і членів його родин, але навіть тих всіх, хто хоч якось був зв'язаний з церквою, до побожних парафіян включно. Всіх цих людей оподатковано найвищим податком, як нетрудовий елемент і позбавлено права на працю.

Дуже широко поставлена була атеїстична пропаганда, закладано скрізь гуртки безбожників, колосальними тиражами виходила антирелігійна література, хвилею розходилися по Україні безбожницькі лекції, антицерковні демонстрації, показові суди над духовенством і вірними... А далі пішло руйнування храмів, закриття їх, чи пристосування під різні заклади - до склепів і кінотеатрів включно. Психічно і фізично тероризували духовенство і вірних катівськими засобами НКВД. Зганяли людей на загальні збори даного села чи району і вимагали одноголосного вирішення про закриття церков. А хто противився, чи навіть ухилявся, того репресували. Правда, пізніше закривали церкви і без таких "одноголосних ухвал": просто, мовляв, ради інтересів "державного будівництва"...

Та мабуть найгострішим засобом большевиків у їх боротьбі проти релігії було штучне створення заколоту в середині самої церкви шляхом організації багатьох церковних угрупувань. НКВД провокаційними засобами створювало нарячу ворожнечу між цими угрупуваннями, які ганьбили одне одного і тим знеславлювали церкву. НКВД і підпорядкований йому союз безбожників виявили себе великими майстрами поширення ганебних вигадок про церкву і духовенство, підтримування назовні то одного то другого угрупування та репресій проти всіх, хто не давався на цю провокацію. Це справді розхитувало самі основи церкви, підривало її авторитет, дискредитувало перед вірними, деморалізувало духовенство, руками якого частенько це все і робилося.

Люди стали боятися ходити до церкви, ховали свою віру в душі, добре поставлена система доносів і взаїмного шпигунства майже виключала можливість брати участи в церковному житті навіть таємно. Упосліджене і безправне духовенство або зрікалося стану та переходило на службу до большевиків, / частенько на становище антирелігійних пропагандистів, або підпадало страшним репресіям.

Большевики торжествували перемогу: церква ніби зліквідована і викорінена... Та виявилося не те... Року 1937 було переведено всенародній перепис - звичайно в умовах загального політичного терору. У тому переписі допущено було

одно небезпечне питання: чи віриш в Бога. Переможці певні були, що відповідь буде стопроцентово - негативна. Та не - сподівано наслідки виявились разючі: вище 60 % дорослого населення виявило себе віруючим. Довелося російському урядові оголосити цей перепис "шкідництвом", провідників перепису тяжко покарати, матеріяли перепису скасувати і призначений новий перепис в 1939 році був уже без того небезпечного питання.

Як відомо, ще в жовтні 1921 року в Україні фактично відродилася Українська Автокефальна Православна Церква на чолі з славнозвісним і повік незабутнім великим діячем нашим і святителем митрополитом Василем Липківським. Впродовж, приблизно, десятиліття благодать віри Христової просвічала душі народу нашого з лона цієї церкви. Мільйони українського народу - селяни, робітники й інтелігенція - прийшли в цю церкву як вірні сини й доньки до рідної матері. Не лише рідна українська мова на Богослужбах і проповідях , не лише відновлені в цій церкві старовинні українські звичаї і обряди приваблювали людей до неї, але особливо те, що ця церква всіми силами намагалася зберегти національну душу і національну гідність нашого побожного народу, виховуючи його в дусі наших одвічних християнсько -моральних і національних чеснот.

Зрозуміло, що саме на цю церкву впали найстрашніші удари большевиків. Майже всі єпископи нашої церкви були розстріллні чи заслані на каторгу. То саме зроблено з священиками, церковними працівниками і багатьома вірними. З кількох десятків тисяч церков на Україні лишилося перед останньою війною тільки біля триста. Та й ті були віддані в руки московського духовенства. Нашу церкву було зліквідовано.

Проте не пощастило большевикам побороти християнство серед нашого народу. Не стало храмів, переслідували тих, хто мав ікони, позбавили змоги хрестити дітей, сповідатися і причащатися, хоронити за церковним обрядом,- але нарід наш, за прикладом старовинних християн з часів гоніння на християнство в перші віки його існування,- молився в потаємних місцях, в лісі без священиків... Прекрасні традиції народу нашого, що удухотворяли красою його життя, що виховували його в любові до всього рідного, в пошані до батьків і старших, в свідомості обов'язків перед батьківщиною, в збереганні чести, лицарства і найкращих вияв ів людської душі - ці традиції, нерозривно пов'язані з християнським світоглядом нашого народу, продовжували жити в його душі, не зважаючи на всю боротьбу большевизму проти них.

Церкву заборонили большевики, але не в силі були заборонити народові святкувати Різдво і Свят-Вечір, Водохрещу і Стрітення, Великдень і Зелені Свята. Большевики вимагали виконування нових свят - безбожницьких, і нарід примушений був їх святкувати, та з тим більшим замилуванням додержував він своїх, віками встановлених свят. І немало наших людей зазнали страшної кари лютих мук і нелюдської

смерть за непохитне визнання своєї прадідівської віри.

Перед війною большевики декларували, що в Україні з релігією покінчено, що "релігію - опіюм народу" - викурено і розвіяно. Та то була чергова облуда і омана. Як тільки Україна була очищена від большевицької влади, зразу ж по всіх містах і селах люди заходилися споряджати храми, організовувати церковне життя. Важко було це робити на руїнах, та тим завзятіше бралися до діла люди, тим сододша була перемога над усіма перешкодами. Ні, рано поховали большевики релігію в душах нашого народу. Вона живе й житиме, поки живе наш нарід, християнин в душі, в побуті, в усіх своїх ділах.

От у цій незмирущості християнського світогляду і релігійності нашого народу і треба шукати причини оцих нібито "змін" у політиці большевиків щодо церкви, що про них вони кричать на ввесь світ. Поставивши все на службу червоному імперіялізмові та зрозумівши доконечну потребу змякшити неприхильність до себе народу з будьяких приводів, большевики нині оголосили, що вони ніби то перестали боротися проти церкви. Це - нова чергова большевицька облуда і омана. Ось кілька фактів, що досить яскраво характеризують цю большевицьку ніби то "нову" церковну політику.

Лондонський "Бюлетень Православної Церкви" подав вістки з церковного життя в Україні, звідки ми бачимо, хто саме керує нині там церковним життям. Такий собі большевицький "митрополит київський і галицький" Іван пише одверто, що у всій його діяльності йому "помагають ради робочих депутатів..." От тобі й відділення церкви від держави. Ті самі совети, що ще перед кількома роками знищували всі церкви, тепер ретельно допомагають митрополиту Івану насаджувати "опіюм народу". При цьому зазначений митрополит признається, що він і його совєтські помічники "реєструють тільки ті парафії, що їх приймає московський патріярх"... а для хахлов добра, мовляв, буде і московська церква.

Американська і західньо-европейська преса повідомляє про те, що московський патріярх Олексій відвідав Близький Схід. Преса цілком слушно завважує, що ця подорож мала зовсім не паломницькі цілі: виконуючи завдання Сталіна, большевицький "патріярх" намагається централізувати під зверхністю московської церкви все православне. Цікаво, що цей споконвічний московський централізм /"єдіная неделімая"/, що має суто політичну природу, охоче підпирають навіть ті московські ієрархи, що досі перебували на еміграції, як вороги большевизму. Так преса повідомляє, що відомий митрополит Влогій, який очолював частину російських православних парохій в Західній Европі, перебуваючи в юрисдикції константинопільського патріярха,- тепер визнав юрисдикцію патріярха московського. От що значить - "свій до свого".

"В порядкові партійної, комсомольської і профсоюзної дисципліни" нинішнє совєтське суспільство примушене відвідувати церкви, де совєтські попи моляться за Сталіна і

"христолюбиву" червону армію. Трудно уявити собі більш паскудне шахрайство і блюзнірство. Це не довго буде: пройде певний час, зміниться політична ситуація і НКВД знову одержить наказ викорінювати релігію, як опіюм народу. І полетять тоді і патріярх Олексій, і митрополит Іван і комуністичні попи-облудники в ту яму, яку большевики давно вже вирили для всякої релігії і всякої церкви.

Та може найяскравіше виявилася справжня суть цієї суто політичної установи, що називається у большевиків "московською православною церквою" та що насправді становить один із важливих відділів НКВД, виявилася в тому ганебному і нечувано злочинному акті знищення Св. Греко-Католицької Церкви в Західній Україні, що оце відбувся на наших очах. Діти одного народу - східні і західні українці належать до двох Христових Церков. Та ми віримо, що Господь з'єднає ці церкви, і найдемо спільну мову для такого з'єдинення - самі ми, українці, без "допомоги" червоного ката Сталіна і не менше червоного московського патріярха. А те примусове з'єдинення під багнетами НКВД, що відбулося в останній час, то ще один вияв звичайної большевицької політики знищення Церкви.

Отже, "нова" большевицька церковна політика - це облуда і омана. Нераз в історії нашого народу були трагедії саме в тому, що не "в один гуж тягли", що вірили в щирість своїх сусідів і ставали жертвами облуди і омани. Ще й нині плачуть в Україні в кожній хаті за рідними дорогими і близькими, що загинули в наслідок большевицьких облуд і оман. І Розп'ята, на Голготу зведена і знову зруйнована наша чарівна, прекрасна Батьківщина... Але через Голготу шлях до воскресіння. І воно настане тоді, коли ввесь Український Нарід зрозуміє облуду й оману ворогів своїх, коли протиставить їм свою силу, чин, боротьбу - за Українську Державу, за волю Українського Народу, за віру Христову, за розквіт великих творчих сил народу, за світле майбутнє.

:-:-:-

Ол.Надставний.

"І НЕС ВИЙ НЕ ВИОРЕ НА ТНІ МОРЯ ПОЛЯ".

/Про повстання сталінського православ'я на ЗУЗ/.

"Нарід у неволі,Край у руїні -
Навіть молитись ворог не дасть.."

На очах усього культурного,демократичного і свободолюбного світу,який постійно заявляв і заявляє,що останню світову війну він вів в обороні людини і народів,в обороні свободи політичних переконань,релігійних вірувань,в обороні свободи сумління та свобідного виконування релігійних обов'язків,- стався черговий нечуваний злочин і насильство. А саме: большевицька Москва,застосовуючи жахливий терор НКВД, "об'єднала" українську греко-католицьку церкву в Галичині зі сталінською,чи пак"руською православною церквою".

Н а з о в н і, т о ц е "об'єднання" виглядає так: з ініціятиви трьох відступників від греко-католицької церкви з о. д-ром Гавриїлом Костельником на чолі,скликано у Львові "синод",який дня 8.березня ц.р. "добровільно"ухвалив "об'єднати" греко-католицьку церкву у Зах. Україні з московською православною церквою. Вістку про це подало світові московське радіо. В дійсності,то справа ця має такий вигляд, який вона може мати тільки в совєтській московсько-большевицькій дійсності. Отже суть цієї акції,її причиновий зв'язок та пояснення приблизно такі:

Большевицька Москва дійшла до висновку,що одною з найбільших перешкод у повній большевизації західної вітки українського народу,а тим самим і всього українського народу в духовій і моральній площині,крім національних почувань і національної свідомості є греко-католицька церква. Є вона цією перешкодою тому,що ця церква стала в своєму історичному розвитку національно-українською церквою. Як така є вона одним із основних чинників,які формують і кристалізують національно українську духовість та зв'язують її з західно-европейською культурою і духовістю. Тому,з а в с я к у ц і н у треба большевикам цей м а й ж е о д и н о к и й тепер зв'язок з західною духовістю перервати. І большевики це формально зробили. Зробили це своїм впертим і випробуваним шаблоном: терором і підступом та за допомогою відступників,яких відповідно "спрепарувало" НКВД так,щоб це "об'єднання" зі сталінським православ'ям мало назовні вигляди "ініціятиви на місцях і добровільности".

Одначе,у надмірному поспіху цю процедуру надто вже спрощено і "змеханізовано" так,що "культурний" світ,який "офіційно" большевицької України,покищо,не признає,- всежтаки заговорив.Заговрила про це не тільки апостольська столиця,але і закордонна преса,називаючи річ по імені,акцію "воз'єдиан-

ня" - насильством над свободою сумління мільйонів людей. Бо і справді: коли ще шаліла війна, то большевицький безбожницький уряд вислав був на похорон Митрополита Андрея /листопад 1944/ свого представника, який у своїй промові м.ін. назвав покійного Митрополита "першим українцем по Шевченкові". Але, вже з хвилиною закінчення війни, в квітні 1945 року цей самий совєтський уряд випускає у Львові огидний пасквіль на покійного Митрополита, пера якогось Володимира Росовича/очевидно агента НКВД/ п.з.: "З хрестом чи ножем". Представлено в цій брошурі Митрополита Андрея, як ворога народу, як гітлерівського агента, кар'єриста і т.п.

Після такої підготовки думки незабаром арештовано всіх епископів української греко-католицької церкви, разом 6 владик з Митрополитом д-ром Йосипом Сліпим на чолі та вивезено їх до тюрми в Києві. В червні 1945 р. арештовано теж у Берліні апостольського адміністратора о.д-ра Петра Вергуна та трохи пізніше епископа в Ужгороді на Закарпатті д-ра Теодора Ромжу. По дорозі в тюрму помер 78-літній станиславівський епископ. др. Григорій Хомишин, про інших досі і чутки немає...

Крім цього арештовано і вивезено понад 300 священиків і монахів та велику кількість українських вірних греко-кат. церкви. Є вже відомості про мученичу смерть серед українського світського і чернечого греко-католицького духовенства та вірних.

Агенти НКВД терором змушують українців греко-католиків до переходу на сталінське православ'я. Тих, що спротивляються - арештують і вивозять.

В таких обставинах знайшлись три відступники від греко-католицької церкви, з о.Г.Костельником на чолі. Вони після "консультації" в НКВД створили "Ініціятивну Групу" для всіх трьох епархій і вже 28 Грудня 1945 р. написали "прошеніє" до уповноваженого в справах руської православної церкви при РНК - "УРСР", щоб дозволив приняти греко-кат. українську церкву до "всеруської православної церкви".

В цьому "прошенії", яке є мішаниною очевидної брехні і перекручування історичних, загально-відомих фактів та низького лакейства в роді таких як: "маршал Сталін увійде в історію, як збирач українських земель. Тому від нас західних українців нехай буде йому щира, сердечна подяка, бо нашого морального довгу супроти радянської влади ми ніяк не можемо сплатити". Автори проговорились теж, що нотка на ЗУЗ опинилась у "стані безладдя і хаосу", який нерідко всюди і скрізь большевицькі виродки. Про це, все ж, замовчується. Немає найменшого сумніву, що "незрівнаний" Сталін відповідно їх винагородить, коли вони виконають свою "місію" і коли матиме ще можливість це зробити, винагородить - засланням на Схід чи розстрілом...

Сам факт насильного накинення сталінського православ'я українцям на ЗУЗ є подією жахливою, але ще жахливішим було б коли українці греко-католики приняли б його без спротиву, коли вони не були б готові на жертви в обороні своєї віри і своєї національної церкви. На щастя так не є. Не минуло і місяця як на декларацію "Ініціятивної Групи" про "об'єднання" з ро-

сійською православною церквою поширювану відступниками єпископами, наспіла I.VII.1945.р. з святогорської гори, від вірних греко-кат. церкви українських священиків мужня, і в даних обставинах героїчна відповідь на адресу Молотова, в якій одверто говориться про арештування большевиками цілого епископату греко-кат. церкви в Західній Україні, протестується проти заяви відступників про об'єднання, називаючи його відступництвом від віри та домагається звільнення з тюрми нашого епископату з Митрополитом на чолі.

Річ ясна, що большевики відповіли на цю мужню заяву дальшими вивозами, тортурами і розстрілами нашого духовенства і вірних.

Боротьба за нашу предківську віру триває далі. Помагає в цій нерівній боротьбі наша героїчна УПА там, на Рідних Землях, помагає їй також революційний уряд УГВР. Ця боротьба схвилювала теж до глибини душі нашу еміграцію. По всіх її осередках відбуваються масові збори, в яких ухвалюються протестаційні резолюції проти насильного накидування нам "сталінського православ'я" та висилається ці резолюції на адресу закордонного представництва УГВР, Апостольської столиці та відповідних закордонних чинників.

Дуже позитивне у цій акції є теж і те, що і Епископат Української Автокефальної Православної Церкви та її вірні теж долучають свій голос грімкого протесту. Наш революційний провід УГВР дуже пильно слідкує за ходом цієї боротьби та надає їй організованих форм там, на Рідних Землях, і тут, закордоном, та доводить про це до відома відповідних закордонних чинників. Все це свідчить про те, що він повністю здає собі справу з того, яке величезне значення для духовости українського народу та для його визвольних змагань має дальший хід і вислід цієї боротьби. Тут справа йде про найглибші засновки української духовости, про моральне обличчя української Нації та про її майбутнє взагалі. Боротьба за віру в Бога, за свою предківську церкву, за духовий зв'язок з европейським заходом є одним з найважніших відтинків наших визвольних змагань.

Ми глибоко віримо, що із цієї боротьби вийдемо вкінці переможно і цю віру висловлюємо словами нашого національного Генія Тараса Шевченка:

"І неситий не виоре
На дні моря поля".

- - - -

СВЯТИЙ АПОСТОЛ АНДРІЙ НА КИЇВСЬКИХ ГОРАХ

Дніпр втечеть в Понтеское /Понтійське або Чорне/ море треми джерели, іже море словеть /називається/ Руське, по нему же учил святий Андрій, брат Петра, якоже ркоша. Андрію учащю в Синопії, пришедшу єму в Корсунь, увиді, яко із Корсуня близ устьє Дніпровское, і восхоті поїти в Рим і прийде в устьє Дніпровское, і оттолі пойде по Дніпру горі /в гору/ і поприключаю і сталось, що прийде і ста под горами на березі. І заура встав рече к сущим с ним ученикам: "Видите гори сія? Яко на сих горах врсіяєт благодать Божія, імать і город велик биті і церкви многі іметь Бог воздвигнути". І вшед на гори сія, і благословя я і поаставі крест і помолився Богу. і слізе з гори сія, іде же послі же бисть Києв, і поїде по Дніпру горі.

/З Київського Літопису - "Повість Временних Літ, откуду єсть пошла Руськая Земля, кто в Києві нача первіє княжити і откуду Руськая Земля стала єсть"/

ПРОРОЦТВО ВЕЛИЧІ КИЄВА.

...Найдоша я Козара, сидяща на горах сих в лісіх, і ріша /сказали/ Козаре: "платітє нам дань". Сподумавше же Поляне, і вдаша од дима /від хати/ меч. І несеша Козаре ко князю своєму і ко старійшинам своїм, і ріша їм: "откуду"? Они же ріша: "в лісі на горах, над рікою Дніпровскою". Они же ріша: "Что суть вдали"? Они же показаша меч.. І ріша, старці Козарьстії: "не добра дань, княже, ми ся доіскохом /здобуваємо ми/ оружием єдиноя страни, рекше саблями, сих же оружіє обоюдоостро, рекше мечі, сі імуть імати /мають мати/ дань на нас і на іних странах. Се же обиться все...

Якоже і бисть, владіють бо козари /над хозарами/ Русьстії князі і до днешняго дне.

/З Київського Літопису./

МАЛІ ГЕРОЇ.

Хто з нас не читав відомих оповідань "Малі Герої". З запертим віддихом, ковтали сторінку за сторінкою, забувши про все на світі. Щоденні сірі будні, в яких ми жили, всі наші юнацькі радості й терпіння, все це пропадало, западалося в забуття. А перед нами в нашій уяві, мов на фільмовій стрічці, пливли великі постаті героїв юнаків, їхні подвиги, їхні вчинки, діла. І ми захоплювалися ними, ми в своїй юнацькій уяві все те переживали разом з тими маленькими відважними прокрадалися крізь ворожі застави, ми раділи їхніми успіхами, плакали, коли вони сповнивши своє завдання, гинули від ран на руках полководця. А прочитавши останню сторінку тих прекрасних оповідань ми довго ще сиділи над закритою книжкою. Ми мріяли. Нам хотілося пережити такі самі пригоди, сповнити якийсь героїчний вчинок, прислужитися батьківщині. І щойно голос батька чи матері, що закликав нас кластись спати, бо вже дуже пізно, - відривав нас від наших мрій.

Чи тільки уява та хист доброго письменника може створити такі постаті малих, хоробрих героїв? Чи в дійсному, реальному житті вони не існують?

Минули роки спокійного мирного життя, прийшла війна. Воєнна завирюха люто прокотилася по наших землях. Дуже часто з наших теплих, привітних кімнат залишилися тільки згарища. Дуже часто наші батьки, що лагідним голосом відривали нас від наших молодечих мрій, погинули від ворожих куль.

Нарід став до боротьби за свободу, за незалежність. Наші брати взяли зброю, щоб в рядах УПА боронити свою країну від жорстоких наїзників. Під прапорами УПА опинилися всі, кому дорога батьківщина і рідний нарід. І ось фантазія письменника, що створила героїчні юнацькі постаті перемінилася в дійсність.

Серед бійців УПА ви стрінете молоденьких 12-14 літніх Івасів, Степанів чи Петрусів. Проворні, меткі, всім серцем віддані справі, вони пліч о пліч стоять побіч своїх старших друзів-бійців. Там, де не може сповнити завдання розвідчик, чи розвідниця, там посилається малого Івася. І він прекрасно сповняє своє завдання. У важку ситуаціях, коли ворог оточивши залізним кільцем відділ УПА, намагаючись його знищити, вони непомітно, без підозри зі сторони ворога проходять кільце, повідомляють інші відділи про небезпеку, яка загрожує оточеному відділові і в той спосіб часто-густо рятують ситуацію. Своїм зірким оком вони обсервують все, а опісля приносять неоцінені вістки. За оці свої вчинки вони вповні заслуговують на ім'я малих героїв. Не казкових, видуманих фантазією письменника, але дійсних, реальних, що в ім'я і з любови до загроженої батьківщини ризикують своїм молодечим життям.

Ж Ж

Ж

Були морозні дні 1945 р. Хуртовина намітала гори снігу на землянки відділу Тура. Стійкові, не зважаючи на те, що були вдягнені в добрі кожухи та чоботи, відібрані якогось большевицького відділу, померзли до кості. Нараз з віддалі крізь свист хуртовини донісся до них голос [illegible]ділу. В тому напрямі побігло декілька хлопців. За якийсь час вернулися вони, в товаристві дивної постаті. Це був малий, може дванадцятилітній хлопчина, вбраний в великі батьківські чоботи та окутаний в теж завеликий на нього кожух. На плечах висіла у нього "фінка".

Малий рішучо зажадав, щоб його завели до командира.

- Чого ти прийшов ? - сказав командир.

- Я хочу бути при войську - твердо і безбоязно відповів хлопчина. Не помогли жодні переконування ані намови, щоб вертався додому, що він ще замалий, щоб бути вояком і т.д. Івась вперто повторював своє: "Я теж хочу бути при війську". І лишився.

Спочатку крутився біля кухні. Пізніше почав командир вживати його для зв'язку. Він виявляв таку проворність, що остаточно став найкращим розвідчиком групи. В своїх великих татових чоботах та мам ному кожусі, незамітний, маленький ішов туди, куди його посилали і вертав завжди з найдокладнішими вісткам.

Його дитяча наївність роззброювала ворожих солдатів, він з ними грався, сідав на коліна, діставав від них ласощі, влазив до їхніх авт, штабів. Рівночасно обсервував все кругом себе, запам'ятував і приносив докладні відомості, про чисельний стан ворожих частин, про їхнє озброєння, пляни і заміри. Він мав вроджений талан розвідчика. Туди, де жодному іншому розвідчикові не вдалося дістатися, він діставався. Він вмів знаменито себе маскувати. Раз брав він курку під паху і на запит ворожих стеж, куди він іде, говорив, що несе своїй тітці квочку, другий раз з голубом вирушав, мовляв: "Йду до товариша виміняти за іншого голуба", іншим разом зі сльозами в очах випитував ворожу стежу, чи не бачили вони де його матері, бо він не знає, де вона ділася і т.д. і п.т.

Одним словом своєю невсипущою розвідчою роботою той непоказний хлопець в татових чоботях і мам ному кожусі віддавав УПА в її боротьбі з наїзником неоцінені прислуги.

Що з ним сталося? - Може далі [illegible] працює, а може згинув малий герой вояцькою смертю на стійці. Не знаємо....

Ж Ж
Ж

Відділ "Перемога" був саме у одному зі своїх численних рейдів. Після довгого цілоденного маршу відділ розтаборився на ніч в селі П. Люди стрічали їх привітно і з радістю гостили, чим тільки могли. Видно було, що УПА їхня надія і радість. Змучені хлопці, добре повечерявши, полягали спати. Село затихло. Тільки застави, що кільцем оточували село, сторожко надслухували, чи не зближається ворог... Другого дня вранці відділ збирався в дальшу дорогу.

До командира "Перемоги", що саме снідав, підступив несмілий, гарний, чорнявий хлопець, приблизно 14 літ та став його просити, щоб він приняв його до свого відділу. Тому, що такі випадки, ко-

л наші малі хлопці, затужили за вояцькими пригодами, покидали родини й хату, траплялися часто, командир різко відмовився. Але хлопчина не відступав і настирливо наполягав далі. Такої енергійної настирливості командир ще не стрічав. Нарешті, хоч і нерадо, згодився. Треба було в ту хвилину бачити радісний усміх та палаючі очі Миколки.

Миколка не був собі звичайний сільський хлопчина. Він ходив до гімназії, закінчив 4 кляси, дуже багато читав. Він знав на пам'ять майже цілого "Кобзаря". Крім того він був дуже вразливий і тому цілим своїм молодечим серцем відчував трагедію своєї батьківщини. Він горів любовю до своєї землі, він горів ненавистю до ворога. В своїх юнацьких мріях він леліяв думку про чинну боротьбу з наїзником. І ось ненадійно, його мрії сповнилися. Він став бійцем УПА.

Група "Перемога" перетинала широкі шляхи України, зводила бій з большевиками. Разом з нею на невеличкому коні, з перевішеним обрізаном через плече їхав і Миколка. Його опалене горячим сонцем України обличчя, було завжди радісне та усміхнене. Він був правою рукою командира. В кожному селі група переводила політосвідомлюючу роботу. Люди сходилися на мітінг. Слухали промовців, які говорили їм, за що бореться УПА. Але найбільше враження робила завжди запальна промова малого Миколки. Він говорив з таким запалом, вірою і завзяттям, що люди плакали. А його очі горіли ясним вогнем любови, коли він говорив про дорогу йому батьківщину, а долоні затискались, наче б стискали фінку, коли він говорив про ненавмсного йому наїзника.

Так малий Миколка став пропагандистом групи "Перемога". Він переливав свою віру в серця других, він натхненно закликав їх до боротьби за краще майбутнє. А може ще й тепер його очі горять, а руки затискаються на рукояті фінки, якщо не згинув цей малий герой.

Коли побачите пастушка, що підсвистуючи та вигукуючи пасе корови, - не минайте його з байдужим обличчям. Це може бути один з плеяди тих малих героїв, яких видала сьогодні українська земля.

Під сірим мішком, що він собі прикрив, охороняючись від дощу, б'ється горяче серце повне любови до батьківщини, а рука, що держить батіжок, кожної хвилини може вхопити заховану гранату і кинути у ворожу стежу. Він напевно вміє знаменито орудувати фінкою чи обрізом ...

Бо живемо в такій добі жорстоких літ, коли малі юнаки вже не тільки мріють про геройські вчинки в теплих і привітних батьківських садибах, але стають самі учасниками-творцями героїчної епохи боротьби за волю Батьківщини. Скільки таких безіменних Івасів, Петрусів, Микол, Павлусів - бійців УПА, гине смертю героїв на розлогих ланах українського чорнозему? - Їх кров не пропаде марно. Їх подивугідні чини творять героїчну легенду Непоборної України; засвідчують перед цілим світом, що Україна ніколи не складе зброї і не перестане боротьби за волю і державність, в ім'я якої вийшли на поле бою проти большевицького окупанта-вандала, наші найменші.

Світ про Україну

ПОВСТАНЦІ УКРАЇНИ ПАЛЯТЬ МІСТА В РЕЙДАХ НЕДАЛЕКО ПОЛЬСЬКОГО КОРДОНУ.

Банди націоналістичних жовнірів сходять з гір вночі, вимушують окуп в місцевостях, що їх не нищать підчас нападів.

Під таким заголовком Гомер Вігерт, спец. кореспондент европейського видання "Ню-Йорк Геральд Трібюн" в ч. з 18.IУ.1946. друкує статтю, яку подаємо в українському перекладі без змін і коментарів.

"Сянок, Польща, 17 квітня. - Повстання українських націоналістів проти репатріяційної програми польського уряду міцніває в галицьких околицях, що сусідують з совєтськ[illegible]. Українські банди спалили багато сіл та терорізують околицю швидкими нічними рейдами з лісистих схилів Карпат.

Польським військам безпеки не вдалося нічого зробити проти повстанців і такий стан оборони цього краю, що, як кажуть, повстанці безлично взяли до війська мужчин у військовому віці з осель українців, що хочуть лишитися в Польщі та вимусили окуп з польських осель, які сподіються уникнути знищення.

В Сяноку є польська дивізія, але вночі 4.квітня, коли українці владили найбільш відважний рейд та спалили місто Буківсько, п'ятьнадцять км. на полудневий захід, комендант дивізії мусів признатися з соромом, що не має відповідних сил.

Вкрали к о н і , х у д о б у.

Минули два дні, заки польське військо ввійшло до Буківська, а повстанці тимчасом були вже далеко в лісах. Вони лишили виразний слід, бо зібрали зі собою 500 польських коней та майже 1000 штук худоби. Польський відділ пішов за слідом на полудне по сніжних верхах до словацького кордону.

Сили українських банд ніяк не можна означити точно. "Багато тисяч" - це була одинока відповідь, що її я міг дістати від польських урядовців у Сяноку й повітовому місті Ряшеві. І хоч те військо мабуть складається головно з українців, включно з ветеранами галицької СС-дивізії, яку утворили німці, є там також багато польських та німецьких ренегатів. Вони носять польські уніформи та цивільне лахміття і є озброєні крісами та гранатами.

Стоять під сумнівним проводом. Більшість молодих українських рекрутів, що втікли з банди і є в Сяноку, знають тільки, що провідник зветься "полковник", а урядовці припускають, що це може бути полк. Бандера, який зник таємничо в 1943.р./?/. Тому повстанці є відомі в околиці, як "бандерівці".

Почуть н е з а л е ж н о с т и.

"Ці банди" - говорив голова міськради в Ряшеві, -"твердять, що ця територія належить несправедливо до Польщі. Тероризуючи -

...ення, стараються перешкодити дальшій репатріяції. В о н и ...ть Незалежної України - незалежної і від Росії і від Польщі".

Він згадував, що подібне повстання Польща здушила по першій світовій війні. Він сумнівався, щоб повстанці мали якунебудь зовнішню підтримку і казав, що є дуже слабі докази якогонебудь зв'язку між українцями та НСЗ /Народове Сіли Збройне/, краєвою тайною армією /польською/, що її постійний опір проти уряду є аж надто очевидний в тріскоті крісових стрілів, які чується вночі по вулицях Варшави".

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ПОЛКОВНИК ПРО УПА.

/УПС/ Під заголовком "Чехословацький полковник про УПА" помістила українська газета "Америка" в ч. 17. від 16.II.46.р. слідуючу вістку, оперту на кореспонденціях з Европи, поміщених в американських газетах: "Американським кореспондентам, які відвідували східну Словаччину, оповідав словацький полковник Яночек, що в Бескиді, між Сяноком і Лупковом начислюють 20 тисяч українських повстанців з Української Повстанської Армії, яка воює з "червоною армією".

"Вони добре одіті, озброєні в легку зброю. Зброю для цієї армії й амуніцію, а навіть поживу й одіння, як також платню в американських долярах скидають їм з літаків..."

"Яночек інформував, що ця армія є протиросійська і протипольська, але чехів і словаків любить і живе з ними в згоді..."

"... Інші інформатори розказують, що ця армія - числом далеко більша. До неї мали б належати литовці, естонці, латиші, а також інші народи з Кавказу. Скріплюють її щодня дезертири з червоної армії. Її число виноситиме приблизно 80000..."

"...Полковник Яночек казав, що ця армія має за ціль створити вільну соборну Україну та допомогти поневоленим народам в Европі збудувати свої держави". Стільки читаємо в "Америці".

ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УГВР уповажнило Українську Пресову Службу /УПС/ заявити:

Вістки, наче б хтось невідомий скидав з літаків для УПА зброю, амуніцію, поживу, одяг та платню в американських долярах є вигадані з пальця і не відповідають правді. Джерела їх треба шукати там, звідкіля поширюють по світу повідомлення, що УПА це "бандити", "німецькі вислужники" і т.п. Закордонне Представництво УГВР заявляє, що УПА є незалежною від якихнебудь зовнішніх чинників, збройною силою українського народу, яка під політичним керівництвом УГВР - і тільки при повній моральній підтримці українських народніх мас бореться за звільнення українських земель з під большевицького наїзду та створення Української Самостійної Соборної Держави. Не є правдою також, наче б то Українська Повстанська Армія виступала проти якогонебудь з поневолених Москвою наро-

дів. Навпаки, - Як УГВР свою політичну тактику, так теж УПА б о а в і д і ї с т а р а ю т ь с я с т и с л о к о о р д и н у в а т и з б о р о т ь б о ю і н ш и х п о н е в о л е н и х н а р о д і в, в т о м у і п о л ь с ь к о г о. Якщо вістря боротьби УПА на теренах т.зв. демократичної Польщі, отже на заході від лінії Керзона, й звертається проти когонебудь, то не проти польського народу, але проти е н к а в е д и с т і в і о з б р о є н и х б а н д м о с к о в с ь к о-а г е н т у р н о г о /варшавського/ у р я д у т а ї х н і х в и с л у ж н и к і в, з н е н а в и д ж е н и х т а к о ж ц і л и м п о л ь с ь к и м н а р о д о м. Цей "польський уряд" на наказ з Москви стосує проти українського населення на захід від лінії Керзона терор і насилля. Тому УПА збройно захищає українське населення, яке опинилося в т.зв. "новій Польщі", - так, як захищає населення цілої України від терору і насилля червоних фашистів.

"ЗБРОЄНІ ЗУ"АРИ НА ПОЛЬСЬКОМУ КОРДОНІ"

"Банди стараються увійти до Словаччини".

/УПС/ Лондонський Таймс з 29.IV.ц.р. помістив під таким заголовком вістки про події в Польщі та Чехословаччині:

"Від нашого власного кореспондента. - Прага, 28.4.ц.р. - Тут видали наступне урядове оголошення: "Кілька малих банд т.зв. Української "Бандеро"-Армії намагалися ввійти в Чехословацьку територію в Східній Словаччині. Відділи Чехословацької Армії та поліції відкинули тих терористів назад за кордон, а їхні останки будуть знищені".

"Ця вістка потверджує, що незвичайно важка ситуація повстала на північно-східній границі Чехословаччини, де чехословацький уряд зустрічається з повним усуненням влади польського уряду на широкому просторі на захід від лінії Керзона. У висліді - мандрівні банди білих партизан, що оперують на цьому просторі, постійно стараються переходити сюди й туди чехословацький кордон. Ізза труднощів у терені, в Карпатах дуже важко їх зупинити; справді труднощі є такі великі, що заведено заборону виходу по означеній годині на просторі від провалу Чукля аж на південь від Гуменного.

"Вістки про діяльність партизан в польській Галичині кружляли тут вже якийсь час. Наш кореспондент постановив підчас Великодня вислідити їх. Він переконався, що вістки були менше поважні, як правда. Нема вже ніяких польських прикордонників вздовж тієї частини кордону, а влади польського уряду перестала існувати в цілій околиці невідомо як далеко".

"Місцеві вісті по чехословацькій стороні подають, що "бендеровці", як зовуть партизан, почали операції на велику скалю останнього тижня березня. Що та скаля зростає, а не зменшується, можна думати тому, що чехословацький уряд не уважає за конечне завести згадану заборону виходу аж щойно того тижня. Ту заборону введено в силу в жилляборцях на Великдень".

"Досі майже всі бої відбувалися на польській стороні кордону, але кілька ударів було трапилося на словацькій землі, що підчас них було кілька убитих та ранених по чехословацькій стороні та полонено кількох "бандеровців".

"Українська_гулянка_в_Ряшівщині".

/УПС/ Під цим заголовком поміщує варшавська газета "Вісник Людови" ч.101, обширну вістку про діяльність УПА.

"Під гаслом Самостійної України - пише "Вісник Людови" - групуються шовіністичні банди, що приняли назву Української Повстанчої Армії. Ця армія вирушила до бою... Так наприклад вночі з 5. на 6. квітня ц.р. повстанці заатакували троє сіл в сяноцькому повіті: Нагіряни, Новостанець і Буківсько.

... При цьому українські шовіністи провадять особливу пропаганду. Ось як вони "творять опінію".

В місцевості Буківсько банди найперше висадили в повітря станицю М.О./Міліції Обивательскої/, будівлі суду, громади, пошти, а опісля скликали віче".

"На віче польську людність, що опиралася /а спротивлялися всі/ спровадили силою. До зібраних в цей спосіб людей промовляли старшини УПА, переконуючи їх, що служать "жидо-комуні" /так бандити називають Уряд Національної Єдности/, що продаються в неволю большевицькомові і т.д., і т.д. Заапелювали також до приязні братніх народів, українського і польського, приязні підсичуваної ними, так щиро полум'ям палаючих польських хат".

"Населення прикордонних повітів варшавського та люблинського воєвідств стало живе під загрозою цієї "приятельської пропаганди."

"Українські шовіністи гуляють, наразі безкарно. Коли, врешті, на ці терени, - питає "Вісник Людови", - вирушить польське військо, щоб положити кінець злочинній сваволі?"

"Наїзд_на_чеську_границю".

/УПС/ Це заголовок короткої вістки в "Дейлі Мейл" з 29.4. 1946.р. паризького видання, про УПА, що її той часопис подає за Рейтером.

"Прага 27.4.46.р. Повідомляють урядово, що кілька малих груп, - пише "Дейлі Мейль", - знаних під назвою "Бандерівці", старалися недавно перейти кордон Східної Словаччини".

"Тих, що їм вдалося перейти, відкинули назад військові та поліційні відділи".

"Партизанські_напади_в_Польщі".

/УПС/ Газета "Нов Цайт" в Грацу з 12.5.46. подає за "Юнайтед Пресс" таку вістку:

"Зі Східної Словаччини доносять, що так видно палаючі села по польській стороні. Ці села є винищувані українськими перегулярними бандами".

"Ця "Бандер-Армія" почала між кордонами Словаччини і Керзон-лінією в Польській Галичині партизанську війну на велику скалю. Вони хочуть задержати переселення українців у тих околи-

цях і борються за самостійну Україну. Авторитет польського уряду в цьому просторі зовсім не існує. Існує натомість нічия земля між "білими партизанами" і регулярними польськими "частинами".

"Бандера, що тут, правдоподібно, сотником армії, зорганізував під Гітлером український партизанський рух, пізніше, коли він проклямував незалежну Україну, його інтернували. В і д т о г о ч а с у б о р ю т ь с я п о в с т а н н і п р о т и к о ж н ь о г о , х т о х о ч е о к у п у в а т и ї х н ю к р а ї н у. Кореспондент довідався від одного чоловіка, який, правдоподібно, сам є бандерівцем, що вони не є ані фашисти, ані антисеміти, тільки виключно борються проти комунізму".

"Вони хочуть якраз тепер перешкодити полякам переселити їх з їхньої старої батьківщини в Галичині до Совєтської Росії".

"ФАШИСТИ чи "СПРАВЖНІ ДЕМОКРАТИ"?

Українська Повстанча Армія бореться проти большевиків.

/УПС/ Під такими наголовками передає польський часопис "Дзєнник Жолнєжа 1. Дивізії Панцерної" ч. 108. без коментарів зміст допису кореспондента "Таймса". Подаємо переклад цієї статті без жодних коментарів.

"Прага 10.5. Кореспондент "Таймса" в Празі подає дальші подробиці про положення на польсько-словацькому кордоні, звідки, згідно з польсько-російською умовою, виселюється українське населення за лінію Керзона до совєтів і де сам він чув відгуки гарматних стрілів.

Відділи УПА /Української Повстанської Армії, що її опанувала націоналістична організація "Бандерівців" /-пише кореспондент - намагаються за всяку ціну унеможливити переселювання українців зі Східної Галичини на нові місця побуту на совєтській території. Це вияснює їхні напади на комунікаційні шляхи. Якщо це дійсно так, як розказують, то вони мають запевнені симпатії не тільки жертв переселювання, але й серед "русинів" у Словаччині та в Карпатській Україні, що належить тепер до Совєтського Союзу.

Переселюваних українців відсилається на совєтсько-польський кордон, але совєтська влада впускає лише тих, що згоджуються добровільно на поселення напр. в околиці Одесси. Інші вертаються додому і, знайшовши села чи то спалені, чи то заселені вже польськими "осадниками", - вступають в ряди бандерівців. В такій ситуації не важко за нерозважні вчинки.

КРИВАВА ПАЦИФІКАЦІЯ.

В Лупкові, куди заїхав кореспондент, залишилося багато людей. Самі українці. Нечисленні поляки, що жили тут колись, - зникли. "З другої, однак, сторони - пише кореспондент - до села Па-

ба /?/,17 км від кордону,перед кількома днями прийшли поляки і спацифікували те село,спаливши українські хати. Багато свідків з інших сіл розповідають про подібні випадки".

Уоча.бандерівці.висаджують залізничі тори,до Лупукова все жтаки деякийсь час приходять краківські часописи. "За думку "Вєнніка Польського" з Кракова - пише кореспондент - "бандерівці - це фашисти,яких головною ціллю є громити комуністів і жидів". Однак,інший інформатор кореспондента говорив йому,що бандерівці не є ані фашистами,ані антисемітами. Вони є справжніми демократами,що уважають комунізм за одинокого ворога. Вони не відчувають жодної ненависти ані до поляків,ані до росіян,як таких".

КОМУНІСТІВ РОЗСТРІЛЯНО, - ПОЛЯКІВ НЕ ТОРКАЄНО

"Я не мав нагоди говорити з поляками - пише кореспондент - але в Лупкові мені оповідали,що "бандерівці" задержали поїзд,випровадили з нього 8 совєтських страшин і розстріляли з них 4-ох,найшовши в них партійні квитки . Чотирьох інших пустили на волю. Полякам,що їхали в поїзді,не зробили вони нічого злого. Один жид,що інформував кореспондента,не мав жодних застережень проти "бандерівців". З тієї пори,коли німці ув'язнили їхнього провідника Бандеру,що зорганізував УПА,"бандерівці воювали проти кожного,хто тільки окупував українські терени".

"Їхній командир,хто б це не був,є добрим вояком. Його відділи є не лише добре вишколені,але також виявляють здисциплінковану поставу у відношенні до словацького і українського населення та не переводять насильних реквізицій. Зодягнені вони в мундури кольору "кхакі" /військовий тереновий одяг - примітка Ред. УПС/,а на шапках носять традиційний український Тризуб".

Так кінчає кореспондент "Таймса".

УКРАЇНСЬКИЙ РУХ СПРОТИВУ - ТРИВАЄ.

/УПС/ Ватиканське радіо повідомляє,що переважаюча більшість українців-гр.католиків у Західній Україні ставить активний спротив насильному об'єднанню з російською православною церквою. Тільки 5% греко-католицьких священиків підпорядкувалися російській православній ієрархії,що її накинули насильно совєти. Дуже багато священиків втекло і ховається від поліції ,НКВД та їх переслідувачів. В основному українські народні маси надалі залишилися вірні своїй релігії. Ватиканське радіо стверджує: "В Західній Україні існує грекокатолицький рух спротиву,що є добре зорганізований та вдержує контакт з аналогічними рухами в Польщі і Словаччині."

ЛЬВІВ СЬОГОДНІ.

/УПС/ Польський часопис в Парижі "Штандар Польскі" з дня 12.5. ц.р. пише:"Львів сьогодні [illegible] переповнений,бо напливає туди на-

селення із глибокої Азії. Частина цього населення перебуває і живе на площах, де варить собі їжу в казанах. Львів сьогодні робить враження якогось табору кочовиків".

= = = = = = =

Спектатор.

ДВОБІЙ СЛОВАМИ МІЖ ЧЕРЧІЛЕМ І СТАЛІНОМ

Чим більше віддалюємося від остаточної перемоги західних демократій і Совєтської Росії над державами осі, тимбільш наглядною стає неприродність союзу між цими двома засадничо різними світами. Коли ще тривала війна, і їх лучила негативна мета, змагання до перемоги над Німеччиною і Японією, суперечності між цими примусовими союзниками ледви були помітні. Але, коли цю н е г а т и в н у мету осягнено і на чергу прийшли к о н с т р у к т и в н і завдання: впорядкування повоєнного світу, розмежування "сфер впливів", розподіл воєнної добичі і т.п., перед союзниками на ввесь ріст виринули розходження: економічні, політичні, ідеологічні.

Спочатку ще й після закінчення війни, ці союзники з конечності намагалися приховати свої розходження у повені дипломатичних фраз та запевнень, що всі хочуть миру... Та дуже скоро виявилось, що розходження між англо-американськими демократіями і "найдемократичнішим" Совєтським Союзом не є другорядні, які можна б розв'язати з розмовами, але, що тут стоять проти себе два в и к л ю ч а ю ч і себе світи: західні демократії та найбільш жорстокої в історії людства тиранії. Розпучливі зусилля західних демократій дійти якось до порозуміння з уосібленням цієї тиранії Совєтською Росією хоч би за допомогою Організації З'єднаних Націй виявили тільки, що ц і д в а с в і т и д і л и т ь н е п р о х і д н а п р о п а с т ь та що н а д о в ш у м е т у в о н и н е м о ж у т ь п о р у ч с е б е і с н у в а т и...

Цієї пропасті обидві сторони тепер навіть і не намагаються дуже скрити та чим раз більше наглядно приготовляють своїх громадян до думки, що остаточна розправа між обома неприродними союзниками неминуча.

Що й казати! Не ідеологічні розходження, не цивілізаційні різниці і протилежні моральні системи /хоч і вони грають ролю/ рішають те, що між цими двома світами існує непрохідне провалля. Рішає тут у першу чергу боротьба за джерела сирівців, за ринки збуту, за нафтові поля... Про це ніколи не треба забувати при оцінці міжнародньої політичної ситуації!

Досі ці заперечення проявляються назверх покищо тільки у с л о в а х: у заявах міністрів, на конференціях і нарадах ОЗН та її комітетах і радах, у пресі, в промовах політиків і державних мужів і т.п. Та це можна сказати т і л ь к и про західну демократію. Зате "батько" Сталін уже тепер

оперує доконаними фактами /спроба викрасти тайну продукції атомової бомби в Канаді, грабунок промислових споруд у Манджурії, нова окупація Ірану та рух совєтських військ у напрямі Іраку і Туреччини, замість відкликання цих військ, згідно зі зобов'язаннями і т.п./.

Найяркіше показав себе словами/ двобій з СССР у промові Черчіля з одного боку та у відповіді на неї Сталіна - з другого.

Головні думки промови Черчіля такі:

Без братнього зв'язку народів, що говорять англійською мовою, не можливо ні оберегтись від війни, ні закріпити світову організацію. Цей братній зв'язок зумовлює не тільки зріст дружби між ЗТП Америки й Великою Британією, але також чим раз тіснішу співпрацю між військовими дорадниками, вивчення можливих небезпек, введення однотипної зброї і навчальних військових допоміжників та обмін старшинами і слухачами військових шкіл. Такий спеціяльний зв'язок між ЗТПА та британською сім'єю народів не тільки, що не суперечить вірності світовій організації /ОЗН/, але навпаки - цей зв'язок, можливо, є одиноким засобом, яким світова організація може розвинути повну силу і значіння.

Ніхто не може сказати, що зробить Совєтська Росія і Комуністичний Інтернаціонал у найближчому майбутньому. Можна мати зрозуміння для того, що Росія відчуває потребу забезпечити свої західні кордони на всі часи від можливого німецького нападу. Треба вітати Росію, коли вона тепер займає належне їй місце між передовими націями світу. Але від Штетіна до Трієсту повисла залізна занавіса над европейським континентом. Варшава, Берлін, Прага, Відень, Будапешт, Білгород, Букарешт і Софія - всі ці славні столиці опинились у совєтській сфері. Всі вони є не тільки під російським впливом, але і під сильною та все зростаючою контролею Москви. Польський уряд, опанований російськими впливами, підготовхується до величезних і неоправданих домагань супроти Німеччини. Всюди в східно-европейських державах піднесено комуністичні партії до панівного значіння і повноти влади, хоч вони передтим були дуже малі і цей їхній вплив не стоїть в ніякому відношенні до числа їхніх членів. Майже всюди панують поліційні уряди і ніде, за винятком Чехословаччини, немає там правдивої демократії.

Росіяни в Берліні і в російській окупаційній зоні Німеччини пробують розбудувати, ніби комуністичну партію. Коли совєтський уряд окремими акціями пробував би російську окупаційну зону зробити комуністичною, це б довело до поважних ускладнень у британській і американській зонах. Туреччина і Персія глибоко занепокоєні по причині спрямованих до них російських претенсій /домагань/. За винятком британської сім'ї народів да ЗТП Америки, де комунізм ще у дитячому віці, комуністичні партії або п'яті кольони стають усе сильнішим визовом і загрозою для християнської цивілізації.

Все це понурі факти, але Черчіль каже далі, що він не вірить, що Росія хоче війни. Коли західні демократії спільно і послідовно визнаватимуть Хартію З'єднаних Націй, тоді їхній вплив для дальшого розвитку засад Хартії буде величезний і ніхто не матиме відваги їм стати поперек шляху. Ніколи не-

ред цим не було такої війни, яку так легко можна було б оминути, як ця остання війна, коли б своєчасною акцією було їй протидіяно. Це ніколи не повинно. Але ту ціль можна буде осягнути щойно тоді, коли вже тепер, у 1946.р., дійде до доброго порозуміння з Росією під найвищим авторитетом З'єднаних Націй, і коли на сторожі цього доброго порозуміння стане світова організація, за якою стоятиме вся сила того світу, що говорить англійською мовою.

Майбутній мир і майбутня безпека залежать від братнього об'єднання британського і американського народів - закінчив свою промову Черчіль.

Киненого виклику, в якому Черчіль не залишив ніякого сумніву щодо того, звідкіля грозить третя світова війна, "всесоюзний Сталін не міг промовчати, і він після, більше ніж тижневої підготовки, відповів, запросивши собі на інтерв'ю одного з надворних кремлівських писак і з московської "Правди".

Зміст відповіді Сталіна на промову Черчіля такий: Черчіль стоїть тепер на позиціях підбехтувачів до війни. Та містер Черчіль не сам; він має приятелів не тільки в Англії, але і в ЗДП Америки. Треба ствердити, що Черчіль і його приятелі під цим оглядом дуже нагадують Гітлера і його приятелів. Гітлер почав розпалювати війну від проголошення расової теорії, заявляючи, що тільки ті, які по німецькому говорять, є повновартісною нацією. Черчіль теж починає роздування війни від расової теорії, коли він каже, що повновартісні нації є тільки ті, що говорять англійською мовою. і вони покликані для того, щоб рішати про долю всього світу і тільки вони мають панувати над іншими націями світу.

Черчіль і його приятелі в Англії та в ЗДПА по суті поставили тим націям, що не говорять по англійському, свого роду ультимат: визнайте наше панування добровільно, а якщо ні, то війна неминуча. Але нації впродовж 5-ти років проливали кров за волю і незалежність своїх країв, а не за те, щоб на місце панування Гітлера прийшло панування Черчіля.

Трагедія Черчіля є в тому, що він, як расовий тори /консерватист-реакціонер/ цих простих і наглядних правд не розуміє. Нема сумніву, що настанова Черчіля є настановою на війну, є закликом до війни проти Совєтського Союзу. Але, щоб збаламутити читачів, Черчіль пропонує продовжити совєтсько-британський договір на 50 років. Ясно, що предложення такого договору Черчіль вважає куснем паперу без значіння. Воно йому потрібне хіба на те, щоб за ним скрити своє вороже до Совєтів наставлення. Тому не можна теж поважно брати фальшивих заяв приятелів Черчіля в Англії про продовження совєтсько-британського договору приязні на 50 років.

Черчіль ображає безсоромно, безтактовно і грубо Совєтський Союз та сусідні держави, коли він каже, що Варшава, Берлін, Відень, Будапешт, Букарешт і Софія та все населення довколо цих міст не є тільки в совєтській сфері впливів, але і під постійно ростучою контролею Москви.

По-перше: це є повна нісенітниця говорити про виключну контролю Совєтського Союзу в Відні і в Берліні, де є союзні контрольні ради, складені з представників чотирьох держав, і

де Совєтський Союз має тільки четверту частину голосів. Може бути, що деякі люди не можуть не ображати , але повинна бути якась міра в цьому.

Подруге: німці могли перевести інвазію на територію Совєтського Союзу через Польщу, Фінляндію, Румунію, Болгарію і Мадярщину тому, що тоді в цих краях існували ворожі до Совєтського Союзу уряди. Отже, чи є в тому щось дивне, що Совєтський Союз, щоб забезпечитись на майбутнє, бажає аби в цих краях існували уряди, які були б лояльні супроти Совєтського Союзу?

Як можна, не будучи божевільним , всі мирні зусилля Совєтського Союзу вважати імперіялістичними тенденціями?

Черчіль хоче посіяти роздор між СССР і Польщею. Був час, що Польща була ворожа супроти СССР. Це давало Черчілеві та йому подібним нагоду Польщу прибирати в руки та під видом оборони вигравати проти СССР. Ті часи минули. Сьогодні між Польщею і СССР панує дружба. Черчіль грає фальшивими картами. Як відомо, Польща одержала німецькі території на основі постанов берлінської конференції. СССР домагання Польщі підпирав, бо вважав їх справедливими. Та за цим на берлінській конференції голосували не тільки представники СССР, але і Англії і Америки.

Черчіль далі говорить, що комуністичні партії в державах східної Европи були незначні, але тепер сильно зросли, що вони всюди намагаються здобути тоталітарну контролю, що всюди в цих краях, крім Чехословаччини, існують поліційні уряди і що там немає дійсної демократії.

Як відомо, державою в Англії керує тепер одна партія лейбористів, при чому опозиційні партії ограблені з права брати участь у правлінні Англією. Це називає Черчіль правничим демократизмом. В Польщі, Румунії, Югославії, Болгарії і Мадярщині править бльок багатьох партій, при чому опозиція, коли вона лояльна, має право участи в правлінні. І це називає п. Черчіль тоталітаризмом, тиранією і поліційним режимом. Пан Черчіль не здає собі справи з того, як смішним він себе робить своїми ярмарково-крикливими промовами про тоталітаризм, тиранію і поліційний режим.

Черчіль хотів би, щоб у Польщі правили Сосновський і Андерс, в Югославії Михайлович і Павеліч, в Румунії - князь Стібрей і Радеску, в Мадярщині й Австрії - якийнебудь король з габсбурського дому. Черчіль хоче нас впевнити, що ці пани з фашистівського смітника можуть здійснювати "справжній демократизм".

Але Черчіль не є далекий від правди, коли він говорить про ріст впливу комуністичних партій у східній Европі. Та тут треба завважити, що вплив комуністичних партій зріс не тільки в східній Европі, але й у всіх тих краях, де раніше панував фашизм. Вплив комуністів зріс тому, що вони виявили себе найзавзятішими противниками і борцями в боротьбі з гітлеризмом і фашизмом. Черчіль ласкаво поплескує часом у своїх промовах "простих людей" по плечах, наче барин та виставляє себе їхнім приятелем. Але ці люди не такі вже простодушні. Ці "прості люди" мають свої погляди, свою політику і знають, як боронити свої інтереси. Мільйони цих "простих людей" боролись проти фашизму, віддали свої голови не на Черчіля і його партію, але на Партію Праці, і вони дійшли до висновку, що комуністи повністю заслуговують на довіря народу. І, таким чином, зріс комунізм в Европі.

Свого часу Черчелеві не подобалося повстання совєтського

режиму в Росії, після першої світової війни. Тоді він теж підносив алярм і організував похід "14 держав" проти Росії та хотів повернути колесо історії назад. Але історія була сильніша від Черчілевої інтервенції, і дон-кіхотська поведінка Черчіля довела його тоді до повної невдачі.

Не знаю, чи вдасться Черчілеві та його приятелям, після другої світової війни, зорганізувати похід новий на східну Европу, але коли б йому це і вдалось, що мало правдоподібне, бо мільйони простих людей стоять на сторожі миру, то з певністю можна сказати, що вони таксамо будуть розбиті, як раніше були розбиті, перед 26 роками, - закінчив своє інтерв'ю Сталін.

З приводу промови Черчіля, у зв'язку з її формою і змістом та з обставинами, в яких вона була виголошена, можна сказати ось що:

Цей двобій словами Черчіля і Сталіна найяскравіше відображує діяметральні розходження двох протилежних світів та непрохідну пропасть між ними. Після цього були і ще будуть спроби злагідити гостроту контурів цих протилежностей, але це суті речей не змінить.

Промову виголосив Черчіль а США Америки, в присутності президента Трумена, який спеціяльно проїхав понад 1000км., щоб бути присутним на зібранні в університеті у Фултон, на якому Черчіль промовляв. Це має, річ ясна, своє значіння. Черчіль застерігався, що говорить як "приватна людина" і висловлює тільки свої погляди. Як "приватна людина" міг він так ясно і без недоговорень назвати річ по імені, а саме: большевизм і комунізм та його державна форма - СССР не зреклися здійснення світової революції та послідовно прямують до опанування всього світу.

Саме в Америці треба було "людині з вулиці" відкрити очі на цю небезпеку, і тому Черчіль якраз там виголосив свою промову. І не тільки "людині з вулиці". Багато з американських політиків потапає ще в наївній вірі, що "большевики змінились", що з ними все таки можна договоритись...

Черчіль поставив справу руба і здемаскував майстерну большевицьку гру та відкрив очі на тендітну роботу "п'ятої колони", у світі, керовану з Москви, яка особливо загніздилась у значній частині продажної преси і публіцистики, зокрема в Америці.

Хоч Черчіль є представником великодержавних інтересів британської імперії та одночасно є він і речником дійсної демократії, спертої на свободі думки і свободи вислову політичних переконань та політичного діяння. Випливає вона з західної духовости та з цивілізації, спертої на християнській етичній основі.

Проте - ніде правди діти - Черчіль немало причинився до того, що СССР і большевизм розрісся саме до таких потворних і загрозливих розмірів. Але це вже інша справа, якуне місце і не час тут розглядати. Покищо треба стьердити факт, що на заході дійшли вже до висновку, що про большевицьку загрозу треба говорити одверто і, таким чином, приготовляти громадську думку до неминучої розправи.

Тому не треба дивуватись, що у відповіді Сталіна на промову Черчіля стільки злоби, скільки іритації і крутійства. Здемаскований "батько народів" втратив панування над нервами і наго-

ворив багато зайвого та примітивно -демагогічного. Видно вже старіється "батько".

Кого, напр., хотів він переконати твердженням, що Черчіль проповідує расову теорію, що в краях під совєтською сферою впливів не має тиранії, немає поліційних режимів, немає диктату ри комуністичних партій, а є найчистіша демократія, зате мовляв в Англії є диктатура однієї партії і т.д. В це не повірять навіть "найщасливіші в світі" громадяни "необятной совєтской страни", бо з них багато мільйонів як совєтські вояки мали нагоду бачити на заході "буржуазне некло" та порівняти його з совєтським "раєм".

Гітлер теж нераз називав Черчіля божевільним, а як скінчив - відомо.

Цей словний двобій Черчіля із Сталіном є наглядним висловом усвідомлення того, що демократія і большевизм на довшу мету не можуть існувати поруч себе і що рішальний зудар між ними неминучий. Але процес того усвідомлювання ще не закінчений. Остаточна перемога демократії над московсько-большевицькою тиранією можлива буде щойно тоді, коли демократія, прямуючи до здійснення своїх матеріяльних цілей, зуміє їх теж погодити з етично-моральними вартостями. Це доведе її до висновку, що в цьому майбутньому зударі співрішальну ролю відіграють сили, які вже від довгого часу ведуть нерівну боротьбу з большевицьким Молохом, а саме: молоді народи середньої і східньої Европи, серед яких український нарід зі своєю боєвою еманацією УПА займає передове місце. є багато даних до твердження, що цим разом західні демократії не повторять помилок з 1917-20 рр. і не підуть у східну Европу з концепцією відбудови "єдиной неделімой" за допомогою нових Денікіних, Колчаків і Врангелів... Щоб це не сталось, - в великій мірі залежить також і від ролі, яку відіграє українська еміграція.

- - - -

Устим Чубенко

НА ПЕКЕЛЬНОМУ СУДІ

Сталін і Гітлер пішли по смерти прямо в пекло та стали перед лицем самого найстаршого люципера, який мав найти відповідне місце для нових гостей.

"Дам їх, - думав люципер, - у котел смоли до заклятих грішників-бандитів". Та як тільки нові гості підійшли туди, вогонь нагло погас, смола в котлах похолола, а кров на руках найгрізніших бандитів зблідла й вибіліла в тіні червоної кривавої луни, яка била від обох нових гостей.

- Е, - зрадів люципер, що має таких небувалих гостей, - вам не тут місце. Он там будете смажитися, де в смолі самі царі королі й цісарі, бо ви, як бачу, з тих більших бандитів.

Але й там повторилося подібне. Термометр злочинів усіх

тих тиранів почав нагло спадати. "От гості", - потирав з радощів руки люципер.

- Ходімо ж, голубчики, ще далі. Он там, на самому кінці, у найбільшому кітлі , смажу вже п'ять тисяч років єгипетських фараонів. Вони в мене почесні гості. Вони мільйонами невільників перекопували пустелі та гігантські піраміди на кістках невільників для себе будували.

Але, як підійшли до тих душогубів, термометр їх провин почав знову вагатися і спадати.

- Як світ світом, як довго існує на землі грішний рід, це в нас ще небувалий випадок,- скрикнув здивований люципер, і гукнув, і засвистав на все пекло. Чорною хмарою злетілася вся чортівська громада й вирішила, що це, мабуть, будуть найбільше заслужені для пекельного царства гості, може, й з найвищої чортівської родини. - Давайте переслухаємо їх ще раз. На наш чортівський фамілійний суд!

- Що ви такого зробили, чим для нас так заслужилися ви обидва, Адольфе й Йоську? - став питати на суді люципер.

- Я, почав Гітлер,- запровадив диктатуру і концентраційні табори.

- Я перший,- загудів на те басом Сталін,- запровадив у себе тотальну диктатуру і концтабори.

- Я,- вихвалювався Гітлер,- завоював половину Европи , знищив вільні народи та скрізь позаводив пекельні порядки.

- А я,- не втерпів Сталін,- підкорив другу половину Европи, та ще й половину Азії і скрізь зробив те саме , але ще краще від нього.

- Я,- гарячився Гітлер,- не жалував Тобі,люципере,ніяких ані людських мук, ані крови.Ціле пекло буде можна в ній скупати.Я прикрасив загарбаний мною світ шибеницями, газовими й електричними коморами для душення людей. Я видушив мільйони невинних людей.

- А я,- ревнув вражений Сталін,- не мав ще давніше в себе газових і електричних масових душогубок, я їх щойно пізніше запровадив. Але ж я ні трохи не залишився позаду Адольфа. Я вистріляв ще більше мільйонів людей. Я встелив кістьми ввесь Сибір і північні снігові тундри аж по бігун. Я закатував сотні тисяч людей на канальних роботах. Я у своєму царстві два рази зробив масовий голод, який відразу знищив кільканадцять мільйонів людей. Я перевищив усіх катів світу. Ніхто мені не може в цьому дорівнятися. І все те я робив так геніяльно, що й вам , мій любий шефе, ще далеко-далеко до того.

Захлистувалися обидва, очі їх набігли кров'ю, зубами страшно скреготали...

В пеклі зчинився великий крик і метушня. Вся чортівська пекельна громада дрижала зо страху. Нарешті, все менше чортовиння підібрало хвости під себе,і, бліде з переляку, чкурнуло з пекла, аж довкруги зашуміло й земля застогнала.А старші чортяки сумно похилили голови, вони пізнали, що вже кінець їхнього царювання, бо до пекла прийшли два нові злющі темні духи, яким ніхто ніколи не міг дорівнятися,і їм вони мусять передати свою пекельну владу...

/Передрук із Краєвого видання УПА "Український Перець" ч. 3./